

Nr 11.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1951/52 under elfte huvudtiteln, avseende anslagen inom inrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Inrikesdepartementet.

1:o Inrikesdepartementet: **Avlöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 under elfte huvudtiteln (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1951) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för inrikesdepartementet, som av departementschefen föreslagits, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för inrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Inrikesdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 508 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 510 000 kronor.

För nästa budgetår ifrågasättes ej annan ändring beträffande departementets personal än att ett extra ordinarie kontorsbiträde, som för tjänstgöring i departementet är tjänstledigt från sin ordinarie kontorsbiträdestjänst i postverket, erhåller ordinarie tjänst i Ca 8 å departementets stat.

Beträffande beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår föreslås — med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet förordat vid anmälan till statsverkspropositionen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor — att anslaget nedräknas med i runt tal 14 000 kronor. Minskningen förutsattes i sin helhet falla på anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal. Å andra sidan föreslås denna post höjd med 6 000 kronor på grund av automatiska löneklassuppflyttningar och uppflyttningar i reglerad befordringsgång. Anslagsposten föreslås alltså minskad med 8 000 kronor. Härjämte förordas, att posten till rörligt tillägg, vilken anvisats med 44 400 kronor men under budgetåret 1949/50 belastats med ca 51 000 kronor, höjes med 6 000 kronor.

I personalförteckningen föreslås skola upptagas en ny kontorsbiträdestjänst i Ca 8.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga ändring i personalförteckningen för inrikesdepartementet, innebärande att i förteckningen upptages en ny kontorsbiträdestjänst i Ca 8;
- b) godkänna följande avlöningsstat för inrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	278 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	152 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	50 400

Summa förslagsanslag kronor 508 000;

- c) till *Inrikesdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 508 000 kronor.

2:o) *Inrikesdepartementet*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 2 och 3), vilket innebär en anslagsminskning med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inrikesdepartementet*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 58 000 kronor.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

3:o) *Medicinalstyrelsen*: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 4—9) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningen för medicinalstyrelsen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till *Medicinalstyrelsen*: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 640 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 1 579 000 kronor.

Den till medicinalstyrelsens kameralbyrå hörande avdelningen för sjuksjukhusens ekonomiska förvaltning föreslås förstärkt med en assistent i

Ce 23. Vidare förordas, att styrelsens socialpsykiatriska nämnd utökas med två ledamöter ävensom att styrelsens vetenskapliga råd förstärkes med ytterligare en företrädare för vetenskapsgrenarna arvsbiologi och arvshygien, vilken förordas skola erhålla ett fast arvode av 2 400 kronor.

Kungl. Maj:t har förklarat hinder icke möta för styrelsen att disponera högst 4 344 kronor för bestridande av kostnaderna under budgetåret 1950/51 för biträde vid handläggning av ärenden rörande till Sverige inkomna utländska läkare. Dessa kostnader — avrundade till 4 300 kronor — föreslås för nästa budgetår skola belasta förevarande anslag.

Vad angår löneregleringar för personal hos styrelsen föreslås följande förändringar. Inspektören för sinnesslövärderna placeras i Cp 10. En förste byråsekreterartjänst i Ce 29 och en befattning såsom biträdande byråinspektör i Ce 23 ordinariesätts. En tjänst såsom barnmorska i Cg 21 uppföres såsom extra ordinarie i samma lönegrad. Den nuvarande arvodesbefattningen för konsumenten för rättbekämpande ändras till extra ordinarie tjänst i Ce 21.

De sålunda framlagda förslagen påkalla en ökning av medelsanvisningen med 10 800 kronor till en assistent på avdelningen för sinnessjukvårdens ekonomiska förvaltning, 5 400 kronor för förstärkning av socialpsykiatriska nämnden, 4 300 kronor för arbetskraft för handläggning av ärenden rörande utländska läkare samt 2 400 kronor för utökningen av vetenskapliga rådet. Med hänsyn till belastningen å delposterna till ersättningar och arvoden åt ledamöterna i rätts- och socialpsykiatriska nämnderna m. m. samt till ersättningar och arvoden åt medlemmarna av vetenskapliga rådet föreslås dessa poster skola uppräknas med 12 600 resp. 8 600 kronor. Härtill komma automatiska utgiftstegringar med i runt tal 5 200 kronor för uppflyttningar i reglerad befordringsgång samt 12 200 kronor för löneklassuppflyttningar. Förslaget att konsumenten för rättbekämpande skall överföras till extra ordinarie stat minskar medelsbehovet med 300 kronor.

Personalförteckningen föreslås ändrad på det sätt, att en ny tjänst som inspektör för sinnesslövärderna i Cp 10, en tjänst som förste byråsekreterare i Ca 29 och en tjänst som biträdande byråinspektör i Ca 23 upptagas på förteckningen samt en tjänst som inspektör för sinnesslövärderna i Cr 10 och en tjänst som förste byråsekreterare i Ce 29 uteslutas.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mannerskantz* (I: 266) samt den andra inom andra kammaren av herrar *Dickson* och *Edström* (II: 256), i vilka hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville *dels* uppdraga åt statens organisationsnämnd att utreda frågan om en omorganisation av medicinalstyrelsen och *dels* i samband med de ändringar som

komma att vidtagas i sjukhuslagen och sjukhusstadgan föranstalta att mesta möjliga antal ärenden avlastas från medicinalstyrelsens prövning.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionen I: 266.

Utskottet, som erinrar om att både 1949 och 1950 års riksdagar understrukt vikten av att medicinalstyrelsen planlägger sin verksamhet så, att den kan fullgöras inom ramen för den fastställda organisationen, är av den uppfattningen, att styrelsens svårigheter härutinnan väsentligen bottna i den fortskridande utbyggnad av hälso- och sjukvården, som trots läkarbrist och byggnadssvårigheter pågår.

Med anledning av yrkandet i motionerna I: 266 och II: 256 om uppdrag åt statens organisationsnämnd att utreda frågan om en omorganisation av medicinalstyrelsen vill utskottet framhålla, att styrelsens kontorsorganisation på initiativ av besparingsberedningen under år 1942 varit föremål för en ingående undersökning av särskilda utredningsmän, vilka i betänkande den 8 oktober 1942 föreslagit vissa rationaliseringsåtgärder. Flertalet av dessa förslag ha, enligt vad utskottet under hand inhämtat, numera genomförts. På grund härav och då den av 1947 års riksdag beslutade omorganisationen av styrelsen tillkommit sedan förslaget till organisation granskats av bl. a. organisationsnämnden finner sig utskottet icke böra tillstyrka ifrågavarande yrkande i motionerna.

Motionärernas yrkande om skrivelse från riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om att mesta möjliga antal ärenden avlastas från medicinalstyrelsens prövning i samband med de ändringar som komma att vidtagas i sjukhuslagen och sjukhusstadgan, finner utskottet däremot mot bakgrunden av vad inledningsvis anförts i och för sig förtjäna övervägande. I proposition nr 20 till innevarande års riksdag har chefen för inrikesdepartementet emellertid tillkännagivit sin avsikt att begära bemyndigande att tillkalla sakkunniga för en översyn av sjukhuslagen. Då vid denna översyn en omprövning torde komma till stånd av frågan om medicinalstyrelsens befogenheter med avseende på den sjukvård, som ombesörjes av landsting och icke-landstingsstäder, kan utskottet icke finna åtgärd från riksdagens sida påkallad i anledning av detta yrkande.

På konsulenten för råttbekämpande ankommer i huvudsak att stimulera vederbörande kommunala myndigheter till vidtagande av effektiva råttutrottningsåtgärder, att meddela upplysning om lämpliga metoder härför samt att verka för samordning av råttbekämpandet inom större sammanhängande eller angränsande områden. Enligt utskottets erfarenheter ha intresset för råttutrotning samt kunskapen om tillvägagångssättet och möjligheterna för utrottningskampanjer under de senaste åren ökat starkt i landet. Då behovet av central expertis angående råttbekämpande, vilket liksom annat hälsovårdsarbete principiellt sett är en kommunal angelägenhet,

minskar i samma mån som de kommunala organen få erfarenhet på området, bör ifrågavarande befattning inom kort kunna indragas. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag om extra ordinarie anställning i Ce 21 för ifrågavarande befattningshavare men förutsätter därvid att en omprövning kommer till stånd av frågan, om icke befattningen må kunna indragas inom en snar framtid.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag även i övrigt och hemställer alltså,

I. att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för medicinalstyrelsen, vilka angivits av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1951;

b) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	636 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	189 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	680 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	135 000

Summa förslagsanslag kronor 1 640 000;

c) till *Medicinalstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 640 000 kronor;

II. att motionerna I: 266 och II: 256 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

4:o) **Medicinalstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 4, s. 10—12) föreslagit riksdagen att till Medicinalstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 252 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

För nästkommande budgetår föreslås en höjning av anslagsposten till sjukvård m. m. med 1 000 kronor, av anslagsposten till reseersättningar med 4 000 kronor samt av anslagsposten till expenser med 5 000 kronor, avseende delposten till övriga expenser.

Kungl. Maj:t har den 5 maj 1950 uppdragit åt styrelsen att, med beaktande av vad statsutskottet anfört i sitt utlåtande nr 11/1950, till Kungl.

Maj:t inkomma med utredning rörande olika möjligheter att genom en skrift sprida upplysning om aktuella spörsmål på hälsovårdens område samt kostnaderna härför. Utredningen har icke avlämnats inom sådan tid, att departementschefen före statsverkspropositionens färdigställande kunnat taga ställning till frågan om utgivande av en sådan publikation. Medel till detta ändamål ha därför ej beräknats för nästa budgetår. För utarbetande och tryckning av affischer för försöksvis anordnad upplysningsverksamhet i hälsovårdsfrågor har Kungl. Maj:t genom beslut den 29 september 1950 av förslagsanslaget till vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård anvisat 2 000 kronor för budgetåret 1950/51. Denna upplysning består däri, att på polikliniker, väntrum och liknande lokaler, där allmänheten kommer i kontakt med hälso- och sjukvården, uppsättas affischer, vilka av styrelsen skola tillhandahållas kostnadsfritt till ett antal av förslagsvis fyra per år med ombyte varje kvartal. Tre av affischerna avses skola betalas av statsmedel och den fjärde av enskilda medel. De på statsverket belöpande kostnaderna beräknas för nästa budgetår likaledes till 2 000 kronor och föreslås skola bestridas från anslagsposten till publikationstryck. För övriga utgifter under posten beräknas 39 000 kronor. Anslagsposten föreslås alltså skola uppföras med 41 000 kronor, vilket innebär en minskning av posten med 10 000 kronor.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Medicinalstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 252 000 kronor.

5:o) *Medicinalstyrelsen: Beredskapsavdelning*. Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 12—14) föreslagit riksdagen att till *Medicinalstyrelsen: Beredskapsavdelning* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 30 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 15 september 1950 medgivit, att vid medicinalstyrelsens beredskapsavdelning finge under innevarande budgetår vara anställda en läkare mot ett arvode av 20 328 kronor för år samt en amanuens med årsarvode, motsvarande avlöning till amanuens i reglerad befordringsgång. Härjämte föreskrev Kungl. Maj:t, att det för representanten hos arméöverläkaren avsedda arvodet icke finge tagas i anspråk under den tid förenämnde läkare vore anställd vid beredskapsavdelningen.

Den sålunda genomförda omorganisationen av avdelningen föreslås skola bestå även under nästa budgetår. Vidare förordas, att tjänsten som förståndare för sjuksköterskeregistret (Cg 19) uppföres såsom extra ordinarie.

Med hänsyn till de föreslagna personalförstärkningarna och då belastningen på anslaget under de två sist förflutna budgetåren icke obetydligt överskridit medelsanvisningen, föreslås anslaget skola uppräknas med sammanlagt 40 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Medicinalstyrelsen: Beredskapsavdelning* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

6:o) *Sjukvårdsberedskapsnämnden: Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 14 och 15), vilket innebär en anslagsökning med 17 500 kronor, varav 15 000 kronor avse ytterligare medelsanvisning till arvoden åt redogörare för de lokala beredskapsförråden samt 2 500 kronor viss omräkning av anslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sjukvårdsberedskapsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	10 000
3. Arvoden till redogörare för beredskapsförråd ..	21 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	75 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	7 000

Summa förslagsanslag kronor 113 600;

b) till *Sjukvårdsberedskapsnämnden: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 113 600 kronor.

7:o) *Sjukvårdsberedskapsnämnden: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 16), vilket innebär en anslagsökning med 3 000 kronor, avseende kostnader för lyse och städning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjukvårdsberedskapsnämnden: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 kronor.

8:o) *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara*. Kungl. Maj:t har (punkt 8, s. 16 och 17) föreslagit riksdagen att till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

Anslag för detta ändamål har senast anvisats å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1950/51 med 4 000 000 kronor. Vid ingången av budgetåret fanns på anslaget en disponibel behållning av 4 363 957 kronor.

Enligt det vid propositionen nr 248/1950 fogade utdraget av statsrådsprotokollet föreslog departementschefen, att kvarstående utrustningsbehov för 68 000 i beredningsplanerna ingående vårdplatser skulle i stort sett tillgodoses. Kostnaderna om sammanlagt 8 800 000 kronor borde enligt departementschefen täckas genom ianspråktagande av behållningen på anslaget, i runt tal 4 364 000 kronor, samt genom en ny medelsanvisning av 4 000 000 kronor. Riksdagen beslöt i enlighet med förslaget.

Departementschefen förordar nu, att utrustning anskaffas för i första hand ytterligare 9 000 platser. Härför erforderlig medelsanvisning beräknas till 4 500 000 kronor. Då emellertid vid en fullständig utrustning av de i det föregående omförmälda 68 000 platserna skulle ha fordrats ytterligare 436 000 kronor, anses för nästa budgetår böra anvisas 4 936 000 kronor eller i runt tal 5 000 000 kronor. Efter genomförande av detta förslag skulle beredskapssjukhusorganisationen förfoga över utrustning för sammanlagt 77 000 platser. Anvisade medel förutsätts därjämte få tagas i anspråk för komplettering av utrustningen vid befintliga platser.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,
att riksdagen må till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

9:o) *Utrustning för viss läkemedelstillverkning i bergrum*. Kungl. Maj:t har (punkt 9, s. 17—20) föreslagit riksdagen att till *Utrustning för viss läkemedelstillverkning i bergrum* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Något motsvarande anslag finnes ej uppfört på riksstaten för innevarande budgetår.

För sjukvården i krig är det synnerligen viktigt att infusionsmedel finnas att tillgå i erforderlig mängd. Man har tidigare för infusioner varit hänvisad till i första hand blod och blodplasma. Numera kan man i vissa fall uppnå önskad effekt med blodplasmasubstitutet macrodex. Detta medel tillverkas vid endast en läkemedelsfabrik i Sverige. Det synes erbjuda mycket stora svårigheter — om det ens är möjligt — att täcka hela eller större delen av krigsbehovet av infusionsmedel med blod eller blodplasma. Då nu ett fabriksmässigt framställt, relativt billigt syntetiskt medel i stor utsträckning kan ersätta nämnda naturliga infusionsmedel, synas fördelarna med att säkra dess kontinuerliga framställning vara uppenbara. Åtgärder anses därför böra vidtagas i syfte att säkerställa sådan produktion. Ett särskilt

bergrum föreslås skola iordningställas, till vilket tillverkningen vid behov kan överflyttas, varvid förutsättes att tillverkningen i bergrummet kommer att omhänderhavas av ifrågavarande läkemedelsfabrik.

Kostnaderna för bergrummets anordnande, vilka beräknats till 325 000 kronor, anses böra bestridas från anslag på kapitalbudgeten. Kostnaderna för anskaffande av erforderlig apparatur — blandningskär! , sköljustrustning, apparater för sterilisering m. m. — vilka kostnader uppskattats till 50 000 kronor, föreslås skola bestridas från nu förevarande anslag.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Utrustning för viss läkemedelstillverkning i bergrum* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

10:o) **Sinnessjuknämnden: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 20 och 21) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sinnessjuknämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Sinnessjuknämnden: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 42 600 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 44 100 kronor.

Arvodet till sinnessjuknämndens sekreterare är f. n. fixerat till visst belopp. Enär på tjänsten regelmässigt brukar förordnas person, som innehar läkarbefattning vid sinnessjukhus, anses emellertid lämpligare, att arvodet bestämmas att utgå med belopp, som motsvarar mistad avlöning, omräknad efter 5-ort, å innehavd befattning såsom sinnessjukläkare. Enligt beslut av 1950 års riksdag ha vissa sinnessjukläkare tillerkänts avlöningsförstärkning fr. o. m. den 1 januari 1951. Med hänsyn härtill föreslås sekreterararvodet utgå efter berörda beräkningsgrunder fr. o. m. sagda dag. Någon höjning av anslagets storlek för nästa budgetår anses icke påkallad av denna anledning.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sinnessjuknämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslags-*
vis 5 600

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	30 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	5 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 400
<hr/>	
Summa förslagsanslag kronor 42 600;	

b) till *Sinnessjuknämnden: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 42 600 kronor.

11:o) *Sinnessjuknämnden: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 22), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sinnessjuknämnden: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 5 300 kronor.

12:o) *Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 12, s. 22—27) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens bakteriologiska laboratorium, som av departementschefen föreslagits, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens bakteriologiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 455 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 1 475 000 kronor.

Statens sakrevision har i samarbete med statens organisationsnämnd och i samråd med laboratoriets föreståndare påbörjat en utredning av rationaliseringsmöjligheterna vid laboratoriet. Genom beslut den 17 november 1950 har Kungl. Maj:t medgivit bl. a., att medicinalstyrelsen må, i samråd med sakrevisionen och föreståndaren, av den i omkostnadsstaten för laboratoriet för budgetåret 1950/51 upptagna anslagsposten till övriga utgifter disponera högst 50 000 kronor för av rationaliseringsarbetet föranledda utgifter (anskaffning av apparater och maskiner m. m.). Icke oväsentliga personalindragningar och andra besparingar synas härigenom kunna åvägbringas. Utredningsarbetet beräknas emellertid icke kunna avslutas inom sådan tid, att resultatet av detsamma kan föreläggas 1951 års riksdag.

Under anslaget har för nästa budgetår räknats med en ökning av medelsbehovet med 12 744 kronor för inrättande av en befattning såsom assistent å kemiska laboratoriet i Cf 24—Ce 26 samt med 2 731 kronor för löneroglering för maskinpersonal, innebärande att befattningarna såsom maskinist i Ca 13, reparatör i Ce 11, värmeledningsskötare i Ca 10, eldare i Ca 9 och eldare

i Ce 9 utbytas mot resp. maskinmästare i Ca 17, reparatör i Ce 13, reparatör i Ca 11, eldare i Ca 10 och eldare i Ce 10. Härtill komma automatiska löneklassuppflyttningar om 5 308 kronor. Anslaget skulle i enlighet härmed höjas med i runt tal 20 000 kronor, varav cirka 16 000 kronor avse icke-ordinarieposten. Å andra sidan föreslås med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet förordat vid anmälan till statsverkspropositionen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, att anslaget nedräknas med i runt tal 40 000 kronor, vilken minskning anses i sin helhet böra falla på icke-ordinarieposten. Nettominskningen å anslaget skulle sålunda uppgå till 20 000 kronor.

I personalförteckningen föreslås skola upptagas en ny tjänst såsom maskinmästare i Ca 17, en såsom reparatör i Ca 11 och en såsom eldare i Ca 10 samt uteslutas tjänsterna såsom maskinist i Ca 13, värmeledningsskötare i Ca 10 och eldare i Ca 9.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens bakteriologiska laboratorium, vilka angivits av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1951;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens bakteriologiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	285 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	27 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	998 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	145 000

Summa förslagsanslag kronor 1 455 000;

c) till *Statens bakteriologiska laboratorium*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 455 000 kronor.

13:o) *Statens bakteriologiska laboratorium*: **Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 13, s. 27—29) föreslagit riksdagen att till *Statens bakteriologiska laboratorium*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 040 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 955 000 kronor.

Anslagsposten till sjukvård m. m. har uppräknats med 1 500 kronor, anslagsposten till expenser med 2 000 kronor, avseende delposten till övriga expenser, samt anslagsposten till övriga utgifter med 81 500 kronor. Av ökningen under sistnämnda anslagspost avse 50 000 kronor delposten till inköp av bakteriologiska preparat, 10 000 kronor delposten till inköp och underhåll av inventarier och instrument, 20 000 kronor delposten till inköp och underhåll av djur samt 1 500 kronor delposten till automobiler och transporter.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,
att riksdagen må till *Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 040 000 kronor.

14:o) *Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar.* Kungl. Maj:t har (punkt 14, s. 29—32) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagen ändring i personalförteckningen för statens rättskemiska laboratorium, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens rättskemiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till *Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 240 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 219 000 kronor.

För nästa budgetår har under anslaget beräknats ett belopp av 17 500 kronor för förstärkning av Rh-avdelningen med två laboratoriebiträden i Ce 11 och skrivhjälp. För vikariats- och övertidsersättningar har räknats med ett ökat medelsbehov av 2 100 kronor. Härtill komma automatiska löneklassuppflyttningar om cirka 1 400 kronor. Anslagshöjningen har i enlighet härmed beräknats till 21 000 kronor.

Enligt grunderna för reglerad befordringsgång föreslås, att ett kontorsbiträde överföres på ordinarie stat. Tjänsten föreslås i samband därmed skola uppföras i personalförteckningen.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må
a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den

3 januari 1951 angiven ändring i personalförteckningen för statens rättskemiska laboratorium;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens rättskemiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	65 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	156 500
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	18 500
<hr/>	
Summa förslagsanslag kronor	240 000;

c) till *Statens rättskemiska laboratorium*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 240 000 kronor.

15:o) *Statens rättskemiska laboratorium*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 32 och 33), vilket innebär en höjning av anslaget med 1 000 kronor, avseende delposten till ersättning åt blodgivare, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens rättskemiska laboratorium*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

16:o) *Statens farmaceutiska laboratorium*: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 33—35) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens farmaceutiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till *Statens farmaceutiska laboratorium*: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 304 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 301 000 kronor.

Då ny upplaga av publikationen »Läkemedelssynonymer» icke skall utarbetas under budgetåret 1951/52 kan medelsanvisningen till extra arbetskraft för läkemedelsekonomiska frågor minskas med 1 000 kronor. Å andra sidan har räknats med ett ökat medelsbehov av 3 759 kronor på grund av löneklassuppflyttningar. Nettoökningen av anslaget beräknas i enlighet härmed till i runt tal 3 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens farmaceutiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	70 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 008
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	202 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	30 492

Summa förslagsanslag kronor 304 000;

b) till *Statens farmaceutiska laboratorium*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 304 000 kronor.

17:o) *Statens farmaceutiska laboratorium*: Omkostnader. Kungl. Maj:t har (punkt 17, s. 35—37) föreslagit riksdagen att till *Statens farmaceutiska laboratorium*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 71 500 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 69 000 kronor.

Apoteksinspektörerna ha hittills innehaft statens järnvägars rabattkort. Efter medgivande av 1947 års riksdag (prop. nr 148/1947; riksd. skr. nr 227) ha inspektörerna fått sina kostnader för inköp av rabattkort ersätta från anslagsposten till reseersättningar. Då rabattkort ej längre anses böra komma till användning och hela resekostnaden således kommer att belasta posten i fråga, förordas en höjning av densamma med 3 000 kronor. Av anslagsposten till övriga utgifter föreslås delposten till inköp och underhåll av inventarier och instrument skola sänkas med 1 500 kronor samt delposten till inköp och underhåll av djur höjas med 1 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså

att riksdagen må till *Statens farmaceutiska laboratorium*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 71 500 kronor.

18:o) Svenska farmakopékommittén m. m. Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 38—41) föreslagit riksdagen att till Svenska farmakopékommittén m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 52 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 49 300 kronor.

Farmakopékommitténs sekreterare är fr. o. m. den 1 juli 1950 heltidsanställd mot arvode bestämt till belopp, motsvarande 29 löneklassen. Före nämnda dag hade sekreteraren — förutom halvtidstjänst hos kommittén — pensionsberättigande anställning vid apotekens kontrollaboratorium. Även laboratoriebiträdet innehar arvodestjänst. F. n. kan icke förordas, att pensionsberättigande tjänster inrättas vid kommittén. Båda de nu nämnda befattningshavarna anses därför böra kvarstå såsom arvodister. Beträffande sekreterarbefattningen föreslås, att innehavaren i stället beredes möjlighet till fortsatt pensionsrätt enligt apoteksväsendets pensionsbestämmelser. Härför erfordras bl. a., att sekreteraren erhåller ersättning för vad han enligt gällande bestämmelser visar sig ha utgivit i personliga, obligatoriska pensionsavgifter för egen och efterlevandes pensionering, ävensom att kommittén bestrider på arbetsgivaren ankommande avgift för honom. Kostnaderna för ändamålet uppskattas till cirka 2 700 kronor.

I fråga om anslagsposten till reseersättningar förordas en höjning med 500 kronor.

Sveriges andel i de gemensamma kostnaderna för den nordiska farmakopénämnden beräknas till 10 500 kronor, innebärande en sänkning med 500 kronor, varvid förutsättes att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera närmare bestämma andelens storlek.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,
att riksdagen må till *Svenska farmakopékommittén m. m.*
för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 52 000
kronor.

19:o) **Statens rättsläkarstationer: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, s. 41 och 42) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen föreslagen avlöningsstat för statens rättsläkarstationer, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Statens rättsläkarstationer: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 152 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 144 500 kronor.

För rättsläkarstationen i Stockholm har för nästa budgetår räknats med ett ökat medelsbehov av 1 400 kronor, avseende viss omräkning av anslaget.

Vad angår rättsläkarstationen i Lund ha för budgetåret 1950/51 medel beräknats med utgångspunkt från att stationen skulle träda i verksamhet den 1 september 1950. Det synes numera ovisst, huruvida stationen kan

inrättas från tidigare tidpunkt än den 1 juli 1951. I fråga om nästa budgetår ha medel beräknats för helt budgetår. Härvid har räknats med ett ökat medelsbehov av 6 100 kronor. Av det ökade medelsbehovet avse, beträffande läkarpersonal, 1 500 kronor en assistent (årsarvode 9 000 kronor), 200 kronor vikariatsersättningar och 2 000 kronor ersättning enligt taxa för tjänsteförrättningar samt, beträffande biträdespersonal, 954 kronor ett tekniskt biträde i Ce 11, 477 kronor ett kanslibiträde å halvtid i Cg 11, 477 kronor en vaktmästare å halvtid i Cg 11, 200 kronor vikariatsersättningar och 100 kronor övertidsersättningar, varjämte 192 kronor avses för viss omräkning av anslaget.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens rättsläkarstationer, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	20 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	81 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	43 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 600

Summa förslagsanslag kronor 152 000;

b) till *Statens rättsläkarstationer*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 152 000 kronor.

20:o) *Statens rättsläkarstationer: Omkostnader.* Kungl. Maj:t har (punkt 21, s. 42—44) föreslagit riksdagen att till *Statens rättsläkarstationer: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 38 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 24 200 kronor.

Vad angår rättsläkarstationen i Stockholm ha delposten till bränsle, lyse och vatten nedräknats med 200 kronor samt delposten till övriga expenser uppräknats med 13 000 kronor.

Beträffande rättsläkarstationen i Lund har räknats med ett ökat medelsbehov av 1 000 kronor, varav 300 kronor avse anslagsposten till reseersättningar, 500 kronor delposten till övriga expenser och 200 kronor delposten till transporter m. m.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Statens rättsläkarstationer: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 38 000 kronor.

21:o) *Medikolegala besiktningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 22, s. 44) föreslagit riksdagen att till *Medikolegala besiktningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

Genom beslut den 15 september 1950 har Kungl. Maj:t bemyndigat medicinalstyrelsen att från anslaget bestrida de kostnader, som det jämlikt 37 § sinnessjuklagen ankommer på statsverket att gälda beträffande personer, vilka för observation tvångsvis intagits å sinnessjukhus, tillhörande stad, som övertagit hela sin sinnessjukvård, och vid observationen befunnits icke vara i behov av vård på sinnessjukhus. Någon uppräknning av anslaget i anledning av detta beslut erfordras icke.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Medikolegala besiktningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

22:o) *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 23, s. 44—48) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen föreslagen avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 8 260 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 7 950 000 kronor.

På personalförteckningen för innevarande budgetår ha uppförts tjänster för 15 av de 25 distrikt, till vilkas förberedande 1949 års riksdag lämnat bemyndigande. Sålunda återstå 10 förberedda distrikt, för vilka tjänster ej finnas upptagna på personalförteckningen. I början av december 1949 var antalet icke beslutade distrikt 4 och antalet icke besatta tjänster 23. Vid motsvarande tidpunkt 1950 voro distrikt för 9 av de på personalförteckningen uppförda 521 provinsialläkartjänsterna ännu icke beslutade. Antalet

obesatta distrikt uppgick vid samma tidpunkt till 42. Av tjänsterna torde emellertid 23 kunna besättas relativt snart. Eftersläpningen vid inrättandet av distrikt och tillsättningen av tjänster har sålunda i stort sett hållit sig oförändrad under tiden mellan nämnda tidpunkter.

Medicinalstyrelsen har i sin framställning rörande medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår föreslagit, att 20 extra distrikt skola omvandlas till ordinarie samt att ytterligare cirka 30 nya distrikt inrättas i samband med de ändringar i distriktsindelningen, som påkallas av den nya kommunindelningen. Medicinalstyrelsen har emellertid numera inkommit med förslag till ny distriktsindelning, enligt vilket 28—29 nya distrikt skulle erfordras. I dessa ingå de nysnämnda 10 förberedda, ej beslutade distrikten. Förslaget har ännu icke prövats av Kungl. Maj:t.

Frågan om i vilken takt utbyggnaden av provinsialläkarorganisationen bör äga rum är emellertid beroende av bl. a. tillgången på läkare. Eftersläpningen vid tillsättandet av provinsialläkartjänsterna torde icke ha ökat under senare tid. Antalet sökande till ledigförklarade tjänster har dock under senare år minskat, och den genomsnittliga tjänsteåldern för nyutnämnda provinsialläkare har sjunkit. Dessa omständigheter antyda en tilltagande knapphet på läkare, intresserade för tjänster inom detta vårdområde. Då härjämte den nuvarande statsfinansiella situationen kräver stor återhållsamhet i fråga om bl. a. inrättande av nya tjänster, har det icke ansetts möjligt att för nästa budgetår öka antalet provinsialläkarbefattningar.

Medicinalstyrelsen har vidare föreslagit, att till avhjälpande av svårigheterna att besätta vissa provinsialläkartjänster årlig avlöningsförstärkning fr. o. m. den 1 januari 1952 skulle tillerkännas provinsialläkarna i vissa av styrelsen angivna distrikt i samband med fastställande av ny provinsialläkartaxa. Avlöningsförstärkningen borde enligt styrelsen utgå med 5 004 kronor beträffande 20 distrikt och med 3 000 kronor beträffande 97 distrikt. Sammanlagda kostnaderna härför ha av styrelsen beräknats för nästa budgetår uppgå till cirka 195 000 kronor.

Statskontoret har framhållit, att medicinalstyrelsens förslag innebär en utökning av löneplanen för provinsialläkare med icke mindre än åtta lönegrupper, vilket bestämt avstyrkes. Statens lönenämnd föreslår, att jämsides med arbetet på ny provinsialläkartaxa lönesystemet för ifrågavarande läkare göres till föremål för en allmän översyn, särskilt i fråga om lönernas differentiering.

Med hänsyn till vad statskontoret och statens lönenämnd anfört i sina remissvar är departementschefen icke beredd att tillstyrka förslaget.

Vad slutligen angår medelsbehovet för nästa budgetår har räknats med avlöningar till 24 förste provinsialläkare och 517 provinsialläkare. Till grundlöner åt dessa befattningshavare åtgår ett belopp av i runt tal 6 590 000

kronor, vilket innebär en ökning med 190 000 kronor. Av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har posten till arvoden till biträdande förste provinsialläkare uppförts med oförändrat belopp, 11 600 kronor, samt posten till avlöningar åt civila läkarstipendiater, med hänsyn till att posten ej tagits i anspråk sedan budgetåret 1947/48, upptagits med ett formellt belopp av 100 kronor, innebärande en minskning av posten med 18 300 kronor. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har med hänsyn till belastningen uppräknats med 100 000 kronor. Vad slutligen angår anslagsposten till rörligt tillägg har denna uppräknats med 38 300 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts föreliggande förslag har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Wahlund m. fl.* (I: 123) och den andra inom andra kammaren av herr *Pettersson i Dahl m. fl.* (II: 171), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att 20 extra provinsialläkardistrikt från och med den 1 januari 1952 skola inrättas som ordinarie distrikt och att femton nya provinsialläkartjänster måtte uppföras på personalförteckningen för budgetåret 1951/52 samt att med hänsyn härtill till Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisas ett förslagsanslag av 8 410 000 kronor;

dels ock två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herrar *Sunne* och *Weiland* (I: 124) och den andra inom andra kammaren av fru *Sjöstrand* och herr *Kristensson* i Osby (II: 172), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att utöka antalet ordinarie provinsialläkartjänster med tio under budgetåret 1951/52, att utöka antalet extra provinsialläkartjänster med tio under nämnda budgetår samt att här för bevilja erforderligt anslag.

Beträffande de skäl, motionärerna åberopat till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna II: 171 och II: 172.

Utskottet anser, att den fortsatta utbyggnaden av tjänsteläkarorganisationen på landsbygden i första hand bör ske genom inrättande av ordinarie distrikt. Emellertid bör själva systemet med extra distrikt icke helt försvinna utan möjligheten att inrätta sådana framdeles hållas öppen. Stundom kan det nämligen visa sig lämpligt att inrätta extra distrikt, exempelvis i fall då påtagligt behov föreligger av provinsialläkare men tvekan kan råda om behovet är stadigvarande. För situationer, i vilka det sålunda befinnes lämpligare att inrätta extra distrikt än ordinarie, erfordras dock icke medel till så stort antal extra distrikt som ett femtiotal. Med hänsyn härtill och då de i motionerna anförda rättviseskälen för en ombildning av extra distrikt till ordinarie synas förtjäna beaktande anser sig utskottet böra

tillstyrka motionsyrkandena om ombildning av extra distrikt till ordinarie i så måtto, att utskottet förordar att fem extra provinsialläkardistrikt fr. o. m. den 1 juli 1951 överförs till ordinarie stat.

Den sålunda föreslagna ombildningen av dessa distrikt innebär dock icke någon egentlig förbättring i fråga om tillgången till läkare på landsbygden. För att icke utbyggnaden av tjänsteläkarorganisationen helt skall avstanna, sedan eftersläpningen vid inrättandet av nya distrikt och tillsättandet av nya tjänster inhämtats, föreslår utskottet att motionärernas yrkande om inrättande av nya provinsialläkardistrikt tillmötesgår såtillvida, att ytterligare fem nya ordinarie tjänster upptagas på personalförteckningen för budgetåret 1951/52.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör vid detta ställningstagande uppräknas med 120 000 kronor till 6 710 000 kronor. Vidare bör posten till rörligt tillägg höjas med 10 000 kronor till 768 300 kronor. Anslagets slutsumma bör uppräknas med 130 000 kronor. Utskottet förordar under efterföljande punkter i detta utlåtande sammanlagt minskningar av olika anslag med belopp överstigande sistnämnda summa.

Under åberopande av vad sålunda anförts och då Kungl. Maj:ts förslag ej i övrigt givit utskottet anledning till erinran hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom motionerna I: 123 och II: 171 samt I: 124 och II: 172

a) medgiva, att antalet i gällande personalförteckning för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl. upptagna provinsialläkartjänster må utökas från 521 till 531;

b) godkänna följande avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1.	Avlöningar till ordinarie tjänstemän (förste provinsialläkare och provinsialläkare), <i>förslagsvis</i>	6 710 000
2.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t,	
	a) Arvoden till biträdande förste provinsialläkare	11 600
	b) Avlöning till civila läkarstipendiat, <i>förslagsvis</i>	100
		11 700
3.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	900 000
4.	Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	768 300
		8 390 000;

Summa förslagsanslag kronor 8 390 000;

c) till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 8 390 000 kronor.

23:o) **Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Sjukvård m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 49), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

24:o) **Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Reseersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 49 och 50), vilket innebär en av belastningen betingad ökning av anslaget med 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Reseersättningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

25:o) **Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden.** Kungl. Maj:t har (punkt 26, s. 50) föreslagit riksdagen att till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett formellt belopp av 100 kronor. Vid ingången av budgetåret fanns å anslaget en reservation av 380 000 kronor. Av denna reservation voro omkring den 1 september 1950 157 500 kronor disponibla. Departementschefen uttalar, att det icke f. n. är möjligt att mera exakt bedöma medelsbehovet för återstoden av innevarande och nästa budgetår. Han beräknar emellertid, att en ytterligare medelsanvisning av 50 000 kronor skall vara till fyllest.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Ramberg* och *Werner* (I: 10) och den andra inom andra kammaren av herr *Andersson* i Ryggestad (II: 13), i vilka hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om sådan ändring av kungörelsen av den 15 mars 1946 (nr 83), att hinder för statsbidrag icke må föreligga för kommun, som vidtagit åtgärder för anskaffande av

bostäder med mottagningslokaler åt provinsialläkare å landsbygden vid sådan tidpunkt, att lokalernas ianspråktagande kunnat ske först sedan kungörelsen av den 15 mars 1946 utkommit från trycket i svensk författningssamling.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen I: 10.

Utskottet. Genom den i motionerna åberopade kungörelsen den 15 mars 1946 (nr 83) höjdes maximibeloppet för statsbidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden från förut gällande 18 000 kronor till 25 000 kronor för varje bostad. Först genom kungörelsen den 13 juni 1947 (nr 393) vidgades ifrågavarande bidragsverksamhet jämväl i det hänseendet, att möjlighet öppnades för Kungl. Maj:t att lämna statsbidrag till ekonomiskt svaga kommuner även utanför ödemarksområdena. Sistnämnda kungörelse gäller fr. o. m. den 1 juli 1947. För vinnande av det i motionerna angivna syftet torde därför erfordras sådan ändring av 1947 års kungörelse att statsbidrag må kunna utgå utan hinder av att vederbörande kommun eller kommunalförbund påbörjat iordningställandet av provinsialläkarbostad före den 1 juli 1947.

Det torde icke kunna undvikas att en utvidgning av visst statsbidragssystem ofta medför en ojämnhet på det sätt, att verksamhetsgrenar eller företag, vilka påbörjats före ändringen av bidragsföreskrifterna, komma i ett sämre läge än verksamhetsgrenar eller företag, vilka påbörjats efter ikraftträdandet av de förmånligare bidragsbestämmelserna. Även om de förmånligare statsbidragsgrunderna genom övergångsbestämmelser givas retroaktiv verkan, måste ojämnheter ofta kvarstå, emedan de nya bestämmelserna icke rimligen kunna utsträckas bakåt under obegränsad tid.

Utskottet, som tagit ingående del av det i motionerna närmast åsyftade fallet, finner omständigheterna i detsamma ömmande. Från inrikesdepartementet och medicinalstyrelsen har utskottet emellertid under hand inhämtat, att ett tillgodoseende av motionernas syfte på sätt utskottet ovan angivit icke skulle till sina verkningar begränsas till enbart detta fall. De ekonomiska konsekvenserna av ett bifall till motionerna i nyss angivna form kunna icke överblickas.

Med hänsyn till vad sålunda anförts anser sig utskottet icke böra tillstyrka åtgärd i motionernas syfte.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer

I. att riksdagen må till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor;

II. att motionerna I: 10 och II: 13 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

26:o) **Bidrag till extra provinsialläkares avlöning m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 27, s. 51) föreslagit riksdagen att till Bidrag till extra provinsialläkares avlöning m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

Medicinalstyrelsen har i sin framställning rörande medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår bl. a. räknat med överförande fr. o. m. den 1 januari 1952 av 20 extra provinsialläkardistrikt till ordinarie stat och i anslutning därtill beräknat anslagsbehovet till 63 750 kronor eller i runt tal 65 000 kronor.

Vid beräkningen av anslaget för innevarande budgetår förutsatte departementschefen, att extra provinsialläkardistrikt komme att inrättas endast i ett strängt begränsat antal fall. Departementschefen intager samma ståndpunkt vid beräkningen av anslaget för budgetåret 1951/52. Medicinalstyrelsens beräkningar föranleda med utgångspunkt härifrån ej annan erinran från departementschefens sida än att departementschefen — såsom ovan under punkten 22 anförts — icke anser sig böra räkna med omändring av 20 extra distrikt till ordinarie distrikt.

Medelsbehovet för nästa budgetår uppskattar departementschefen i enlighet härmed till 78 750 kronor eller i runt tal 75 000 kronor.

Utskottet förordar, under hänvisning till vad ovan under punkt 22 anförts, att anslaget upptages till 67 500 kronor, innebärande en minskning i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 7 500 kronor. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Bidrag till extra provinsialläkares avlöning m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 67 500 kronor.

27:o) **Statens sinnessjukhus: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 28, s. 52—68) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningen för statens sinnessjukhus, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens sinnessjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m.

budgetåret 1951/52, dels ock till Statens sinnessjukhus: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 53 840 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 52 400 000 kronor.

På grundval av ett av statens sinnessjukvårdsberedning i januari 1950 framlagt förslag till generalplan för sinnessjukvårdens utbyggande har 1950 års riksdag godkänt vissa riktlinjer för modernisering och utbyggnad av de statliga sinnessjukhusen. Genom planen avses att ernå en intensifiering av sinnessjukvården med snabbare tillfrisknande av de sjuka och ökad patientomsättning. Platsbehovet vid sjukhusen skulle härigenom minskas. Å andra sidan förutsattes emellertid för att detta resultat skall nås, att läkar- och vårdpersonalen ökas. Enligt beräkningar, som företagits av statens sjukhusutredning, bör antalet patienter per sjukvårdsutbildad befattningshavare i regel icke uppgå till mer än 3,1.

Medicinalstyrelsens nu framlagda förslag utgår från de sålunda godkända riktlinjerna, vilka anses böra genomföras inom cirka fem år. Framställningen innefattar, förutom förslag rörande personalorganisationen och medelsbehovet, jämväl förslag om löneroglering för vissa personalkategorier.

Departementschefen uttalar att det, såsom medicinalstyrelsen framhållit, är önskvärt att så snart som möjligt genom ökning av bl. a. vårdpersonalen i erforderlig utsträckning erhålla en intensifierad vård. Den nu rådande statsfinansiella situationen anses emellertid påkalla stor återhållsamhet i fråga om inrättande av nya tjänster.

Sammanlagt 248 vårdplatser, för vilka tjänster ej tidigare inrättats, beräknas tillkomma under innevarande eller nästa budgetår genom om- och tillbyggnader vid resp. sjukhus, nämligen 15 platser vid Sundby sjukhus vid Strängnäs, 60 platser vid Umedalens sjukhus vid Umeå, 18 platser — jämte medicinskt centrum — vid Furunäsets sjukhus vid Piteå, 40 platser vid var och en av sekundäravdelningarna i Rosöga och Olofsfors, 30 platser vid sekundäravdelningen i Ribbingelund samt 45 platser vid Västra Ny sjukhus.

Departementschefen anser det synnerligen angeläget att den av sjukhusutredningen föreslagna normen för personalantalet följes beträffande nytillkommande vårdplatser. I enlighet därmed framläggas följande förslag beträffande personal i anledning av nytillkommande vårdplatser. Vid Västra Ny sjukhus föreslås anställda 1 överskötare och 1 förste skötare. Däremot förordas icke ett förslag av medicinalstyrelsen om anställande vid detta sjukhus även av 7 skötare. I övrigt förordas att för Sundby, Umedalens, Furunäsets och Västra Ny sjukhus samt för sekundäravdelningarna i Rosöga, Ribbingelund och Olofsfors fr. o. m. nästa budgetår inrättas följande tjänster, nämligen 1 förste läkare i Ca 31, 3 före-

ståndarinnor i Ca 14, 2 överskötare i Ca 13, 4 förste skötare i Ca 12, 3 översköterskor i Ca 12, 10 skötare, 4 första sköterskor i Ca 10, 1 laboratoriebiträde i Ce 10, 36 sköterskor, 3 köksföreståndare i Ca 10 och 3 sömmerskor eller väverskor i Ca 7. Av de nytillkommande skötarna synas 7 böra upptagas som ordinarie i Ca 11 och 3 som extra ordinarie i Ce 11, medan av de nya skötersketjänsterna 24 anses böra upptagas som ordinarie i Ca 8 och 12 som extra ordinarie i Ce 8.

Vad angår personalen på befintliga vårdplatser finner sig departementschefen icke kunna förorda någon mera väsentlig utökning. Åtskilliga av medicinalstyrelsen framlagda förslag i fråga om personal på dessa vårdplatser kunna av departementschefen ej biträdas.

Läkarpersonalen föreslås av departementschefen förstärkt med en förste läkare i Ca 31 vid S:ta Gertruds sjukhus och med en andre läkare i Ce 29 vid Ryhovs sjukhus.

Beträffande *kontorspersonalen* tillstyrker departementschefen, att ytterligare fem biträden för skriv- och kontorsgöromål anställas fr. o. m. nästa budgetår.

I fråga om *sjukvårdspersonalen* på befintliga avdelningar m. m. innebär departementschefens förslag, att följande tjänster skulle tillkomma, nämligen 1 uppsyningsman i Ca 15, 1 föreståndarinna i Ca 14, 5 överskötare i Ca 13, 1 förste skötare i Ca 12, 3 översköterskor i Ca 12, 5 skötare i Ca—Ce 11, 1 första sköterska i Ca 10 och 5 sköterskor i Ca—Ce 8. Av de nytillkomna 5 skötartjänsterna föreslås 3 upptagna såsom ordinarie i Ca 11 och 2 som extra ordinarie i Ce 11, medan av de 5 nya skötersketjänsterna 3 anses böra upptagas som ordinarie i Ca 8 och 2 som extra ordinarie i Ce 8. Å andra sidan skulle 1 förste uppsyningsmanstjänst i Ca 18 och 2 på övergångsstat uppförda föreståndarinetjänster i Ca 14 indragas.

Medicinalstyrelsens förslag i fråga om *ekonomipersonalen* biträdes i huvudsak såtillvida, att vissa tjänster indragas, överflyttas till annat sjukhus, överförs till övergångsstat eller utbytas mot annan tjänst.

Vid bifall till vad departementschefen föreslagit skulle s a m m a n f a t t n i n g s v i s tillkomma följande *ordinarie tjänster*, nämligen 2 förste läkare i Ca 31, 1 uppsyningsman i Ca 15, 4 föreståndarinnor i Ca 14, 7 överskötare i Ca 13, 5 förste skötare i Ca 12, 6 översköterskor i Ca 12, 10 skötare i Ca 11, 5 första sköterskor i Ca 10, 3 köksföreståndare i Ca 10, 27 sköterskor i Ca 8 samt 3 sömmerskor eller väverskor i Ca 7. Å andra sidan skulle följande ordinarie tjänster indragas, nämligen 1 förste uppsyningsman i Ca 18, 1 hantverkare i Ca 10, 1 tvättföreståndare i Ca 8 och 1 biträdande bageriföreståndare i Ca 7. Från övergångsstat skulle avföras 1 tjänst som lantbruksinspektör, tillika avdelningsföreståndare, i Ca 22, 2 föreståndarinnor i Ca 14, 1 befallningsman i Ca 12 och 1 biträdande bageriföreståndare i Ca 7. Till övergångsstat skulle slutligen överföras 1 tjänst som hantverksföreståndare i Ca 12.

Vidare skulle tillkomma följande *icke-ordinarie tjänster*, nämligen 1 andre läkare i Ce 29, 5 skötare i Ce 11, 1 laboratoriebiträde i Ce 10, 14 sköterskor i Ce 8, 5 biträden för skriv- och kontorsgöromål i Cf 4—Ce 8 och 1 ekonomibiträde i Ce 3. Å andra sidan skulle 1 ekonomibiträdestjänst i Ce 2 indragas.

Departementschefen föreslår alltså, att för nästa budgetår inrättas sammanlagt 100 nya tjänster, varav 73 ordinarie och 27 icke-ordinarie, samt att 10 tjänster indragas. Tillskottet av nya tjänster skulle sålunda komma att uppgå till sammanlagt (100 — 10) 90. Av de nya tjänsterna tillkomma 68 i anledning av nytillkommande platser. 22 av tjänsterna avses för befintliga vårdplatser.

De av medicinalstyrelsen framlagda förslagen om *lönereglering för vissa personalkategorier* avse till en början överläkarna.

Departementschefen erinrar, att efter beslut av 1950 års riksdag läkarna vid statens sinnessjukhus tillerkänts avlöningsförstärkning fr. o. m. den 1 januari 1951 med 5 004 kronor till överläkare, 4 008 kronor till förste läkare och 3 000 kronor till vissa andre läkare. Det av statens sinnessjukvårdsberedning i december 1948 framlagda förslaget till reglering av ifrågasvarande läkares löneförmåner innebär härutöver, att samtliga överläkare skulle hänföras till 32 lönegraden samt att till sjukhuschef skulle utgå styresmannaarvode, vilket med hänsyn till sjukhusens storlek i regel icke borde understiga 1 200 kronor. Medicinalstyrelsen, som biträder den sålunda föreslagna lönegradsplaceringen, förordar, att styresmannaarvodet skall utgå med 1 200, 1 800 resp. 2 400 kronor för år. För egen del tillstyrker departementschefen den föreslagna lönegradsplaceringen. Departementschefen förordar även, att särskilt styresmannaarvode tillerkännes sjukhuscheferna. Arvodet bör bestämmas till 720 kronor för de mindre, 1 200 kronor för de medelstora och 1 680 kronor för de större sjukhusen. Indelningsgrunden för arvodesgrupperingen bör vara densamma som för sjukhusintendenternas inplacering i lönegrad. I enlighet härmed skulle styresmannaarvode utgå med 720 kronor till 8, med 1 200 kronor till 9 och med 1 680 kronor till 8 sjukhuschefer. De föreslagna regleringarna anses böra gälla fr. o. m. nästa budgetår.

Medicinalstyrelsens förslag om *lönereglering* avse vidare löneförbättring för köksföreståndare, predikanter och organister. Departementschefen kan icke tillstyrka någon sådan löneförbättring. Departementschefen förordar däremot, att de vid sinnessjukhusens rättspsykiatriska avdelningar anställda socialassistenterna i Ce 11 fr. o. m. nästa budgetår uppflyttas till 13 lönegraden.

Enligt beräkningen av medelsbehovet för budgetåret 1951/52 föreslås en uppräknig av anslaget från för innevarande budgetår anvisade 52 400 000 kronor till 53 840 000 kronor.

De framlagda förslagen påkalla ökning av medelsanvisningen under anslaget med i runt tal 550 000 kronor för nytillkommande tjänster, 60 000 kronor för inplacering i 32 lönegraden av samtliga överläkare och 30 000 kronor för styresmannaarvoden åt sjukhuscheferna. Då medel för avlöningsförstärkning till sinnessjukläkarna för innevarande budgetår beräknats allenast för ett halvt år med 280 000 kronor, bör anslaget för nästa budgetår höjas med sistnämnda belopp. Till arvoden till sekreterare i lokala utskrivningsnämnder beräknar departementschefen 6 000 kronor. Arvodena anses liksom hittills böra utgå från anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal. Med hänsyn till förordad personalförstärkning erfordras ytterligare medel till vikarieavlöningar. Departementschefen beräknar härför 100 000 kronor. Härtill kommer kostnaden för uppflyttning av socialassistenterna, vilken uppskattas till 4 000 kronor. I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor har för en provisorisk lönereglering av sinnessjukhusens maskinpersonal m. m. för nästa budgetår beräknats ett belopp av 50 000 kronor. Med hänsyn till belastningen på anslagsposten till rörligt tillägg bör denna post höjas med 380 000 kronor. Å andra sidan minskas medelsbehovet med i runt tal 20 000 kronor genom indragning av vissa tjänster.

På grund av förekommande vakanser å ordinarie tjänster m. m. har ordinarieposten nedsatts med 700 000 kronor. Anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal, som under senare år varit avsevärt överbelastad, har uppräknats med motsvarande belopp.

Utskottet har i förevarande sammanhang till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Snygg* och herr *Gottfrid Karlsson* (I: 122) och den andra inom andra kammaren av herr *Hellbacken m. fl.* (II: 177), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att vid Ribbingelund inrättas en uppsyningsmannatjänst i Ca 15 i stället för den föreslagna föreståndarinetjänsten, att 4 överskötersketjänster vid S:ta Maria sjukhus (Ca 12) utbytas mot 4 överskötartjänster (Ca 13), att en ny överskötartjänst (Ca 13) och 2 nya förste-skötartjänster (Ca 12) inrättas vid Salberga sjukhus mot att 1 skötare och 1 skötersketjänst indragas, samt att för övrigt bifalla medicinalstyrelsens förslag beträffande föreslagen personalförstärkning av sjukvårds- och ekonomipersonal för befintliga vårdplatser.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, hänvisas till motionen I: 122.

Utskottet. Vad först angår frågan om ändrad lönegradsplacering för överläkarna och särskilt styresmannaarvode till sjukhuscheferna vill utskottet erinra om att 1950 års riksdag uttalat, att det knappast torde råda någon tvekan om att de

skilda ekonomiska utsikterna inom sinnessjuk- och kroppssjukvården starkt bidragit till att rekryteringssvårigheterna inom sinnessjukvården vore större än på andra sjukvårdsområden. Riksdagen fann sig på denna grund i princip kunna tillstyrka, att en löneförbättring för sinnessjukläkarna genomfördes.

Ehuru den föreslagna höjningen av lönegradsplaceringen i nuvarande läge ur flera synpunkter inger betänkligheter, har utskottet funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna del. Utskottet har vid detta ställningstagande låtit sig vägledas av synpunkten, att en av humanitära och allmänt ekonomiska skäl mycket angelägen förkortning av vårdtiden och därav följande ökad omsättning vid sinnessjukhusen i icke ringa mån torde vara beroende av tillgången till kompetent läkarpersonal, som icke av befordringshänsyn söker transport alltför ofta.

Även förslaget om särskilt styresmannaarvode till sjukhuscheferna har utskottet ansett sig böra tillstyrka. Utskottet vill härvid understryka, att Kungl. Maj:t vid förslagets genomförande bör ägna uppmärksamhet åt att en sådan ordning tillämpas, att uppdraget som styresman i princip kan anförtros åt den mest lämplige befattningshavaren, oberoende av dennes ålder och tjänsteställning som läkare.

Då utskottets tillstyrkande av ovan angivna löneförbättringar i främsta rummet föranletts av en önskan att stimulera rekryteringen inom en viss vårdgren, är det uppenbart, att detta icke kan tagas till intäkt för allmänna krav på löneförbättringar inom sjukvården.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om personalorganisationen för nästkommande budgetår innebär en avsevärd förstärkning. Då förslaget synes riktigt avvägt med hänsyn till å ena sidan den statsfinansiella situationen samt rådande brist på arbetskraft — icke minst när det gäller sjukvården — samt å andra sidan behovet av en upprustning på hithörande område, har utskottet med allenast ett undantag, till vilket utskottet återkommer i det följande, funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Med anledning av förslaget i motionerna I: 122 och II: 177 att vid Ribbingelund skulle inrättas en uppsyningsmannatjänst i Ca 15 i stället för den föreslagna föreståndarinnjetjänsten i Ca 14 vill utskottet framhålla, att Ribbingelund är en sekundäravdelning med ett stort antal åldringar, som i många fall äro kroppsligt sjuka. Vid sådant förhållande finner utskottet att en kvinnlig föreståndare med fullständig sjuksköterskeutbildning är lämpligare än en manlig föreståndare utan utbildning i kroppssjukvård. Motionärernas yrkande att, utöver vad medicinalstyrelsen i detta avseende föreslagit, 4 överskötersketjänster vid S:ta Maria sjukhus skola utbytas mot 4 överskötersketjänster kan utskottet ej heller tillstyrka. Utskottet finner nämligen ej utrett, att de vårdavdelningar, för vilka ifrågasatta tjänster äro avsedda, ha undergått sådan karaktärsförändring, att den ifrågasatta

omorganisationen är motiverad. Ett bifall till motionärernas yrkande i fråga om sjukvårdspersonal vid Salberga sjukhus skulle spränga den av departementschefen angivna kostnadsramen, vilket icke bör ifrågakomma. Under åberopande av det anförda avstyrker utskottet ifrågavarande tre motionsyrkanden.

Vad däremot angår yrkandet i motionerna, att riksdagen måtte besluta för övrigt bifalla medicinalstyrelsens förslag beträffande personalförstärkning av sjukvårds- och ekonomipersonal för befintliga vårdplatser, vill utskottet förordna detsamma såtillvida, att utskottet föreslår inrättande och uppförande på personalförteckningen för statens sinnessjukhus av de tre överskötersketjänster i Ca 12 för laboratorier och centrala läkemedelsförråd vid Umedalens och S:t Sigfrids sjukhus samt psykiatriska sjukhuset i Stockholm, vilka medicinalstyrelsen föreslagit. Förstärkning med sådana översköterskor finner utskottet nämligen, såsom ock i motionerna framhållits, synnerligen betydelsefull med hänsyn till den allt mer vidgade tillämpningen av moderna medicinska behandlingsmetoder. Dessa nyckeltjänster för den sjukvårdande verksamhetens behöriga gång få numera anses långt mer värdefulla än samma antal skötar- och skötersketjänster. På grund härav och för att den av Kungl. Maj:t föreslagna kostnadsramen icke skall vidgas förordar utskottet, att tre av departementschefen föreslagna sköartjänster och en föreslagen skötersketjänst i stället uteslutas från personalförteckningen. Om så sker, påkallas icke någon omräkning av anslaget på grund av utskottets förslag.

Slutligen må erinras om att riksdagen i år i enlighet med statsutskottets hemställan i dess utlåtande nr 50 avslagit två motioner (I: 21 och II: 62) om ändrad löneklassplacering för vissa förste skötare och första sköterskor vid statens sinnessjukhus.

Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 122 och II: 177

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens sinnessjukhus, vilka av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1951 samt av utskottet angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sinnessjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	28 630 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	243 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	19 535 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	5 431 400

Summa förslagsanslag kronor 53 840 000;

c) till *Statens sinnessjukhus*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 53 840 000 kronor;

II. att motionerna I: 122 och II: 177, i vad de ej behandlats under I., icke må av riksdagen bifallas.

28:o) *Statens sinnessjukhus*: Omkostnader. Kungl. Maj:t har (punkt 29, s. 68—73) föreslagit riksdagen att till *Statens sinnessjukhus*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 25 125 000 kronor.

Frågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 23 800 000 kronor.

För nästkommande budgetår föreslås en uppräknig med 35 000 kronor av anslagsposten till sjukvård m. m. åt befattningshavare.

Anslagsposten till reseersättningar har höjts med 5 000 kronor.

Vidare har delposten till övriga expenser höjts med 20 000 kronor. Det under anslagsposten till expenser för bränsle, lyse och vatten beräknade beloppet har däremot nedräknats med 150 000 kronor.

För delposterna under anslagsposten till övriga utgifter har beräknats ökning med 25 000 kronor till inventarier, 95 000 kronor till tvätt och renhållning, 750 000 kronor till utspisning — varav 100 000 kronor för försöksvis införande av s. k. enhetskost vid ytterligare ett sjukhus — 400 000 kronor till linne, gång- och sängkläder, 140 000 kronor till läkemedel m. m. samt 40 000 kronor till familjevård. Delposten till automobiler och transporter har nedräknats med 35 000 kronor.

Anslaget har i sin helhet beräknats till 25 125 000 kronor, innebärande en ökning med 1 325 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Statens sinnessjukhus*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 25 125 000 kronor.

29:o) Statens sinnessjukhus: Övervakning av vissa försöksutskrivna patienter. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 73), vilket innebär en minskning av medelsanvisningen med 6 000 kronor med hänsyn till anslagsbelastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sinnessjukhus: Övervakning av vissa försöksutskrivna patienter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

30:o) Om- och tillbyggnad av psykiatriska kliniken i Lund. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 73 och 74), vilket innebär slutlig medelsanvisning för av 1948 års riksdag beslutade om- och tillbyggnadsarbeten för tillhoppa 1 700 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Om- och tillbyggnad av psykiatriska kliniken i Lund* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

31:o) Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 76), vilket innebär en ökning av medelsanvisningen med 700 000 kronor med hänsyn till anslagsbelastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 11 700 000 kronor.

32:o) Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett. Kungl. Maj:t har (punkt 35, s. 76 och 77) föreslagit riksdagen att till Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Anslaget är på gällande riksstat uppfört med ett formellt belopp av 100 kronor.

Anslaget synes icke komma att till någon del tagas i anspråk under budgetåret 1950/51. Vid nästa budgetårs ingång beräknas därför kvarstå en disponibel reservation på 350 100 kronor. För planerad psykiatrisk avdelning vid lasarettet i Västerås, för vilken avdelning ansökan om statsbidrag gjorts, har byggnadstillstånd ännu icke beviljats. Med hänsyn härtill och då utbetalning av statsbidrag för någon annan anläggning icke synes kunna ifrågakomma under nästa budgetår, anses ytterligare medelsanvisning icke erforderlig. Anslaget föreslås därför för nästa budgetår uppfört med allenast ett formellt belopp.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

33:o) *Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 77 och 78), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

34:o) *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lätt-skötta sinnessjuka*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 78) samt under erinran, att anslaget, som å gällande riksstat uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, med hänsyn till förefintlig reservation ansetts kunna jämväl för nästa budgetår upptagas med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lättskötta sinnessjuka* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

35:o) *Bidrag till driften av vårdhem för lättskötta sinnessjuka*. Kungl. Maj:t har (punkt 38, s. 78 och 79) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till driften av vårdhem för lättskötta sinnessjuka* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 1 300 000 kronor.

Antalet belagda vårdplatser beräknas för nästa budgetår komma att öka med omkring 150 genom att Stockholm och Malmö fr. o. m. den 1 juli 1950 blivit berättigade till statsbidrag till driften av de av dem drivna vårdhemmen samt med 85 genom nyinrättande av platser inom Kalmar läns norra och Västmanlands läns landstingsområden. Kostnadsökningarna i anledning härav beräknas till sammanlagt ca 88 000 kronor, vilket belopp höjts till 100 000 kronor med hänsyn till anslagsöverskridandet under nästföregående budgetår.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Bidrag till driften av vårdhem för lättskötta sinnessjuka* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

36:o) Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 79 och 80), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skol- och yrkeshem på Salbohed, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	71 400
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> . .	2 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal . .	107 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	21 200

Summa förslagsanslag kronor 203 000;

b) till Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 203 000 kronor.

37:o) Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader. Kungl. Maj:t har (punkt 40, s. 80 och 81) föreslagit riksdagen att till Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 153 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 117 800 kronor.

Av anslagsposterna har posten till sjukvård m. m. åt befattningshavare ökats med 500 kronor, posten till expenser minskats med 300 kronor, avseende delposten till övriga expenser, samt posten till övriga utgifter ökats med 25 000 kronor, varav 11 900 kronor till underhåll av byggnader, 400 kronor till renhållning, 8 500 kronor till utspisning för elever samt 4 200 kronor till beklädnad och sängkläder. Härjämte föreslås anslaget uppräknat med 10 000 kronor för nyanskaffning och installation m. m. av två värmeapparater för skol- och yrkeshemmet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 153 000 kronor.

38:o) Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 81 och 82), innebärande att an-

3 — Bihang till riksdagens protokoll 1951. 6 saml. Nr 11.

slaget upptages med oförändrat belopp och med samma fördelning på anslagsposter som i nu gällande stat, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 98 000 kronor.

39:o) *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Omkostnader.* Kungl. Maj:t har (punkt 42, s. 83 och 84) föreslagit riksdagen att till *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 56 300 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 46 400 kronor.

Anslagsposten till expenser har uppräknats med 2 000 kronor, avseende delposten till bränsle, lyse och vatten, samt anslagsposten till övriga utgifter med 7 900 kronor, varav 1 000 kronor till inköp och underhåll av inventarier, 5 700 kronor till utspisning för elever, 900 kronor till beklädnad och sängkläder samt 300 kronor till undervisning och kostnader för idrotts- och lekmaterial.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 56 300 kronor.

40:o) *Bidrag till anstalter för obildbara sinnesslöa.* Kungl. Maj:t har (punkt 43, s. 84 och 85) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till anstalter för obildbara sinnesslöa* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

Medicinalstyrelsen har meddelat, att svårigheter på senare tid yppat sig att förmå innehavare av enskilda sinnesslöanstalter att fortsätta driften, emedan de anse sig icke få tillfredsställande ekonomiskt utbyte av verksamheten med nu utgående statsbidrag och vårdavgifter. Därest genomförda höjningar av vårdavgifterna icke skulle förslå för att täcka de ökade utgifterna, kan en katastrofsituation lätt uppkomma.

Departementschefen erinrar, att särskilt tillkallade sakkunniga — 1946 års sinnesslövärdsutredning — avgivit ett förslag rörande organisationen och finansieringen av sinnesslövärderna. Utredningen utgår från att de flesta enskilda anstalter komma att successivt nedläggas och att endast vissa anstalter skola kvarstå, vilka böra infogas i den av utredningen föreslagna or-

ganisationen. För egen del anser departementschefen, att den i enskild regi bedrivna sinnesslövården kommer att vara behöflig under avsevärd tid framåt. I den mån en inskränkning av verksamheten framdeles kan komma i fråga, bör avvecklingen ske i enlighet med en i förväg upprättad plan. Vad medicinalstyrelsen anfört rörande den nuvarande situationen inom sinnesslövården ger vid handen, att de ekonomiska villkoren för verksamheten icke äro tillfredsställande och att man kan befara, att vissa anstalter komma att nedläggas. Departementschefens avsikt är att låta verkställa en översyn av utredningens förslag i syfte att med förhållandevis begränsade kostnadsökningar för statsverket förbättra de enskilda anstalternas möjligheter att fortsätta sin verksamhet, så att en nedgång av platsantalet undviks. Departementschefen förutsätter därvid, att översynen bedrivs i sådan takt, att eventuellt förslag i frågan kan föreläggas 1952 års riksdag.

Utskottet understryker vikten av att den av departementschefen avsedda översynen av föreliggande sakkunnigförslag skyndsamt kommer till stånd och förväntar att förslag i frågan i enlighet med vad departementschefen förutsatt förelägges 1952 års riksdag.

Mot Kungl. Maj:ts anslagsberäkning har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till anstalter för obildbara sinnesslöa* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

41:o) *Bidrag till uppförande eller inrättande av anstalter för bildbara sinnesslöa*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 85 och 86) och under erinran, att anslaget, som i gällande riksstat upptagits med ett formellt belopp av 100 kronor, med hänsyn till förefintlig reservation ansetts kunna jämväl för nästa budgetår upptagas med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av anstalter för bildbara sinnesslöa* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

42:o) *Bidrag till driften av anstalter för bildbara sinnesslöa*. Kungl. Maj:t har (punkt 45, s. 86—89) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till driften av anstalter för bildbara sinnesslöa* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 5 800 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 5 700 000 kronor.

För statsbidrag till avlöning åt föreståndare och lärare, för vilket ända-

mål för innevarande budgetår anvisats 1 805 000 kronor, har för nästa budgetår beräknats ett belopp av 1 840 000 kronor. Det för innevarande budgetår för statsbidrag till övriga driftkostnader anvisade beloppet, 3 895 000 kronor, har ansetts för nästa budgetår böra höjas med 98 000 kronor till i runt tal 3 990 000 kronor. För anordnande under nästa budgetår av en fortbildningskurs för föreståndarna vid de statsunderstödda skolorna för bildbara sinnesslöa har beräknats ett belopp av 7 500 kronor. Vidare förordas, att statsbidrag försöksvis må utgå för inackordering av sådana barn, som icke ha sina hem i stad där externatskola finnes inrättad. För detta ändamål har beräknats ett belopp av 8 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle således uppgå till i avrundat tal 5 800 000 kronor.

Vad beträffar övriga ändamål, vilka tillgodoses från detta anslag, tillstyrkes, att även för nästa budgetår ett belopp av 6 000 kronor får utgå till allmänna svenska föreningen för vården om sinnesslöa och fallandesjuka för anordnande av en utbildningskurs för vårdpersonal vid sinnesslöanstalterna. Kostnaden anses kunna rymmas inom det nyss angivna anslagsbeloppet.

Vad angår utbildningen av sinnesslölärare har 1946 års hjälp- och särklasslärarutrednings hösten 1947 framlagda förslag om inrättande av ett speciallärarinstitut, avsett bl. a. för utbildning av sinnesslölärare, ännu ej föranlett någon åtgärd från statsmakternas sida. Förslaget torde icke komma att föreläggas årets riksdag. Däremot pågår utbildning av dylika lärare fortfarande vid seminariet å Slagsta. Huruvida verksamheten vid detta seminarium kommer att fortgå även efter utgången av läsåret 1950/51, är emellertid f. n. osäkert. Därest så icke skulle bliva fallet måste utbildningen av sinnesslölärare äga rum på annat sätt. En möjlighet är därvid att fortsätta med sådana kortare kurser, som hittills anordnats i anslutning till de särskilda kurserna för hjälpklasslärare. Möjligen äro även andra utvägar tänkbara. I dagens läge vill departementschefen — på samma sätt som i föregående års statsverksproposition — förorda, att det får ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om den lämpligaste formen för ifrågavarande utbildning, varvid uppkommande kostnader — i likhet med bidraget till seminariet å Slagsta och kostnaderna för de med hjälpklasslärarutbildningen kombinerade kurserna — förutsätts få bestridas från nu ifrågavarande anslag.

Utskottet. För den händelse den nu pågående verksamheten med utbildning av sinnesslölärare vid seminariet å Slagsta kommer att upphöra, har utskottet icke något att erinra mot att Kungl. Maj:t fattar beslut om den lämpligaste formen för bedrivande av ifrågavarande utbildning, intill dess riksdagen får tillfälle att taga ställning till 1946 års hjälp- och särklasslärarutrednings förslag i ämnet.

Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet under nu ifrågavarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av anstalter för bildbara sinnesslöa* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 5 800 000 kronor.

43:o) Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 46, s. 89—91) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagen ändring i personalförteckningen för statens anstalt för fallandesjuka, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för statens anstalt för fallandesjuka, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 710 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 690 000 kronor.

I överensstämmelse med vad som förordats i fråga om överläkarna vid statens sinnessjukhus tillstyrker departementschefen, att anstaltens överläkare fr. o. m. den 1 juli 1951 uppflyttas från 31 till 32 lönegraden samt att han tillerkännes särskilt styresmannaarvode. Detta synes böra bestämmas till 720 kronor för år.

Medelsanvisningen föreslås ökad med 11 000 kronor för uppräkningsanslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän i anledning av belastningen. I övrigt räknas med 660 kronor i anledning av förslaget om uppflyttning av överläkaren, 720 kronor till styresmannaarvode, 5 004 kronor för avlöningsförstärkning till överläkaren, 692 kronor för höjning av icke-ordinarieposten och 2 192 kronor för höjning av anslagsposten till rörligt tillägg. Sammanlagt skulle alltså erfordras 20 268 kronor, vilket belopp föreslås avrundat till 20 000 kronor.

På personalförteckningen föreslås en överläkartjänst i Ca 32 upptagas i stället för i Ca 31.

Utskottet tillstyrker, under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 27 i detta utlåtande, Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens anstalt för fallandesjuka upptaga en tjänst som överläkare i Ca 32 i stället för en tjänst som överläkare i Ca 31;

b) fastställa följande avlöningsstat för statens anstalt för fallandesjuka, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	402 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	2 620
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	233 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	72 380

Summa förslagsanslag kronor 710 000;

c) till *Statens anstalt för fallandesjuka*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 710 000 kronor.

44:o) *Statens anstalt för fallandesjuka*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 91—93), vilket innebär en minskning av anslaget med 21 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens anstalt för fallandesjuka*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 263 000 kronor.

45:o) *Statens anstalt för fallandesjuka*: Ferieresor för elever m. m. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 93), vilket innebär en minskning av anslaget med 1 000 kronor med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens anstalt för fallandesjuka*: Ferieresor för elever m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

46:o) Bidrag till epileptikeranstalter. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 94 och 95), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att till svenska diakonsällskapet må — utan hinder av gällande bestämmelser om statsbidrag till epileptikeranstalter — för tiden fr. o. m. den 1 juli 1951 t. o. m. den 30 juni 1952 utgå ett extra statsbidrag med högst 24 000 kronor för en vid Berga vårdhem för fallandesjuka män anordnad klinisk undersökningsavdelning, på villkor, bland andra, att vid densamma mottagas patienter även från andra epileptikeranstalter enligt anvisningar, som inspektören för sinnesslövrården må meddela;

b) till *Bidrag till epileptikeranstalter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

47:o) Serafimerlasarettet: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 54, s. 116—120) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Serafimerlasarettet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4 295 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 4 280 000 kronor.

Vid kirurgiska kliniken föreslås skola inrättas en arvodestjänst såsom biträdande överläkare (narkosläkare).

Vidare föreslås tjänsten såsom biträdande läkare vid öronpolikliniken skola överföras till karolinska sjukhuset.

Beträffande maskinpersonalen förordas, att en maskinmästare i Ca 17 uppflyttas till Ca 19 och att en maskinist i Ca 13 uppflyttas till Ca 15.

Slutligen föreslås uppflyttning av kuratorstjänsterna till 17 lönegraden.

Tillhoppa med automatiska utgiftsstegringar uppgår den sammanlagda ökningen av medelsbehovet till i runt tal 15 000 kronor.

Personalförteckningen föreslås ändrad på sådant sätt, att en tjänst som maskinmästare Ca 17 ersättes med en tjänst som maskinmästare Ca 19, varjämte å övergångsstat upptagen tjänst som maskinmästare Ca 18 utgår, en maskinistbefattning Ca 13 utbytes mot en sådan befattning Ca 15 samt en kuratorstjänst Ca 15 uppflyttas till Ca 17.

Utskottet har i förevarande sammanhang till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Lindberg m. fl.* väckt motion (II: 329), vari hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning rörande inrättande vid serafimerlasarettet av en neuromedicinsk-traumatologisk avdelning samt att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga de förslag vartill utredningen föranleder.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen.

Utskottet inser väl de stora fördelar ur olika synpunkter, som skulle erås, därest en mera effektiv efterbehandling av hjärnskakningsfallen komme till stånd. Erforderlig utredning rörande inrättande vid serafimerlasarettet av en för sådan efterbehandling avsedd neuromedicinsk-traumatologisk avdelning synes redan vara för Kungl. Maj:t tillgänglig. Enligt utskottets mening bör den avvägning mot annan angelägen verksamhet, varom förslag avgivits av vederbörande myndigheter, i första hand ankomma på Kungl. Maj:t. Utskottet anser sig därför icke nu böra tillstyrka motionärernas förslag.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

A. att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, vilka angivits av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1951;

b) godkänna följande avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	741 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	202 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 939 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	412 400

Summa förslagsanslag kronor 4 295 000;

c) till *Serafimerlasarettet*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 4 295 000 kronor;

B. att motionen II: 329 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

48:o) *Serafimerlasarettet*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkt 55, s. 120 och 121) föreslagit riksdagen att till *Serafimerlasarettet*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 193 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2 030 000 kronor.

För nästkommande budgetår föreslås minskning av anslagsposten till expenser med 10 000 kronor och av delposten till tvätt och renhållning med 800 kronor. Å andra sidan förordas ökning av delposterna till kosthåll med 55 000 kronor, till läkemedel med 115 000 kronor och till förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården med 3 800 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Serafimerlasarettet*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 193 000 kronor.

49:o) Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 122 och 123), vilket innebär en minskning av anslaget med 680 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 930 000 kronor.

50:o) Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. Kungl. Maj:t har (punkt 58, s. 123—126) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 634 000 kronor.

Direktionen för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund har hemställt om statsbidrag med sammanlagt 634 023 kronor för följande byggnadsarbeten m. m., nämligen nybyggnad av provisorisk röntgendiagnostisk avdelning i anslutning till ortopediska kliniken, utrustning av den planerade provisoriska röntgendiagnostiska avdelningen, kompletterande utrustning vid röntgendiagnostiska avdelningen, utbyggnad av centralköket, utökning av lasarettets kontorslokaler, kulvertförbindelse mellan barnsjukhuset och övriga lasarettet, anordnande av en transformatorstation samt modernisering av öronkliniken.

Departementschefen har i enlighet med de principer, som sedan lång tid tillämpats vid beviljande av statsbidrag till Malmöhus läns landstings sjukvårdsinrättningar i Lund, ansett sig böra tillstyrka, att staten bidrager med halva kostnaden för de omnämnda byggnadsarbetena. Departementschefen har heller icke något att erinra mot att statsbidrag liksom hittills får utgå till anskaffande av utrustning vid röntgendiagnostiska avdelningen.

Departementschefen förutsätter, att Malmöhus läns landsting vid det fortsatta ritningsarbetet samråder med byggnadsstyrelsen och centrala sjukvårdsberedningen, varvid bör undersökas vilka begränsningar i byggnads- och utrustningsarbetena som äro möjliga utan att syftet med ifrågavarande byggnadsföretag åsidosättes.

Det erforderliga statsbidraget beräknar departementschefen liksom direktionen för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund till sammanlagt 634 023 kronor, vilket belopp föreslås avrundat till 634 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 634 000 kronor.

51:o) **Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus.** Kungl. Maj:t har (punkt 59, s. 126 och 127) föreslagit riksdagen att till Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 131 500 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 129 300 kronor.

För nästa budgetår föreslås inrättande vid sjukhuset av en förste underläkartjänst, avsedd för narkosläkare. Härav föranledd kostnadsökning uppgår till 4 368 kronor för år. Då enligt gällande avtal halva kostnaden skall bestridas av Stockholms stad, begränsas emellertid det ökade medelsbehovet under anslaget till 2 184 kronor eller avrundat 2 200 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 131 500 kronor.

52:o) **Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus.** Kungl. Maj:t har (punkt 60, s. 127 och 128) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 206 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för budgetåret 1950/51 uppfört med 230 000 kronor. Det sålunda anvisade anslaget avser statens bidrag för kalenderåret 1950 till driftkostnaderna vid sjukhusets kvinnoklinik, vilken upplåtits för undervisning den 1 juli 1949.

Till bidrag till driftkostnaderna under kalenderåret 1951 för kvinnokliniken har beräknats ett belopp av i avrundat tal 196 000 kronor.

Vid sjukhuset pågår f. n. uppförandet av ett bakteriologiskt centrallaboratorium, vilket beräknas vara färdigt för successiv inflyttning den 1 juli 1951. Statsbidrag, avseende senare halvåret 1951, till driftkostnaderna vid laboratoriet har beräknats utgå med omkring 10 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 206 000 kronor.

53:o) **Bidrag till ny- och ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus.** Kungl. Maj:t har (punkt 61, s. 128) föreslagit riksdagen att till Bidrag till ny- och ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 495 000 kronor.

Anslaget avser fortsatt medelsanvisning till bestridande av statens andel enligt avtal med Stockholms stad för uppförande dels av den nu färdigställda kvinnokliniken vid sjukhuset, dels ock av ett bakteriologiskt centrallaboratorium, vilket beräknas bli färdigställt under innevarande budgetår. Av anslaget avse 45 000 kronor återstående bidrag för kvinnokliniken och 450 000 kronor bidrag för laboratoriet.

Med hänsyn till de avsevärda belopp, staten enligt avtalet har att tillskjuta vid utbyggandet av Sabbatsbergs sjukhus, har departementschefen ifrågasatt, huruvida icke förhandlingar böra upptagas med Stockholms stad angående insättande av en representant för staten i den kommitté, som handlägger sjukhusets utbyggnadsfrågor.

Utskottet finner angeläget, att en representant för staten insättes i den kommitté, som handlägger sjukhusets utbyggnadsfrågor. Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Bidrag till ny- och ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 495 000 kronor.

54:o) *Vissa bidrag till lasarett m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 130), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa bidrag till lasarett m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 15 800 kronor.

55:o) *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 130 och 131) och under erinran, att anslaget, som i gällande riksstat upptagits med 100 000 kronor, med hänsyn till att samtliga planerade byggnadsföretag beräknats icke komma till utförande under nästa budgetår ävensom till förefintlig reservation, ansetts kunna för budgetåret 1951/52 uppföras allenast med ett formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

56:o) *Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 131), vilket innebär en ökning av medelsanvisningen med 50 000 kronor med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

57:o) Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter. Kungl. Maj:t har (punkt 68, s. 131—134) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att Solhems sjukhus i Borås må för bestridande av kostnaderna för anordnande av ny operationsavdelning komma i åtnjutande av statsbidrag med högst 70 000 kronor, dels ock till Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 100 kronor. Vid ingången av budgetåret fanns en reservation av 1 280 893 kronor.

Utöver det belopp om högst 70 000 kronor, som föreslagits utgå i statsbidrag för utvidgande av operationsavdelningen vid Solhems sjukhus i Borås, anses ett belopp av 24 000 kronor erforderligt såsom bidrag till anordnande av nya vårdplatser för lungtuberkulösa. Det sammanlagda medelsbehovet skulle alltså uppgå till 94 000 kronor. På grund av storleken av det disponibla beloppet å anslaget anses det emellertid ej vara erforderligt, att för nästa budgetår ytterligare medel anvisas. Anslaget föreslås därför skola uppföras med allenast ett formellt belopp.

Därest riksdagen ej framställer erinran häremot, har departementschefen för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t, att de medel, som anvisats av 1946 års riksdag för utvidgning av vattenreningsanläggningen vid Styrjö kustsanatorium, i stället få användas för uppförande av ett grundvattenverk med pumphus.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) medgiva, att Solhems sjukhus i Borås må för bestridande av kostnaderna för anordnande av ny operationsavdelning komma i åtnjutande av statsbidrag med högst 70 000 kronor;

b) till *Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

58:o) Bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos. Kungl. Maj:t har (punkt 69, s. 134 och 135) föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 4 800 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 4 600 000 kronor.

Med hänsyn till belastningen under de två senast förflutna budgetåren anses anslaget böra uppräknas med 200 000 kronor.

Utskottet. Nedgången i tuberkulosfrekvensen har medfört att ifrågasvarande anslag kunnat sänkas från 5 500 000 kronor budgetåret 1946/47 till 4 600 000 kronor innevarande budgetår. Senast föreliggande statistik ger enligt vad utskottet inhämtat vid handen, att sjukdomens förekomst alltjämt minskar. Att belastningen på anslaget nödvändiggör en uppräknings av anslaget för nästa år sammanhänger med att vid pågående allmänna skärmbildsundersökning så många vårdbehövande fall upptäckas, att vårdkostnaderna tillfälligt stegras för undersökta sjukvårdsområden. Då den inom hela landet minskande tuberkulossjukligheten sannolikt måste ge en starkare effekt på anslagsbelastningen än den allmänna skärmbildsundersökningen, vilken endast berör omkring nio sjukvårdsområden samtidigt, anser utskottet, att en uppräknings med 100 000 kronor bör vara tillräcklig för nästa budgetår. Utskottets förslag innebär en minskning i förhållande till det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet med 100 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 4 700 000 kronor.

59:o) *Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos.* Kungl. Maj:t har (punkt 70, s. 135—138) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2 900 000 kronor.

Det enligt gällande bidragsförfattning utgående understödet beräknas till ungefär samma belopp som för innevarande budgetår. Däremot förutses anslagsbehovet för täckande av de enskilda anstalternas driftunderskott komma att öka. Med hänsyn härtill föreslås en höjning av anslaget med 100 000 kronor.

Inkomst- och utgiftsstaten för de enskilda anstalterna för kirurgisk tuberkulos föreslås fr. o. m. budgetåret 1952/53 skola fastställas av Kungl. Maj:t.

Utskottet. Den allmänt minskade tuberkulosfrekvensen har medfört en nedgång även av antalet fall med kirurgisk tuberkulos. Till följd härav har beläggningen på Styrso kustsanatorium nedgått så starkt, att medicinalstyrelsen förklarar sig icke vara beredd att tillstyrka fyllnadsbidrag för tiden efter den 1 juli 1951. Avsikten är, att ännu kvarvarande patienter med kirurgisk tuberkulos skola överflyttas till andra enskilda anstalter samt att Styrso fortsättningsvis, i enlighet med ett mellan direktionen för

sanatoriet, å ena sidan, samt Göteborgs sjukhusdirektion och förvaltningsutskottet inom Göteborgs och Bohus läns landsting, å andra sidan, träffat preliminärt avtal skall användas för vård av kroniskt sjuka. Genomförandet av omläggningen har fördröjts genom vissa betänkligheter hos direktionen, avseende bl. a. användningen av till sanatoriet gjorda donationer.

Då det med nuvarande platsbrist för den slutna sjukvården icke bör ifrågakomma, att fyllnadsbidrag av statsmedel utgår till en enskild anstalt, vars kapacitet utnyttjas endast till en mindre del, förutsätter utskottet, att Styrso kustsanatorium fr. o. m. den 1 juli 1951 icke längre skall användas såsom anstalt för kirurgisk tuberkulos. På Kungl. Maj:t bör ankomma att meddela de provisoriska föreskrifter, vilka må finnas erforderliga under den tid som kan komma att åtgå för omläggningen av verksamheten.

Ett nedläggande av verksamheten för kirurgisk tuberkulos vid Styrso på sätt utskottet förordat medger en minskning i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag av anslaget med 25 000 kronor till 2 975 000 kronor.

I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag ej föranlett erinran från utskottets sida.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 975 000 kronor.

60:o) *Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna m. m.* Kungl. Maj:t har (punkt 71, s. 138—140) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

Gällande bestämmelser rörande statsbidrag till patienter, som för att undergå behandlingar eller undersökningar äro nödsakade att företaga resor till kustsanatorier, vanförestalter och vissa anstalter för radiumbehandling, äro icke enhetligt utformade. Det synes lämpligt, att de olika statsbidragskungörelserna bringas att överensstämma med varandra. Bestämmelserna böra därvid i vissa hänseenden förenklas.

Departementschefen förordar i fråga om samtliga dessa resebidrag, att den nuvarande begränsningen till vissa slag av transportmedel borttages. Resebidrag bör sålunda utgå vid färd med omnibus, vartill jämväl bör hänföras automobil i linjetrafik. Departementschefen förordar vidare, att bidragsrätten må omfatta såväl obemedlade och mindre bemedlade patienter som vårdare. Bidrag anses vid omnibusfärd eller vid färd med auto-

mobil i linjetrafik böra utgå efter biljettkostnaden samt i övrigt efter 10 öre per kilometer, dock att resebidraget endast skall omfatta den del av resekostnaderna, som överstiger 3 kronor. Även biljettkostnaden för resa med buss direkt till vederbörande anstalt bör grunda rätt till statsbidrag enligt samma beräkningssätt.

Departementschefen anser, att jämväl bestämmelserna om Bidrag till ambulatorisk behandling m. m. av vissa tuberkulospatienter böra i tillämpliga delar anslutas till de enhetliga grunder, som nu förordats.

Därest riksdagen ej framställer erinran häremot, har departementschefen för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att utfärda föreskrifter av nu angivet innehåll.

I avvaktan på närmare erfarenhet av verkningarna av de föreslagna bidragsändringarna föreslås, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

61:o) **Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 140—143), vilket avser medelsanvisning med dels 150 000 kronor för slutförande av arbeten å familjebostadshus vid Hålahults sanatorium, dels ock 78 000 kronor för förberedelsearbeten samt apparaturanskaffning för omläggning av värmeanläggningen vid Österåsens sanatorium, samt under erinran, att anslaget i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med 330 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 228 000 kronor.

62:o) **Bidrag till driften av folksanatorierna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 144), vilket innebär en av medelsåtgången föranledd ökning av anslaget med 86 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av folksanatorierna* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 697 000 kronor.

63:o) **Bidrag till ambulatorisk behandling m. m. av vissa tuberkulospatienter.** Kungl. Maj:t har (punkt 74, s. 144—146) föreslagit riksdagen att till Bidrag till ambulatorisk behandling m. m. av vissa tuberkulospatienter för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 450 000 kronor.

I fråga om bidraget till resor för erhållande av ambulatorisk pneumothoraxbehandling förutsattes, att bestämmelserna ändras i överensstämmelse med vad ovan förordats beträffande bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna m. m.

Det för nästa budgetår beräknade ökade medelsbehovet, 50 000 kronor, betingas av anslagsbelastningen.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till ambulatorisk behandling m. m. av vissa tuberkulospatienter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

64:o) *Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten.* Kungl. Maj:t har (punkt 75, s. 146—148) föreslagit riksdagen att till *Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 70 000 kronor.

Statsbidrag för behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten föreslås få utgå ej endast såsom f. n. för behandling enligt den s. k. ljusmetoden utan jämväl för vid ljusinstitut ordinerad kemoterapi med preparat, som godkännas av medicinalstyrelsen. Därest riksdagen ej har någon erinran mot förslaget, förutsattes Kungl. Maj:t få utfärda närmare föreskrifter i ämnet samt godkänna erforderliga avtal för reglering av hithörande ersättningsfrågor.

Den förordade uppräkningsbeloppet av anslaget, 5 000 kronor, betingas av den föreslagna utvidgningen av bidragsrätten samt av belastningen å anslaget.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

65:o) *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemivårdanstalter.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 148 och 149) och under erinran, att anslaget, som i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, med hänsyn till förefintlig reservation ansetts jämväl för nästa budgetår kunna upptagas med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemivårdanstalter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

66:o) **Bidrag till driften av epidemivårdanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 149 och 150), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av epidemivårdanstalter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

67:o) **Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 150) och under erinran, att anslaget, som i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, med hänsyn till förefintlig reservation ansetts jämväl för nästa budgetår kunna upptagas med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

68:o) **Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka.** Kungl. Maj:t har (punkt 79, s. 150—152) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

I kungörelsen den 14 maj 1948 (nr 251) om ändrad lydelse av övergångsbestämmelserna till kungörelsen nr 336/1945 är föreskrivet bl. a., att i den mån sjukplatser å anstalt för kroniskt sjuka finnas lediga och icke erfordras för sitt egentliga ändamål, intill den 1 juli 1951 å sådan plats tillfälligtvis må vårdas sängliggande patient, för vilken statsbidrag icke må utgå. Statens sjukhusutredning av år 1943 har i sitt betänkande SOU 1947: 61 föreslagit en ny definition av det författningsmässiga begreppet kroniskt sjuk, vilken inkluderar även fall, som avses i nyssnämnda bestämmelse. Departementschefen erinrar, att proposition till riksdagen beslutats med förslag till ändringar i sjukhuslagen i huvudsaklig överensstämmelse med vad sjukhusutredningen förordat. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1952. Det förutsattes, att, därest ändringarna godtagas av riksdagen, statsbidragsförfattningarna omarbetas. Därefter anses behov av ifrågavarande övergångsbestämmelse ej längre föreligga. Dess giltighet bör därför förlängas allenast till den 1 januari 1952.

Medicinalstyrelsen har i ett särskilt fall haft att taga ställning till frågan, huruvida statsbidrag må kunna utgå till anstalt trots att för vård av sjuka från det område, för vilket anstalten är i första hand avsedd, kräves högre avgift än en krona 50 öre för dag och patient. Enligt styrelsen borde skillnad göras mellan anstalter, till vilkas uppförande eller inrättande statsbidrag uppburits, och anstalter till vilka dylikt bidrag icke uppburits men vilka beviljats statsbidrag till driftkostnaderna. Beträffande den förra kategorien anstalter anses hinder möta att för vården å hemmet av patienter från upptagningsområdet uttaga högre avgift än en krona 50 öre för dag och patient, för så vitt ej Kungl. Maj:t medgivit återbetalning, helt eller delvis, av uppförandebidraget och sådan återbetalning skett. Beträffande den senare kategorien anstalter anses gälla att, därest för vård av patient — frånsett patienter från annan ort — å dessa anstalter uttages högre avgift än en krona 50 öre per vård dag, statsbidrag till driftkostnaderna icke utgår för på sådana patienter belöpande vård dagar. Departementschefen ansluter sig till vad medicinalstyrelsen anfört angående tolkningen i detta fall av gällande statsbidragsbestämmelser, vilken tolkning kan komma att medföra viss minskning av utgående statsbidrag.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit den av departementschefen åsyftade propositionen med förslag till ändringar i sjukhuslagen, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag att övergångsbestämmelsen i kungörelsen nr 251/1948 gives förlängd giltighet till den 1 januari 1952.

Ehuru utskottet i likhet med departementschefen finner vad medicinalstyrelsen anfört angående tolkningen i visst fall av gällande statsbidragsbestämmelser formellt riktigt, anser utskottet denna tolkning sakligt sett mindre tillfredsställande. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t tager frågan under övervägande.

I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag ej givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kronor.

69:o) **Bidrag till Lilla Hemmet.** Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 80 och 81, s. 152—155), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Bidrag till Lilla Hemmet* ett anslag av 40 000 kronor;

b) till *Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi* ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

70:o) Bidrag till resor för patienter vid vissa anstalter för radiumbehandling m. m. Kungl. Maj:t har (punkt 82, s. 156) föreslagit riksdagen att till Bidrag till resor för patienter vid vissa anstalter för radiumbehandling m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 270 000 kronor.

Motsvarande bestämmelser som de ovan förordade beträffande bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna anses böra gälla även för nu förevarande anslag.

Det ökade medelsbehovet, 30 000 kronor, betingas av anslagsbelastningen.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till resor för patienter vid vissa anstalter för radiumbehandling m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

71:o) Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund. Kungl. Maj:t har (punkt 83, s. 156—161) föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 85 000 kronor.

Bestämmelser rörande ifrågavarande statsbidrag ha utfärdats av Kungl. Maj:t den 13 juni 1947. Malmöhus läns landsting har med ett flertal andra landsting träffat avtal om upplåtelse av den neurokirurgiska kliniken. Innehållet i detta avtal strider på vissa punkter mot de av Kungl. Maj:t utfärdade villkoren för statsbidragets åtnjutande. Medicinalstyrelsen beräknar, att de bidrag, som enligt avtalet inlevererats av de övriga intressenterna, uppgå till nära 100 procent mer än vad som skulle ha inbetalats, därest statsbidragsbestämmelserna följts, och icke oväsentligt överstiga summan av de belopp, som skulle ha inbetalats, och statsbidraget för vart och ett av de ifrågavarande åren.

Medicinalstyrelsen anser, att det statsbidrag, som i strid med gällande bestämmelser uppburits under budgetåren 1946/47—1949/50, bör återlevereras, varjämte det för första halvåret 1950 rekvirerade statsbidraget bör innehållas.

Departementschefen uttalar att det är otvivelaktigt, att landstingets åtgärd att träffa ifrågavarande avtal med övriga landsting innebär ett anmärkningsvärt åsidosättande av givna regler. Emellertid har statsverket icke genom landstingets åtgöranden åsamkats större utgifter än om de med-

delade bestämmelserna följts. Vidare ha, såsom överdirektören Björkquist i skiljaktig mening inom medicinalstyrelsen uttalat, de övriga landstingen godtagit avtalet samt ej heller påkallat ändring däri. Ett bifall till medicinalstyrelsens förslag anses dessutom få till följd, att Malmöhus läns landsting kommer att kräva övriga avtalsparter på deras del av det uppkomna underskottet. Med hänsyn härtill anser departementschefen sig om än med tvekan icke böra förorda medicinalstyrelsens förslag om återleverans av uppburna samt innehållande av rekvirerat statsbidrag. Såsom villkor bör uppställas, att avtalen med de övriga landstingen fr. o. m. den 1 juli 1951 bringas i full överensstämmelse med statsbidragsgrunderna.

Till frågan om ifrågasatt höjning av statsbidraget per dag är departementschefen icke nu beredd att taga ståndpunkt. Före ett ställningstagande i denna fråga synes det få ankomma på Malmöhus läns landsting att till medicinalstyrelsen inkomma med närmare utredning angående ökningen i lasarettets dagkostnad, sedan nuvarande bidragsbelopp fastställdes, och storleken av den merkostnad, som belöper sig på den neurokirurgiska kliniken. Departementschefen förordar sålunda, att statsbidraget för nästa budgetår beräknas efter oförändrat bidragsbelopp, och uppskattar på grund av medicinalstyrelsens beräkningar medelsbehovet till 75 000 kronor.

Utskottet finner det anmärkningsvärt, att Malmöhus läns landsting med andra intressenter träffat avtal, vilka på vissa punkter strida mot de av Kungl. Maj:t utfärdade villkoren för statsbidragets åtnjutande. Med hänsyn till vad departementschefen anfört vill utskottet likväl icke motsätta sig att statsbidrag utgår för nästa budgetår enligt av departementschefen angivna grunder. Såsom förutsättning bör gälla, att avtalen med övriga intressenter visas ha fr. o. m. den 1 juli 1951 bringats i full överensstämmelse med statsbidragsgrunderna.

Då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

72:o) **Bidrag till vanförestalter m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 84, s. 161—165) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till vanförestalter m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 8 100 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 6 500 000 kronor.

Såsom riksdagens år 1949 församlade revisorer framhållit i sin berättelse har förevarande anslag under budgetåren 1943/44—1948/49 i det närmaste fördubblats och trots den betydande uppräknings, som successivt ägt rum,

överskridits med avsevärda belopp. Revisorerna ha understrukt angelägenheten av att särskilda åtgärder vidtagas i syfte att nedbringa kostnaderna. Vidare har medicinalstyrelsen i sitt utlåtande över ortoped- och vanförevårdssakkunnigas betänkande (SOU 1948: 41) föreslagit, att bestämmelser skulle utfärdas, som möjliggjorde en utvidgad kontroll från statens sida över vanföreanstaltarnas medelsförvaltning.

Med hänsyn härtill och då statsutgifterna för vanförevården alltjämt öka anses det angeläget, att spörsmålet om hur statsmakterna bäst skola kunna bevaka sina intressen i fråga om vanföreanstaltarnas ekonomi upptages till prövning. Anstaltarnas stater böra därför efter vederbörlig granskning av medicinalstyrelsen framdeles fastställas av Kungl. Maj:t. Då statförslagen för år 1951 redan inlämnats till medicinalstyrelsen och av styrelsen komma att fastställas under februari månad samma år, synes den föreslagna anordningen böra tillämpas fr. o. m. budgetåret 1952/53. Anstaltarnas anslagsäskanden böra därvid liksom hittills sammanställas av medicinalstyrelsen. Staterna böra fastställas att gälla per budgetår i stället för kalenderår. Medicinalstyrelsen bör erhålla befogenhet att lämna de direktiv beträffande anstaltarnas förvaltning och räkenskaper, som kunna anses påkallade. I överensstämmelse med redan tillämpad praxis bör vederbörande tjänsteman hos medicinalstyrelsen vara skyldig avgiva skriftlig berättelse rörande vid granskningen framställda erinringar, vilken berättelse bör fogas vid styrelsens utanordningsbeslut. Slutligen anses en närmare utredning rörande anstaltarnas organisation och personalbehov böra komma till stånd för bedömande av de ytterligare åtgärder, som böra vidtagas för att minska statsverkets kostnader för vanförevården. I avbidan härpå förutsättes medicinalstyrelsen skola iakttaga sträng återhållsamhet vid bedömandet av anstaltarnas aktuella utgiftsbehov. Nya tjänster böra icke få inrättas eller reglering av befintliga sådana vidtagas utan medgivande av Kungl. Maj:t.

Av departementschefen sålunda framlagda förslag förutsätts böra gälla såsom villkor för erhållande av statsbidrag.

Samma ordning, som föreslagits för vanföreanstaltarna, anses böra införas även beträffande Eugeniahemmet och enskilda anstalter för kirurgisk tuberkulos, vilkas inkomst- och utgiftsstaters f. n. fastställas av medicinalstyrelsen.

Medicinalstyrelsen har för nästa budgetår räknat med ett ökat medelsbehov under anslaget av 1 600 000 kronor, varav 250 000 kronor till bidrag till kliniker, 150 000 kronor till bidrag till bandage och proteser och 1 200 000 kronor till bidrag till täckande av underskott. Departementschefen har tillstyrkt den ökade medelsanvisningen. För bidrag till invalidvagnar och rullstolar erforderliga medel, vilka hittills utgått från posten till bidrag till bandage och proteser, ha ansetts böra redovisas under en särskild post.

Utskottet har i förevarande sammanhang till behandling förehåft en inom andra kammaren av herr *Dahlgren* väckt motion (II: 341), vari hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning och förslag i syfte att minst fördubbla flit- och fickpengar för eleverna vid vanföoreanstalernas yrkesskolor.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen.

Utskottet. Kungl. Maj:t har genom beslut den 8 december 1950 förklarat hinder icke möta för medicinalstyrelsen att vid fastställande av inkomst- och utgiftsstater för vanföoreanstalerna för år 1951 upptaga medel i staterna för möjliggörande av föreslagen höjning av till elever vid anstalernas yrkesskolor utgående fickpengar. Medicinalstyrelsen har i enlighet med detta bemyndigande vid fastställandet av inkomst- och utgiftsstater för år 1951 bestämt, att elevernas fickpengar skola utgå enligt av ortoped- och vanförevårdssakkunniga angivna beräkningsgrunder, vilka innebära att fickpengarna utgå med följande belopp per månad, nämligen

under första utbildningsåret	10 kronor för månad,
» andra	» 15 » » » ,
» tredje	» 20 » » » ,
» fjärde	» 30 » » » .

Då motionärens önskemål genom medicinalstyrelsens beslut helt tillgodosetts beträffande vanföoreanstalten i Stockholm och i avsevärd utsträckning tillmötesgått beträffande övriga vanföoreanstalter, är utskottet icke berett att nu tillstyrka ytterligare utredning i ämnet.

Den utveckling, som under senare år ägt rum i fråga om kostnaderna för vanförevården, föranleder utskottet att instämma i departementschefens uppfattning, att en utredning bör komma till stånd rörande anstalernas organisation och personalbehov. Därvid böra alla möjligheter undersökas att åstadkomma rationalisering och effektivisering av verksamheten samt att genom ytterligare åtgärder minska statsverkets kostnader.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

a) att riksdagen må till *Bidrag till vanföoreanstalter m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 8 100 000 kronor;

b) att motionen II: 341 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

73:o) **Vissa elektriska arbeten vid vanförestalten i Göteborg.** Kungl. Maj:t har (punkt 85, s. 165—167) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att statsbidrag må beviljas föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg för vissa elektriska arbeten vid vanförestalten därstädes med den verkliga kostnaden för arbetena, dock med högst 83 000 kronor, dels ock till Vissa elektriska arbeten vid vanförestalten i Göteborg för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 83 000 kronor.

Anslag för ändamålet finnes icke uppfört i gällande riksstat.

Enligt gällande, av medicinalstyrelsen godkänt avtal rörande leverans av elektrisk energi m. m. från Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg är föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg skyldig att snarast möjligt övergå från användning av likström till växelström vid anstalten. En omläggning av den elektriska utrustningen synes sålunda ofrånkomlig. Enligt ett av byggnadsstyrelsen framlagt alternativ A kan detta ske för 191 000 kronor. I nuvarande statsfinansiella läge är det emellertid angeläget, att kostnaderna för omläggningen i möjligaste mån begränsas. I anslutning därtill förordas, att densamma utföres i överensstämmelse med av byggnadsstyrelsen i ärendet framlagt alternativ B. Kostnaden härför beräknas till ca 83 000 kronor. Med hänsyn till anstaltens ekonomiska ställning förordas, att kostnaderna bestridas av statsmedel. För ändamålet föreslås skola anvisas ett reservationsanslag av nämnda belopp.

Utskottet anser, att det av byggnadsstyrelsen framlagda alternativet A, för vilket kostnaden beräknats till 191 000 kronor, är mera rationellt än det av departementschefen förordade alternativet B. Med hänsyn till det ekonomiska läget vill utskottet likväl icke motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) medgiva, att statsbidrag må beviljas föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg för vissa elektriska arbeten vid vanförestalten därstädes med den verkliga kostnaden för arbetena, dock med högst 83 000 kronor;

b) till *Vissa elektriska arbeten vid vanförestalten i Göteborg* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 83 000 kronor.

74:o) **Modernisering m. m. av röntgenanläggningen vid vanförestalten i Göteborg.** Kungl. Maj:t har (punkt 86, s. 167—170) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att statsbidrag må beviljas föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg för modernisering m. m. av röntgenanläggningen vid vanförestalten därstädes med den styrkta verkliga kostnaden därför, dock

med högst 110 000 kronor, dels ock till Modernisering m. m. av röntgenanläggningen vid vanförestalten i Göteborg för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 110 000 kronor.

Anslag för ändamålet finnes icke uppfört i gällande riksstat.

Ombyggnaden av röntgenanläggningen förutsättes skola ske i etapper. Kostnaderna för den första etappen ha beräknats till 110 000 kronor. På grund av vanförestaltens ekonomiska ställning förordas, att kostnaderna i sin helhet bestridas av statsmedel. De ytterligare kostnader, vartill efter december 1950 inträdande prisstegringar kunna föranleda, förutsätts få bestridas från anslaget till Bidrag till vanförestalter m. m.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) medgiva, att statsbidrag må beviljas föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg för modernisering m. m. av röntgenanläggningen vid vanförestalten därstädes med den styrkta verkliga kostnaden därför, dock med högst 110 000 kronor;

b) till *Modernisering m. m. av röntgenanläggningen vid vanförestalten i Göteborg* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 110 000 kronor.

75:o) **Bidrag till resor för vanföra m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 87, s. 170) föreslagit riksdagen att till Bidrag till resor för vanföra m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 525 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

Bestämmelser, motsvarande de ovan förordade bestämmelserna rörande bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna m. m., anses böra gälla för nu förevarande anslag.

Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår har beräknats i anslutning till de senaste belastningssiffrorna.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Gottfrid Karlsson* och fröken *Andersson* (I: 265) samt den andra inom andra kammaren av fröken *Wetterström* och herr *Bergstrand* (II: 340) har hemställts, att riksdagen ville besluta sådana ändrade grunder för statsbidrag till resor för vanföra jämte vårdare, att ifrågavarande statsbidrag må utgå jämväl till resor till och från närmast belägna ortopediska lasarettsavdelning.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen II: 340.

Utskottet erinrar om att i svensk sjukvårdspolitik såvitt angår den slutna kroppssjukvården sedan länge hävdats den principen, att staten lämnar resebidrag allenast för sådan vård, som kan sägas vara av riksbetonad karaktär, medan för utnyttjande av länsvis organiserad vård erforderliga resebidrag böra lämnas av vederbörande huvudman. Statsbidraget till resor för vanföra, vilket utformats i enlighet med denna princip, utgår alltså endast för resor till platser av rikskaraktär. Huvudmännen för den länsvis organiserade slutna kroppssjukvården ha, enligt vad utskottet har sig bekant, i avsevärd utsträckning trätt emellan, då behov förelegat av resebidrag till anstalter inom länet.

I motionerna I: 265 och II: 340 föreslås ett slopande av den hävdvunna principen i fråga om resekostnadernas fördelning mellan staten och de lokala huvudmännen. Utskottet kan icke tillstyrka detta förslag, så mycket mindre som i ortoped- och vanförevårdssakkunnigas betänkande (SOU 1948: 41) uttalats, att behovet av ortopediska sjukplatser bör tillgodoses genom en utbyggnad länsvis, varvid landstingen som regel, liksom när det gäller övrig kroppssjukvård, böra bli huvudmän. Erinras må ock, att det förutsatts att i samband med ikraftträdandet av 1947 års lag om allmän sjukförsäkring resebidragen för resa till och från bl. a. vanföreanstalter skola ersättas med de allmänna resebidrag, som komma att utgå enligt nämnda lag.

Under återopande av det anförda och då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 265 och II: 340 till *Bidrag till resor för vanföra m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 525 000 kronor.

76:o) *Bidrag till kuratorsverksamhet vid vanföreanstalterna.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88, s. 171), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till kuratorsverksamhet vid vanföreanstalterna* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 36 000 kronor.

77:o) *Bidrag till Eugeniahemmet.* Kungl. Maj:t har (punkt 89, s. 171—173) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till Eugeniahemmet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

Beträffande frågan om fastställande av inkomst- och utgiftsstaten m. m. för Eugeniahemmet hänvisas till vad därutinnan ovan anförts under anslaget till Bidrag till vanförestaltningsanstalt m. m. De förslag, som där framlagts, anses böra avse även denna anstalt.

Medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har godtagits av departementschefen.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,
att riksdagen må till *Bidrag till Eugeniahemmet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kronor.

78:o) *Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssavdelningar m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90, s. 173 och 174), vilket innebär en av anslagsbelastningen och inrättandet av ytterligare en ortopedisk avdelning betingad uppräkningsanslag av anslaget med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssavdelningar m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

79:o) *Bidrag till de vanföras riksorganisation.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 91, s. 174 och 175), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till de vanföras riksorganisation* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 3 400 kronor.

80:o) *Bidrag till anskaffande och drift av hörapparater.* Kungl. Maj:t har (punkt 92, s. 175—178) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till anskaffande och drift av hörapparater* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 100 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

Vid anmälan i propositionen nr 86/1950 av motsvarande anslag beräknades en balans av omkring 670 s. k. hjälpfall (bidragsberättigade) kvarstå vid ingången av budgetåret 1950/51. Denna balans har kunnat reduceras till 308 fall. Enligt av pensionsstyrelsen numera medgiven praxis utbetalar hörsel-främjandet bidrag med högst hälften av apparatpriset, dock högst 200 kronor per apparat, vilket f. n. motsvarar ett bidrag av i genomsnitt 90 kronor per medrescoapparat och 175 kronor för övriga apparater. Då föreningen räknar med att den förra apparaten kan förmedlas till omkring halva antalet bidragssökande, skulle medelsbehovet för att täcka sistnämnda

balans uppgå till ca 40 800 kronor. För de i förenämnda proposition beräknade 680 nya hjälpfallen skulle med samma beräkningsgrunder erfordras ca 90 100 kronor. Då för innevarande budgetår anvisats 100 000 kronor, skulle medelsbehovet för täckande av vid ingången av budgetåret 1951/52 kvarstående balans uppgå till 30 900 kronor. Antalet nya hjälpfall under nästa budgetår torde liksom f. n. kunna beräknas till 680 och härför erforderligt statsbidrag sålunda till 90 100 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet skulle i enlighet härmed komma att uppgå till 121 000 kronor. I nuvarande ekonomiska läge och med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna finner departementschefen sig emellertid icke kunna förorda, att medel anvisas för att täcka hela det sålunda uppskattade medelsbehovet. Departementschefen föreslår därför, att anslaget avrundas nedåt till 100 000 kronor och alltså uppföres med oförändrat belopp. Departementschefen utgår därvid från att bidrag alltjämt endast skall utgå till person, som för sitt arbete förklaras vara i behov av hörapparat. Ett av föreningen framlagt förslag att bidrag må utgå även till skolbarn och yrkesungdom har departementschefen ansett sig icke kunna f. n. tillstyrka. Vidare förutsattes, att bidrag till anskaffande av hörapparat beräknas efter kostnaden för den prisbilligaste apparat, som prövas vara ur förstärkningssynpunkt tillfredsställande, ävensom att någon höjning av den f. n. tillämpade bidragsprocenten icke företages.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Andersson* (I: 40) samt den andra inom andra kammaren av herr *Hagård* och fru *Ewerlöf* (II: 58), har hemställts, att riksdagen vid behandling av under elfte huvudtiteln upptagna Bidrag till anskaffande och drift av hörapparater ville uttala, att bidrag även skall utgå till hörselskadade barn.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen II: 58.

Utskottet. Såsom i motionerna I: 40 och II: 58 framhålles har kommittén för dövhetens bekämpande att särskilt uppmärksamma de hos barn förekommande hörseldefekterna, vilka ofta verka starkt utvecklingshämmande. I direktiven för kommittén uttalas att det kan ifrågasättas, huruvida icke ekonomisk hjälp bör lämnas oberoende av om den döve för sitt arbete är i behov av ljudförstärkningsapparat. Därest de nuvarande subventionsgrunderna skulle befinnas vara otillfredsställande, bör förslag till ändrade föreskrifter utarbetas. Kommitténs arbete beräknas enligt årets riksdagsberättelse vara slutfört under första halvåret 1951.

Ehuru utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av att alla hjälpmedel sättas in så tidigt som möjligt för de hörselskadade barnen, finner utskottet det icke böra ifrågakomma att riksdagen skulle genom ett

bifall till motionerna föregripa resultatet av det snart avslutade utredningsarbetet. Enligt vad utskottet inhämtat övervägs en ny medelsanvisning för det av motionärerna åsyftade ändamålet ur allmänna arvsfonden, vilket utgör ett ytterligare skäl för att avvakta kommitténs förslag.

Då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

a) att riksdagen må till *Bidrag till anskaffande och drift av hörapparater* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 100 000 kronor;

b) att motionerna I: 40 och II: 58 icke må av riksdagen bifallas.

81:o) **Bidrag till hörselfrämjandet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93, s. 178—181), vilket innebär en anslagsminskning med 11 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till hörselfrämjandet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 75 000 kronor.

82:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94, s. 181 och 182) samt under erinran, att anslaget, som i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, med hänsyn till förefintlig reservation ansetts kunna jämväl för budgetåret 1951/52 upptagas med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

83:o) **Bidrag till driften av förlossningsanstalter och väntehem m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95, s. 182 och 183), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av förlossningsanstalter och väntehem m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kronor.

84:o) **Viss ersättning till barnbördshuset i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96, s. 183), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Viss ersättning till barnbördshuset i Lund* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 1 400 kronor.

85:o) **Statens institut för folkhälsan: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 97, s. 183—190) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagen ändring i personalförteckningen för statens institut för folkhälsan, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens institut för folkhälsan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Statens institut för folkhälsan: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 493 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 1 516 000 kronor.

För nästa budgetår har räknats med ett ökat medelsbehov för automatiska löneklassuppflyttningar av i runt tal 18 000 kronor. Å andra sidan har anslaget med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet förordat vid anmälan till statsverkspropositionen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor ansetts böra nedräknas med i runt tal 41 000 kronor, vilken minskning ansetts i sin helhet böra falla på anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Nettominskningen å anslaget skulle sålunda utgöra 23 000 kronor.

I personalförteckningen föreslås skola upptagas ytterligare en ordinarie kontorsbiträdestjänst.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens institut för folkhälsan, att i förteckningen uppföres ytterligare en kontorsbiträdestjänst i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för folkhälsan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	199 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	18 100
3. Avlöningar till speciallärare, experter och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	177 100
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	958 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	140 200

Summa förslagsanslag kronor 1 493 000;

c) till *Statens institut för folkhälsan: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 493 000 kronor.

86:o) *Statens institut för folkhälsan: Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkt 98, s. 190—192) föreslagit riksdagen att till *Statens institut för folkhälsan: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 571 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 614 000 kronor.

Anslagsposten till sjukvård m. m. föreslås skola höjas med 2 000 kronor. Vidare förordas en minskning av anslagsposten till reseersättningar med 5 000 kronor och av delposten till inköp och underhåll av inventarier med 40 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Statens institut för folkhälsan: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 571 000 kronor.

87:o) *Vissa undersökningar rörande små avloppsreningsanläggningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 99, s. 192 och 193) föreslagit riksdagen att till *Vissa undersökningar rörande små avloppsreningsanläggningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 57 000 kronor.

Anslaget är avsett för bestridande av kostnaderna för att fullfölja vissa enligt Kungl. Maj:ts beslut den 2 november 1944 påbörjade undersökningar. Sedan den för undersökningarna erforderliga försöksanläggningen i Stocksund under sommaren 1950 reparerats och iordningställt, ha undersökningarna återupptagits.

För undersökningarnas fortsatta bedrivande under budgetåret 1951/52 ha beräknats 35 000 kronor, varav för underhåll av stocksundsanläggningen 2 000 kronor och för undersökningarna 33 000 kronor. Beräkningen av medelsbehovet för den fortsatta verksamheten har skett i enlighet med av styrelsen för statens institut för folkhälsan gjorda kalkyler i anslagsframställningen för innevarande budgetår, dock att nu icke föreslås, att föreståndaren för institutets vattenlaboratorium skall erhålla särskilt arvode för sitt arbete med undersökningarna.

Utskottet anser att det ur flera synpunkter vore värdefullt, om de pågående undersökningarna kunde leda fram till enhetliga typer av reningsan-

läggningar och om på grundval av den bedrivna försöksverksamheten allmänna råd och anvisningar kunde utfärdas rörande skötseln av dylika anläggningar. Utskottet understryker emellertid 1950 års riksdags uttalande, att den här ifrågavarande undersökningsverksamheten bör vara av engångsnatur och att något fortlöpande anslag för ändamålet icke bör ifrågakomma.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa undersökningar rörande små avloppsreningsanläggningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

88:o) **Undersökning rörande vissa ryggsador.** Kungl. Maj:t har (punkt 100, s. 193—196) föreslagit riksdagen att till Undersökning rörande vissa ryggsador för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

Anslag för ändamålet finnes icke uppfört i gällande riksstat.

Undersökning i syfte att begränsa förekomsten av ryggsador har planlagts av läkare vid bl. a. folkhälsoinstitutets yrkeshygieniska avdelning. I medicinskt hänseende skulle undersökningen förläggas till karolinska institutets ortopediska klinik. Kostnaderna för genomförande av undersökningen ha beräknats till ca 98 000 kronor, varav för budgetåret 1951/52 40 000 kronor och för budgetåret 1952/53 58 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Undersökning rörande vissa ryggsador* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

89:o) **Undersökning rörande yrkeshudsjukdomar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101, s. 196—198) och under erinran, att anslag för ändamålet icke finnes uppfört i gällande riksstat, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Undersökning rörande yrkeshudsjukdomar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 27 000 kronor.

90:o) **Barnmorskeläroanstalterna: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102, s. 198—201), vilket innebär en höjning av anslagsposterna till arvoden åt tillfälliga lärare med sammanlagt 900 kronor, varav 500 kronor avseende anstalten i Stockholm och 400 kronor anstalten i Göteborg, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för barnmorskeläro-

anstalterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

A. Barnmorskeläroanstalten i Stockholm.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	46 000	
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, förslagsvis	14 000	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	8 600	
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	5 500	74 100

B. Barnmorskeläroanstalten i Göteborg.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	44 000	
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, förslagsvis	18 000	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	17 200	
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	5 200	84 400

Summa förslagsanslag kronor 158 500;

b) till *Barnmorskeläroanstalterna*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 158 500 kronor.

91:o) *Barnmorskeläroanstalterna*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103, s. 201 och 202), vilket innebär att den för innevarande budgetår i omkostnadsstaten för barnmorskeläroanstalten i Stockholm upptagna anslagsposten å 10 000 kronor till inköp av undervisningsmateriel utgår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barnmorskeläroanstalterna*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 198 400 kronor.

92:o) *Statens sjuksköterskeskola*: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 104, s. 202—205), vilket innebär en anslagshöjning med 1 000 kronor, avseende automatiska löneklassuppflyttningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjuksköterskeskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	31 500
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 800
3. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	23 700
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	70 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 300

Summa förslagsanslag kronor 139 500;

b) till *Statens sjuksköterskeskola*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 139 500 kronor.

93:o) *Statens sjuksköterskeskola*: Omkostnader. Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 105 och 106, s. 205—207), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Statens sjuksköterskeskola*: Omkostnader ett förslagsanslag av 64 000 kronor;

b) till *Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor* ett reservationsanslag av 23 000 kronor.

94:o) Bidrag till driften av godkända sjuksköterskeskolor. Kungl. Maj:t har (punkt 107, s. 208—210) föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av godkända sjuksköterskeskolor för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

Av medicinalstyrelsen framställt förslag, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens bemyndigande att efter prövning i varje särskilt fall bevilja vissa stiftelseskolor bidrag till kostnader för avlöning åt fast anställd lärarpersonal, för arvoden åt annan lärarpersonal och för undervisningsmateriel med högst hälften av skolans utgifter för ändamålet, kan departementschefen icke nu förorda. I avbidan på resultatet av pågående förhandlingar rörande höjd ersättning för eleverna vid Sophiahemmets sjuksköterskeskola under den praktiska tjänstgöringen å sjukhus anser departementschefen sig icke heller f. n. kunna tillstyrka av styrelsen för hemmet gjord framställning om statsbidrag till driften av sjuksköterskeskolan. Bidrag synes alltså för nästa budgetår böra utgå enligt oförändrade grunder.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Spetz m. fl.* (I: 202) och den andra inom andra kammaren av fröken *Höjer m. fl.* (II: 252), har hemställts, att riksdagen måtte dels bemyndiga 5 — *Bihang till riksdagens protokoll 1951. 6 saml. Nr 11.*

Kungl. Maj:t att i särskild ordning utgiva statsbidrag till vissa sjuksköterskeskolor — stiftelseskolor, dels ock å förslagsanslaget under Bidrag till driften av godkända sjuksköterskeskolor för budgetåret 1951/52 anvisa ett ytterligare förslagsanslag av 50 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, hänvisas till motionen II: 252.

Utskottet delar i princip motionärernas uppfattning att de privata sjuksköterskeskolorna böra erhålla det stöd i form av statsbidrag, som är nödvändigt för att verksamheten skall kunna upprätthållas. Utskottet saknar dock hållpunkter för ett bedömande av bästa sättet att säkra skolornas bestånd. I första hand böra skolorna uppenbarligen utnyttja de möjligheter, som kunna stå till buds för dem att själva förbättra de ekonomiska betingelserna för utbildningsverksamheten genom att tillgodoräkna sig ökad ersättning för det arbete, som eleverna utföra vid olika sjukhus. Även om, såsom i motionerna framhållits, en skälig del av denna ersättning bör komma eleverna till godo, får dock antagas att skolornas ekonomi kommer att gynnsamt påverkas av ersättningshöjningen. Någon uppgift rörande storleken av de inkomster, som efter avdrag för elevarvoden kunna tillföras de privata sjuksköterskeskolorna genom ökad ersättning från samtliga de sjukhus åt vilka de tillhandahålla elever, har icke kunnat erhållas. Icke heller är det känt, om ej uppkommande underskott å utbildningsverksamheten i viss utsträckning kunna täckas av donationer eller andra för skolorna tillgängliga medel. Av det sagda framgår, att utskottet icke kan tillstyrka förslagen i motionerna I: 202 och II: 252 om utgivande redan nu av statsbidrag till de privata sjuksköterskeskolorna samt om anvisande av medel härför. Det torde emellertid få förutsättas, att Kungl. Maj:t följer frågan med uppmärksamhet och — så snart ett mera tillförlitligt bedömande av statsbidragsbehovet kan ske — för riksdagen framlägger de förslag, som eventuellt kunna visa sig erforderliga.

Då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 202 och II: 252 till *Bidrag till driften av godkända sjuksköterskeskolor* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

95:o) **Bidrag till utbildningskurser för instruktionssköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter m. fl.** Kungl. Maj:t har (punkt 108, s. 211—213) föreslagit riksdagen att till Bidrag till utbildningskurser för instruktionssköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter m. fl. för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 36 700 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen har i ett den 10 november 1949 avlämnat betänkande angående högre utbildning av sjuksköterskor m. m. föreslagit bl. a., att en statlig högre utbildningsanstalt för sjuksköterskor skulle inrättas i Stockholm. Förslagets genomförande skulle komma att draga betydande kostnader. I nu rådande läge anses proposition i ämnet icke böra föreläggas riksdagen. Departementschefen tillstyrker därför, att svensk sjuksköterskeförening, vars nu ifrågavarande undervisning efter den år 1949 vidtagna utökningen i huvudsak överensstämmer med den av kommittén föreslagna, alltjämt beviljas statsbidrag för anordnande av en fortsättningskurs om nio månader samt två kompletteringskurser om vardera ca nio veckor. Fortsättningskursen bör såsom för innevarande budgetår omfatta ca 35 elever, medan det sammanlagda antalet deltagare i kompletteringskurserna bör beräknas till 60—70. Såsom villkor för statsbidragets åtnjutande bör gälla, att i fortsättningskursen minst 16 och i kompletteringskurserna sammanlagt likaledes minst 16 elever, vilka äro i behov därav, skola befrias från erläggande av kursavgift samt att undervisningen skall stå under medicinalstyrelsens överinseende och bedrivas enligt en av styrelsen godkänd plan.

Av sjuksköterskeföreningen gjord framställning om statsbidrag med 6 000 kronor till stipendier till deltagare i fortsättningskursen kan departementschefen icke tillstyrka.

Föreningens nettokostnader för kursverksamheten — bortsett från vissa pensionsavgifter — ha beräknats uppgå till 71 334 kronor. Statsbidraget skulle alltså enligt f. n. tillämpade principer bestämmas till hälften av sistnämnda belopp eller omkring 35 700 kronor. I avbidan på att framställning från föreningen rörande pensionsrätt för vissa befattningshavare enligt det nya reglementet för statens pensionsanstalt avgöres, föreslås anslaget för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 36 700 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Lindblom* och *Sunne* (I: 264) och den andra inom andra kammaren av herr *Wiklund* i Stockholm *m. fl.* (II: 336), har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att 6 000 kronor anvisas för stipendier om högst 600 kronor till deltagare i fortsättningskurs för instruktionsköterskor och husmödrar samt att i konsekvens härmed anslaget å 36 700 kronor under elfte huvudtiteln, Bidrag till utbildningskurser för instruktionsköterskor och husmödrar, höjes med 6 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, hänvisas till motionen I: 264.

Utskottet. Såsom framgår av motionerna I:264 och II:336 medgiva huvudmännen för den slutna sjukvården i ej obetydlig utsträckning deltagare i ifrågavarande fortsättningskurser rätt att under tiden för kursen behålla viss del av lönen. Att en viss ojämnhet i denna praxis förekommer torde vara ostridigt, men detta sammanhänger med huvudmännens varierande behov av instruktionssköterskor och husmödrar. Utskottet anser för sin del, att förevarande fråga i första hand bör regleras genom avtal mellan huvudmännen och personalorganisationerna. Enligt vad utskottet inhämtat övervägs också inom svenska landstingsförbundet, där man har sin uppmärksamhet riktad på frågan, upptagande av förhandlingar i ämnet. I avbidan på resultatet av sådana förhandlingar finner sig utskottet icke böra förorda bifall till yrkandena i motionerna.

Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I:264 och II:336 till *Bidrag till utbildningskurser för instruktionssköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter m. fl.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 36 700 kronor.

96:o) *Specialutbildning av barnsjuksköterskor.* Kungl. Maj:t har (punkt 109, s. 213—216) föreslagit riksdagen att till Specialutbildning av barnsjuksköterskor för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 41 400 kronor.

Medel för ändamålet ha för innevarande budgetår anvisats såsom en anslagspost om 38 500 kronor under förslagsanslaget till Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård.

Kursledarinna för centralskolans B-kurser (social barnavård) förutsättes skola anställas under åtta månader, motsvarande tiden för två B-kurser, i stället för såsom f. n. fyra månader. Härav föranledda merkostnader ha beräknats till 2 300 kronor.

Beträffande posten till expenser förordas en till 600 kronor begränsad höjning, avseende pensionsavgifter för en instruktionssköterska.

Av medicinalstyrelsen framställt förslag att anordna en till 3 175 kronor kostnadsberäknad repetitions- och kompletteringskurs för å barnavårdscentral anställda sjuksköterskor finner departementschefen sig f. n. nödsakad avstyrka.

Det sammanlagda medelsbehovet skulle i enlighet härmed uppgå till 41 400 kronor. För ändamålet föreslås böra anvisas ett särskilt anslag, vilket med hänsyn bl. a. till osäkerheten rörande lokalkostnaderna för B-kurserna synes böra erhålla förslagsanslags karaktär.

I en inom andra kammaren av fröken *Liljedahl m. fl.* väckt motion (II: 253) har hemställts, att i enlighet med medicinalstyrelsens förslag 3 175 kronor anslås för en repetitions- och kompletteringskurs för sjuksköterskor vid barnavårdscentraler.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen.

Utskottet. Vad beträffar den i motionen II: 253 berörda frågan om anordnande av en repetitions- och kompletteringskurs för å barnavårdscentral anställda sjuksköterskor, hyser utskottet den uppfattningen, att en dylik kurs skulle fylla ett viktigt behov. Ifrågavarande sjuksköterskor ha arbetsuppgifter av självständig natur, och det är därför av särskild vikt, att de bliva införstådda med nya rön och erfarenheter på medicinens och barnpsykologiens område. Med hänsyn härtill och då ifrågavarande verksamhet åtminstone delvis får anses hittills ha haft karaktär av försöksverksamhet, anser utskottet det angeläget, att den av medicinalstyrelsen och motionärerna föreslagna kursen kommer till stånd, i all synnerhet som kostnaderna härför äro förhållandevis obetydliga. Anslaget torde, om kursen kommer till stånd, böra uppräknas med i runt tal 3 100 kronor till 44 500 kronor.

Under återopande av det anförda får utskottet, som i övrigt icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionen II: 253 till *Specialutbildning av barnsjuksköterskor* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 44 500 kronor.

97:o) **Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, s. 216—218), vilket innebär en anslagsminskning med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 4 300 000 kronor.

98:o) **Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 111, s. 218 och 219) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2 700 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har upplyst, att antalet hemförlossningar de senaste åren uppgått till endast omkring 12 000 eller något därunder, motsvarande 9—10 procent av samtliga förlossningar. Enligt fastställda planer skulle

den 1 juli 1950 finnas högst 908 statsbidragsberättigade distriktsbarnmorskebefattningar, medan antalet uppehållna sådana tjänster under samma år beräknades till ca 850. Fördelade på sistnämnda tjänster var sålunda antalet av tjänstebarnmorskor årligen förrättade förlossningar i öppen vård påfallande ringa eller i medeltal per barnmorska icke mer än omkring 14. Distriktsbarnmorskorna tjänstgöra emellertid i viss utsträckning även inom den slutna förlossningsvården samt inom den förebyggande mödra- och barnvården och hemsjukvården, varför deras arbetsbörda varit större än enbart dessa siffror giva vid handen.

Enligt vad departementschefen under hand inhämtat ha nu berörda förhållanden av medicinalstyrelsen beaktats, då styrelsen i december 1950 fastställt nya planer för den öppna förlossningsvården, avseende åren 1951—1953. Antalet statsbidragsberättigade tjänster har sålunda minskats med ca 90. Departementschefen vill emellertid framhålla angelägenheten av att medicinalstyrelsen ägnar frågan om organisationens omfattning en grundlig och fortgående prövning samt med beaktande av nedgången i antalet hemförlossningar vidtager de ändringar i planerna, som erfordras för organisationens anpassande efter arbetsuppgifterna. Framför allt i sådana delar av landet, där avstånden till närmaste förlossningsanstalt och tillgången på vårdplatser så medgiva, bör en ökad koncentration av vården till dessa anstalter vara möjlig.

Medelsbehovet för budgetåret 1951/52 är på grund av bl. a. nu nämnda omständigheter svårt att mera exakt beräkna. Med hänsyn till belastningen senaste budgetår anses emellertid anslaget kunna nedräknas till 2 400 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Svenson m. fl.* (I: 71) och den andra inom andra kammaren av herrar *Hansson* i Önnarp och *Svensson* i Vä (II: 149), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, dels att skyndsamt utredning skall verkställas rörande möjligheterna att bereda landsbygdens kvinnor en förbättrad vård under havandeskap, förlossning och barnsäng, dels att representanter för kvinnoorganisationerna kallas att medverka vid sådan utredning, dels att, i avvaktan på utredningens resultat, indragningar av distriktsbarnmorskebefattningar och omstationeringar av distriktsbarnmorskor till tätorterna tills vidare icke må ske samt dels att distriktsbarnmorskor endast efter noggrann prövning må inkallas till tjänstgöring å anstalt.

Vidare har i en inom andra kammaren av fru *Boman m. fl.* väckt motion (II: 102) hemställts, dels att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsamt utredning rörande distriktsbarnmorskeväsendets organisation, varvid frågan om återinförande av den tidigare distriktsindelningen blir föremål för prövning, dels att riksdagen ville besluta att i

avvaktan härpå indragning eller centralisering av distriktsbarnmorsketjänster icke skall äga rum samt inkallelser till anstaltstjänstgöring endast i trängande fall förekomma.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, hänvisas till motionerna I: 71 och II: 102.

Utskottet. Den svenska förlossningsvården, vartill utskottet i förevarande sammanhang hänför även den förebyggande mödravården, kämpar sedan början av 1940-talet med en besvärande brist på barnmorskor, vilken medfört en synnerligen stark påfrestning på organisationen. Klagomål från allmänhetens sida ha heller icke uteblivit; de ha ömsom avsett den slutna förlossningsvården och den öppna, ömsom förhållandena på landet och i städerna. I motionerna I: 71 och II: 149 samt II: 102 har bristsituationen behandlats ur landsbygdens synpunkt.

Utskottet har i anledning av motionerna inhämtat upplysningar från medicinalstyrelsen, som vitsordat att förhållandena inom förlossningsvården ännu icke äro tillfredsställande. Bristen på barnmorskor har framtvingat en på sina håll mycket stark indragning av tjänster. Såvitt nu kan bedömas återstår i detta hänseende endast smärre justeringar, vilka beräknas medföra indragning av ytterligare ett drygt tiotal distriktsbarnmorsketjänster. Enligt medicinalstyrelsens uppfattning äro indragningarna och omstationeringarna ägnade att åstadkomma en rationalisering och intensifiering av den förebyggande mödravården inom ramen av de samlade arbetsuppgifter, som åligga distriktsbarnmorska. Den begärda utredningen rörande möjligheterna att bereda landsbygdens kvinnor en förbättrad förlossningsvård borde enligt styrelsens mening komma till stånd endast om det kunde anses konstaterat att pågående utveckling vore att anse såsom mindre förmånlig för kvinnorna inom vissa delar av landet. Den kritik, som i motionerna i olika punkter riktats mot rådande förhållanden, vore enligt styrelsens mening i vissa avseenden icke obefogad. Svårigheterna för landstingen bottnade dock så gott som genomgående i bristen på barnmorskor samt rådande byggnadssvårigheter och icke, såsom i motionerna gjorts gällande, i ett felaktigt genomförande av den beslutade organisationen.

För egen del vill utskottet uttala, att den av 1944 års riksdag beslutade ökningen av barnmorskeläroanstalternas utbildningskapacitet, vilken avsåg att antalet utexaminerade barnmorskor skulle höjas från omkring 45 till omkring 130 per år, av skilda orsaker icke kommit att medföra ökning av samtliga i tjänst varande barnmorskor. De mindre tillfredsställande förhållandena inom förlossningsvården kunna i första hand återföras på den alltjämt rådande barnmorskebristen. Enligt vad utskottet inhämtat finnes dock anledning förvänta, att antalet barnmorskor nu skall stiga och att inom ej avlägsen framtid skall finnas tillräckligt antal barnmorskor för alla nu inrättade tjänster. Fastän svårigheterna befaras komma att kvarstå

någon tid, föreligger anledning antaga att de skola successivt minska till följd av emotsedd sjunkande födelsefrekvens.

Utskottet vill erinra, att principen när det gäller att bemästra rådande bristsituation inom barnmorskeväsendet varit att först sörja för att kvinnorna få hjälp vid själva förlossningen. Utskottet finner denna princip riktig, även om den haft till följd att den förebyggande vården i viss utsträckning måst eftersättas.

Det får icke anses oberättigat att ur de oavslutligt stegrade procentuella talen för anstaltsförlossningar utläsa ett ökat förtroende hos kvinnorna för anstaltens möjligheter att lämna hjälp. Ur medicinsk synpunkt anses det, enligt vad utskottet inhämtat, önskvärt att förlossningar i regel äga rum på anstalt med hänsyn till anstaltens större resurser i händelse av komplikationer.

Den omständigheten att antalet ordinarie anstaltsbarnmorskor numera starkt ökat — från 371 den 1 januari 1948 till 504 den 1 januari 1951 — minskar vid oförändrat eller sjunkande födelseantal anspråken på inkallelser av distriktsbarnmorskor. Dessa kunna till följd härav mera ägna sig åt den öppna förlossningsvården och den förebyggande mödravården. Även om förhållandena ännu på sina håll lämna mycket övrigt att önska, finner sig utskottet med hänsyn till den emotsedda ökningen av antalet barnmorskor icke böra tillstyrka framställning om att indragningar och omstationeringar tills vidare icke skola få ske.

Såvitt utskottet kan döma ha medicinalstyrelsen och barnmorskestyrelserna vidtagit de åtgärder som skäligen kunna begäras för att minska olägenheterna av barnmorskebristen, vilka dock icke kunnat undgås. Myndigheterna överväga också nya möjligheter att förbättra vården. Den i motionen II: 102 föreslagna åtgärden att inrätta första distriktsbarnmorsketjänster med uppgift bl. a. att planlägga och effektivisera distriktsbarnmorskeverksamheten har så till vida redan genomförts, att vissa landsting anställt konsulterande barnmorskor för dessa uppgifter. Bland andra värdefulla initiativ vill utskottet nämna inrättandet av distriktssköterskebarnmorsketjänster, vilka synas särskilt lämpliga för glest befolkade distrikt. Det torde få förutsättas att barnmorskestyrelserna hålla erforderlig kontakt med kvinnoorganisationerna.

Då de ansvariga myndigheterna såsom framgår av det anförda redan synas ha vidtagit eller avse att vidtaga åtgärder för åstadkommande av en förbättrad förlossningsvård och förebyggande mödravård även åt landsbygdens kvinnor och med hänsyn till det ökade antalet barnmorskor, är utskottet icke heller berett att tillstyrka övriga i ifrågavarande motioner gjorda yrkanden.

Under återopande av det anförda får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts anslagsberäkningar hemställa,

a) att riksdagen må till *Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor;

b) att motionerna I: 71 och II: 149 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

c) att motionen II: 102 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

99:o) **Bidrag till distriktsbarnmorskas resor i samband med hemförlossning och eftervård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112, s. 219 och 220), vilket innebär en minskning av anslaget med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till distriktsbarnmorskas resor i samband med hemförlossning och eftervård* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

100:o) **Anskaffande av trilénapparater.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, s. 220—222) och under erinran, att anslag för ändamålet icke finnes uppfört i gällande riksstat, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffande av trilénapparater* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

101:o) **Understödjande av dispensärverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 114, s. 222—229) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade ändrade grunder för statsbidrag till dispensärverksamhet för tuberkulosens bekämpande, att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1951, dels ock till Understödjande av dispensärverksamhet för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 370 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 1 300 000 kronor.

Från anslaget bestridas statsbidrag dels enligt gällande kungörelse angående statsbidrag till dispensärverksamhet för tuberkulosens bekämpande, dels ock, jämlikt särskilt medgivande av riksdagen, till av studentkårerna i Uppsala, Lund, Stockholm och Göteborg organiserad dispensärverksamhet beträffande medlem av nämnda kårer eller av musikhögskolans elevkår. Fr. o. m. budgetåret 1946/47 t. o. m. budgetåret 1949/50 ha vidare, ävenledes jämlikt särskilt medgivande av riksdagen, från anslaget utbetalats bidrag till landsting eller stad, som icke deltagit i landsting, för bestridande av kostnader för allmän skärmbildsundersökning för uppspårande av tuberkulos i bröstorganen. Kostnaderna för sistnämnda verksamhet ha fr. o. m. löpande budgetår överförts till särskilt anslag.

Genom de fr. o. m. den 1 januari 1938 gällande ändrade bestämmelserna rörande statsbidrag till dispensärverksamheten höjdes bidraget från högst en fjärdedel till högst hälften av de till sådant bidrag berättigade utgifterna. I propositionen nr 113/1943 uttalades emellertid, att statsbidrag till arvoden till läkare vid fristående centraldispensärer och till dispensärsköterskornas löner finge beräknas efter ett belopp, som med högst 20 procent överstege de ursprungligen beräknade avlöningsbeloppen. Då medicinalstyrelsen på grund härav ansett sig icke kunna taga hänsyn till den avsevärda stegring av lönekostnaderna, som därefter inträtt, har hälftindelningen kunnat bibehållas endast såvitt avser bidrag till andra kostnader än löner. Av medicinalstyrelsen nu framlagt förslag i ämnet innebär i huvudsak, att den år 1937 beslutade hälftindelningen av löneutgifterna återställes samt att bidragsreglerna i förenklingssyfte omläggas. Bidraget till lönekostnaderna skall sålunda beräknas på grundval av gällande lönegrads- och löneklassplaceringar av heltidsanställd personal jämte andra fasta lönenormer. Arvodena till läkare vid distriktsdispensärer föreslås därvid differentierade med hänsyn till arbetsbördans storlek. Till övriga kostnader vid distriktsdispensär skulle icke utgå statsbidrag, medan för centraldispensär föreslås visst bidrag per röntgen- och skärmbildsundersökning.

För Älvsborgs län böra nuvarande bestämmelser tillämpas under förslagsvis fem år för omläggning av organisationen till distriktsdispensär av typ I.

Medicinalstyrelsens förslag synes komma att medföra avsevärda administrativa förenklingar för såväl landstingen som staten. Med hänsyn härtill och då förslaget ansluter till de principer, som tillämpas i fråga om bidrag till landstingen för distriktsvård och förebyggande mödra- och barnavård, har departementschefen i huvudsak intet att erinra mot detsamma. I nuvarande statsfinansiella läge är departementschefen emellertid icke beredd tillstyrka en sådan ändring av gällande bestämmelser, som kan beräknas föranleda en ökning av statsverkets utgifter för ändamålet. Departementschefen förordar därför, att statsbidraget till övriga kostnader vid centraldispensärerna sänkes med 50 öre per röntgenundersökning till två kronor 50 öre vid fristående och två kronor vid ansluten centraldispensär. Vidare anses bidrag till patienternas resor till centraldispensärerna liksom hittills böra utgå endast till obemedlade och mindre bemedlade personer. I överensstämmelse med vad ovan förordats beträffande bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna, synes resebidraget endast böra omfatta den del av kostnaden, som överstiger tre kronor. Av departementschefen sålunda förordade inskränkningar torde innebära en besparing av i runt tal 80 000 kronor. Statsverkets kostnader vid ett bifall till av medicinalstyrelsen framlagt förslag rörande medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår ha uppskattats till 1 450 000 kronor. Departe-

mentschefen beräknar sålunda medelsbehovet för nästa budgetår till 1 370 000 kronor, vilket belopp motsvarar den beräknade verkliga belastningen under budgetåret 1949/50.

Då statsbidraget till dispensärverksamheten utbetalas kalenderårsvis i efterskott, torde de nya bestämmelserna böra vinna tillämpning fr. o. m. den 1 januari 1951.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Wahlund m. fl.* (I: 126) och den andra inom andra kammaren av herrar *Pettersson* i Dahl och *Olsson* i Mellerud (II: 337), har hemställts, att riksdagen måtte dels godkänna de ändrade grunder för statsbidrag till dispensärverksamhet för tuberkulosens bekämpande, som förordats av departementschefen, med de av motionärerna föreslagna modifikationerna, att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1951, dels ock till Understödjande av dispensärverksamhet för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Andersson* och herr *Mannerskantz* (I: 267) och den andra inom andra kammaren av fröken *Wetterström* (II: 339), hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en utredning rörande möjligheterna att under hand överföra dispensärernas och sanatoriernas överskottsresurser i reumatikervårdens tjänst.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, hänvisas till motionerna II: 337 och II: 339.

Utskottet. De av departementschefen föreslagna statsbidragsgrunderna innebära avsevärda vinster ur rationaliseringssynpunkt. De giva även möjlighet att återställa den ursprungligen avsedda kostnadsfördelningen för dispensärverksamheten mellan staten och landstingen genom att bidragen till röntgen- och skärmbildsundersökningar höjas. Utskottet tillstyrker därför det föreslagna bidragssystemet som sådant. Även den föreslagna utformningen av systemet i vad det avser bidrag till dispensärpersonalens löner och till patienters resor tillstyrkes av utskottet. Däremot har utskottet ställt sig tveksamt gentemot bidragssystemet i vad det avser övriga kostnader för verksamheten.

Medicinalstyrelsens förslag innebär i sistnämnda hänseende att statsbidrag skall utgå med tre kronor per röntgenundersökning och 50 öre per skärmbildsundersökning vid fristående samt två kronor 50 öre per röntgenundersökning och 50 öre per skärmbildsundersökning vid ansluten centraldispensär. I motionerna I: 126 och II: 337 föreslås bidragen höjda till fyra kronor 50 öre per röntgenundersökning och 75 öre per skärmbildsundersökning vid fristående samt 4 kronor per röntgenundersökning och 75 öre per skärmbildsundersökning vid ansluten centraldispensär. De-

partementschefens förslag, slutligen, innebär att statsbidrag skall utgå med 2 kronor 50 öre per röntgenundersökning vid fristående och två kronor vid ansluten centraldispensär, varjämte skärmbildsundersökningar vid båda slagen av dispensärer skola ersättas med 50 öre. I förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget, 1 300 000 kronor, beräknas medicinalstyrelsens förslag medföra en ökning med 150 000 kronor, motionärernas förslag en ökning med 300 000 kronor och departementschefens förslag en ökning med 70 000 kronor.

Utskottet har som antytts hyst stor tvekan inför sistnämnda förslag. Detta har berott på att motionärernas förslag bättre tillgodoser önskemålet om återställande av den ursprungligen tänkta kostnadsfördelningen på förevarande område. Å andra sidan har utskottet ställt sig betänksamt mot att i nuvarande läge tillstyrka förslag, vilka äro ägnade att omedelbart medföra väsentligt ökade utgifter för staten. I enlighet härmed finner utskottet sig förhindrat att tillstyrka motionärernas förslag, även om förslaget i och för sig är värt allt beaktande. Utskottet tillstyrker alltså Kungl. Maj:ts förslag men förutsätter härvid, att frågan om ett återställande av den ursprungliga kostnadsfördelningen beträffande dispensärvården mellan staten och landstingen upptages till förnyad prövning, så snart förhållandena det medgiva. Därest den sjunkande tuberkulosfrekvensen skulle medföra minskade kostnader för dispensärernas drift, bör anslaget alltså icke nedräknas utan statsbidragsgrunderna i stället göras förmånligare.

I motionerna I: 126 och II: 337 har även yrkats, att Älvsborgs läns landsting skall komma i åtnjutande av de förbättrade lönebidrag, som Kungl. Maj:t föreslagit för övriga landsting. Med anledning härav har utskottet inhämtat att fördelarna med älvsborgssystemet anses vara, att en centraliserad dispensärorganisation över huvud skulle vara mera effektiv och att framför allt sköterskor, som uteslutande voro sysselsatta i dispensärarbete, skulle få en mera ingående kännedom om dispensärklientelet. En påtaglig nackdel med systemet anses vara, att provinsialläkarna äro helt avkopplade från dispensärarbetet. Utskottet har inhämtat, att dispensärarbetet i Älvsborgs län bedrivs med stor energi och målmedvetenhet. Då utskottet finner sig icke kunna avgöra, om tillräckliga skäl finnas att alltjämt inom ett enda län behålla en från riket i övrigt avvikande dispensärorganisation, är utskottet icke berett tillstyrka ifrågakvarande motionsyrkande. Utskottet vill dock uttala önskvärdheten av att frågan ägnas fortsatt uppmärksamhet och att förslag till ändrade föreskrifter för Älvsborgs läns landsting inom fem år underställas riksdagen, därest skälen för att behålla den särpräglade organisationen i detta län efter förnyat övervägande finnas väga tyngre än skälen för en inom hela landet enhetlig organisation.

Vad angår yrkandet i motionerna I: 267 och II: 339 att riksdagen skulle anhålla om en utredning rörande möjligheterna att under hand överföra

dispensärernas och sanatoriernas överskottsresurser i reumatikervårdens tjänst, har utskottet inhämtat att ett begynnande överskott på vårdplatser kunnat iakttagas på sina håll inom tuberkulosvården. Då utskottet emellertid utgår från att vederbörande huvudmän i eget intresse vidtaga åtgärder för överskottsresursernas utnyttjande och att de bäst kunna avgöra, huruvida reumatikervården eller andra eftersatta vårdområden därvid böra givas företräde, är utskottet icke berett att förorda den begärda utredningen.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 126 och II: 337

a) godkänna de ändrade grunder för statsbidrag till dispensärverksamhet för tuberkulosens bekämpande, som angivits i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1951, att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1951;

b) till *Understödjande av dispensärverksamhet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 370 000 kronor;

II. att motionerna I: 267 och II: 339 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

102:o) **Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 115, s. 229—233) föreslagit riksdagen att till Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 525 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 550 000 kronor.

Svenska nationalföreningen mot tuberkulos har åtagit sig att gälda statsverkets andel i driftkostnaderna för fem nya skärmbildspatruller samt kostnaderna för inköp av för dessa erforderliga fem skåpbilar. I anledning härav föreslås antalet undersökningspatruller skola utökas från 15 till 20. Undersökningen kommer därvid att under nästa budgetår beröra ca nio län mot f. n. fem.

För statsbidrag till förstärkning av personalen vid centraldispensärerna beräknas 67 500 kronor, varvid departementschefen utgått från oförändrade genomsnittsarvodena av 1 100 resp. 400 kronor per månad för de extra läkarna och skrivbiträdena.

Statsverkets kostnader för avlöning åt den i undersökningspatrullerna ingående personalen beräknas till 155 886 kronor, varvid räknats med oförändrad löneställning för personalen.

De på staten belöpande kostnaderna för ifrågakommande traktamenten beräknas till 87 500 kronor.

Kostnaderna för statens andel i röntgenrörslitage, film, framkallning,

drivmedel o. d. uppskattas för omkring 800 000 undersökningar till 360 000 kronor.

För utbildningskurser för blivande röntgentekniker samt för skärmbildsbiträden, avsedda att så småningom ersätta de nuvarande röntgensköterskorna, beräknas slutligen oförändrat 2 000 resp. 500 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för den allmänna skärmbildsundersökningen ute i landet skulle alltså uppgå till 673 386 kronor, vilket belopp med hänsyn till ovissheten om tidpunkten, då de nya patrullerna komma att börja sin verksamhet, anses kunna avrundas nedåt till 625 000 kronor. Då av samma skäl nationalföreningens bidrag till driftkostnaderna icke torde kunna uppskattas till mer än 100 000 kronor, skulle anslaget sålunda behöva uppföras med 525 000 kronor.

Från huvudmännen och nationalföreningen inflytande bidrag böra redovisas under anslaget i form av särskilda uppbördsmedel.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 525 000 kronor.

103:o) **Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral.** Kungl. Maj:t har (punkt 116, s. 234—238) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen föreslagen personalförteckning för medicinalstyrelsens skärmbildscentral, dels godkänna av departementschefen förordad stat för medicinalstyrelsens skärmbildscentral, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 254 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 188 000 kronor.

Vad angår avlöningsstaten föreslås utökning av personalen vid skärmbildscentralen med två granskningsläkare, två skrivbiträden och ett mörkrumsbiträde. Kostnaderna härför beräknas till ca 41 200 kronor. Verksamheten vid försvarets sjukvårdsstyrelses tuberkulosektion föreslås skola överflyttas till skärmbildscentralen, i samband varmed chefläkaren vid centralen, som även varit chef för nämnda sektion, anses böra beredas extra ordinarie anställning i Ce 31. Även sektionens kontorsbiträde föreslås skola överföras till skärmbildscentralens stat. Merkostnaderna för sistnämnda båda personalförändringar beräknas till ca 9 900 kronor. I övrigt har räknats med ett ökat medelsbehov av ca 9 600 kronor för vikariatsersättningar m. m.

Under omkostnadsstaten förordas en höjning av delposten till övriga expenser med 6 700 kronor för inköp av en diktafon och för ökade städningsskostnader. Å andra sidan föreslås delposten till bränsle, lyse och vatten minskad med 1 400 kronor.

Sålunda förordade förslaget föranleda en ökning av medelsbehovet för avlöningar med ca 60 700 kronor och för omkostnader med 5 300 kronor, tillhoppa 66 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer, att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för medicinalstyrelsens skärmbildscentral:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
<i>Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24.</i>	
1 chefläkare	Ce 31
4 läkare	Ce 27;

b) godkänna följande stat för medicinalstyrelsens skärmbildscentral, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t ..	52 800	
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	164 000	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 900	235 700

Omkostnader.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	300	
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	18 000	18 300

Summa förslagsanslag kronor 254 000;

c) till *Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 254 000 kronor.

104:o) Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 117, s. 238—241), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor.

105:o) **Bidrag till resor i förebyggande mödra- och barnavård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 118, s. 242 och 243), vilket innebär en höjning av anslaget med 150 000 kronor med hänsyn till den alltjämt pågående utvecklingen av verksamheten, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till resor i förebyggande mödra- och barnavård* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

106:o) **Läkemedel åt vissa kvinnor och barn.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 119, s. 243), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Läkemedel åt vissa kvinnor och barn* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

107:o) **Bidrag till folkbildningsorganisationerna för anordnande av allmän sexualhygienisk upplysningsverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 120, s. 244) föreslagit riksdagen, att till Bidrag till folkbildningsorganisationerna för anordnande av allmän sexualhygienisk upplysningsverksamhet för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 45 000 kronor.

Anslaget, som i riksstaten för innevarande budgetår är uppfört med 50 000 kronor, är avsett att genom skolöverstyrelsens försorg fördelas mellan folkbildningsorganisationerna m. fl. såsom bidrag till kostnaderna för av dem anordnad sexualhygienisk upplysningsverksamhet.

Vid ansökningstidens utgång den 15 september 1950 hade bidrag sökts av 15 olika folkbildningsorganisationer med sammanlagt 45 610 kronor. För budgetåret 1949/50 söktes av 21 folkbildningsorganisationer bidrag med tillhoppa 57 003 kronor. Då sålunda en nedgång av såväl antalet bidragsansökningar som bidragens totalsumma kunnat konstateras, synes det vara tillfyllest, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 45 000 kronor, innebärande en sänkning med 5 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Bidrag till folkbildningsorganisationerna för anordnande av allmän sexualhygienisk upplysningsverksamhet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 45 000 kronor.

108:o) **Abortförebyggande åtgärder.** Kungl. Maj:t har (punkt 121, s. 244—246) föreslagit riksdagen att till Abortförebyggande åtgärder för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 175 000 kronor.

Den abortförebyggande verksamheten är f. n. avsedd som en försöksverksamhet för att vinna erfarenheter för en mera definitiv utformning av organisationen. Statsbidragsgivningen har därför tills vidare begränsats till högst tio rådgivningsbyråer, med rätt för Kungl. Maj:t att medgiva statsbidrag till det ytterligare antal byråer, som kan komma att befinnas erforderligt, dock högst fem.

Kungl. Maj:t har den 18 november 1949 bemyndigat departementschefen att tillkalla sakkunniga för översyn av den abortförebyggande verksamheten och därmed sammanhängande spørsmål. De i anledning härav tillkallade sakkunniga, som antagit benämningen 1950 års abortutredning, kunna icke väntas avsluta sitt arbete inom sådan tid, att förslag i ämnet kan föreläggas 1951 års riksdag. Verksamheten förutsättes därför tills vidare böra pågå i oförändrad form och alltjämt ha karaktären av försöksverksamhet.

Planer ha godkänts för verksamhet vid åtta rådgivningsbyråer, av vilka fem varit i verksamhet under år 1949 och två nyligen påbörjat densamma. Ansökningar om godkännande föreligga vidare beträffande ytterligare två städer, varjämte frågan om inrättande av rådgivningsbyråer synes vara aktuell i fem städer. Det torde emellertid vara ovisst, huruvida alla ifrågasatta nya rådgivningsbyråer hinna inrättas och träda i verksamhet redan under år 1951. Med hänsyn härtill anses man vid uppskattningen av medelsbehovet för statsbidrag enligt gällande kungörelse liksom f. n. kunna räkna med i genomsnitt tio rådgivningsbyråer.

I enlighet härmed beräknas för rådgivningsbyråernas verksamhet, liksom för ersättning till vissa laboratorier för utförande av biologiska graviditetsreaktioner samt för preventivrådgivning för män oförändrade belopp eller resp. 140 000, 34 000 och 1 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget skulle sålunda uppgå till 175 000 kronor, vilket belopp emellertid med hänsyn bl. a. till viss eftersläpning i rekvisitionerna av statsbidrag föreslås avrundat nedåt till 150 000 kronor.

Utskottet. Med hänsyn till att särskilda sakkunniga tillkallats för översyn av den abortförebyggande verksamheten och därmed sammanhängande spørsmål, saknar utskottet anledning att nu närmare gå in på den framtida utformningen av denna verksamhet. Då densamma även under nästkommande budgetår avses skola ges försökskaraktär och då Kungl. Maj:ts förslag i huvudsak bygger på den medelsanvisning, som för innevarande budgetår ägt rum, tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Abortförebyggande åtgärder* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

109:o) Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl. Kungl. Maj:t har (punkt 122, s. 247—250) föreslagit riksdagen att till Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

Vid anmälan i föregående års statsverksproposition av motsvarande anslag berörde departementschefen frågan om stipendiaternas tjänstgöringsförhållanden. Departementschefen framhöll därvid bl. a., att — räknat per den 1 december 1949 — icke mindre än ca 40 procent av stipendiaterna ej fullföljt eller anhållit att få slippa åtagen tjänstgöring. Av dessa hade omkring 34 procent icke angivit godtagbara skäl. Motsvarande siffror vid samma tidpunkt år 1950 voro i stort sett oförändrade. För dem, som under åren 1949 och 1950 haft skyldighet att påbörja stipendietjänstgöring, ha dessa siffror något förbättrats och uppgingo sålunda till 31 resp. 21 procent. Även om det ännu är för tidigt att bedöma det slutliga resultatet av de av Sveriges tandläkarförbund i förenämnda proposition redovisade åtgärderna för att förmå försumliga stipendier att fullgöra sina åtaganden, anser departementschefen sig därför kunna föreslå, att stipendier tills vidare må utgå efter oförändrade grunder.

Vad härefter angår av medicinalstyrelsen framlagt förslag till ändringar i gällande stipendiekungörelse, tillstyrker departementschefen, att studerande, som tidigare innehaft stipendium, må för den termin, varunder han avlägger examen, tilldelas ett halvt stipendium om 1 000 kronor även om studierna avslutats före medicinalstyrelsens beslut i stipendiefrågan mot förbindelse att tjänstgöra ett halvt år inom folktandvården. Då enligt vad styrelsen meddelat dessa stipendier komma att utdelas inom ramen för det antal, som medgivits för budgetåret, skulle förslaget icke innebära någon ökning av antalet nya stipendier men väl bereda möjlighet att till folktandvården för längre sammanhängande tid knyta ett mindre antal tandläkare. Däremot kan departementschefen icke förorda, att stipendietjänstgöring skulle få fullgöras även i tim- eller arvodestjänst eller att sådan tjänstgöring skulle begränsas till folktandvården inom landstingsområdena.

Vad slutligen beträffar medelsbehovet för nästa budgetår ha under hösten 1950 ingivits sammanlagt 266 ansökningar om stipendier, därav från studerande vid tandläkarhögskolan i Stockholm 154 och i Malmö 112. På grund härav föreslår departementschefen, att medel liksom för innevarande budgetår beräknas för 200 stipendier. Därvid förutsattes emellertid att, för den händelse antalet ansökningar om stipendier för läsåret 1951/52 kommer att överstiga 200, hinder icke bör möta för Kungl. Maj:t att medgiva utdelande av ytterligare det antal stipendier, som må bliva erforderligt. I enlighet med det anförda föreslås alltså anslaget för nästa budgetår skola uppföras med 400 000 kronor.

Utskottet. Det åsidosättande av stipendievillkoren, som ett stort antal stipendiater alltjämt gjort sig skyldiga till, finner utskottet i hög grad anmärkningsvärt, och utskottet vill understryka, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet bör fortlöpande följa utvecklingen, så att — om en avsevärd förbättring ej inträder — nödiga åtgärder vidtagas. Med hänsyn till de utfästelser, som lämnats från Sveriges tandläkarförbund, synes det skäligt, att stipendiegivningen tills vidare fortsätter i enlighet med de riktlinjer, som departementschefen föreslagit. Skulle emellertid dessa utfästelser visa sig utan verkan, bör en sådan skärpning övervägas, att — om föreskriven tjänstgöring inom folktandvården icke fullgöres — hela stipendibeloppet återkräves oavsett tjänstgöringstidens längd. Måhända blir det under sådana förhållanden slutligen nödvändigt att helt ompröva, huruvida anledning finnes att fortsätta med ifrågavarande stipendiegivning.

Vad beträffar stipendiegivningen under nästkommande budgetår samt anslagsberäkningen tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

110:o) **Bidrag till driften av folktandvården.** Kungl. Maj:t har (punkt 123, s. 250—252) föreslagit riksdagen att till Bidrag till driften av folktandvården för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2 250 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har hittills godkänt planer för folktandvård inom samtliga landstingsområden samt fyra städer utanför landsting, nämligen Göteborg, Malmö, Hälsingborg och Gävle. Därest Kungl. Maj:t medgiver, att statsbidrag må utgå till Stockholms stad, avser styrelsen att fastställa plan för folktandvården därstädes.

Medelsbehovet uppskattas av styrelsen till 5 224 000 kronor, vilket belopp med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna av styrelsen föreslås avrundat till 5 000 000 kronor.

Ehuru det ännu är ovisst, när Stockholms stad kommer att inordnas i folktandvårdsorganisationen, föreslår departementschefen i enlighet med medicinalstyrelsens förslag, att anslaget uppräknas till 5 000 000 kronor.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen i annat sammanhang får tillfälle att taga ställning till ett av riksdagens år 1950 församlade revisorer gjort påpekande rörande patienttillgången vid tandläkarhögskolan i Malmö, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av folktandvården* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

111:o) **Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 124, s. 252), vilket innebär en ökning av anslaget med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

112:o) **Odontologisk försöksverksamhet vid Vipeholms sjukhus i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 125, s. 253—257), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Odontologisk försöksverksamhet vid Vipeholms sjukhus i Lund* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 53 000 kronor.

113:o) **Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område.** Kungl. Maj:t har (punkt 126, s. 257—260) föreslagit riksdagen att till *Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 147 700 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 150 000 kronor.

Arbetet vid den vid karolinska sjukhuset försöksvis anordnade centralen för undersökning och behandling av samt forskning rörande yrkessjukdomar förordas tills vidare få fortsätta i oförändrade former och därvid alltjämt ha karaktären av försöksverksamhet.

Med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet förordat vid anmälan till statsverkspropositionen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anses anslaget för nästa budgetår böra nedräknas med ca 2 300 kronor. I enlighet härmed beräknas anslaget till 147 700 kronor, varav för forskningsverksamhet rörande yrkessjukdomarna oförändrat 45 000 kronor. Därvid förutsättes emellertid, att liksom under innevarande budgetår möjlighet bör föreligga för Kungl. Maj:t att medgiva förstärkning av personalen vid centralen, därest så skulle befinnas oundgängligen nödvändigt.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må till *Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 147 700 kronor.

114:o) **Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar.** Kungl. Maj:t har (punkt 127, s. 260—264) föreslagit riksdagen att till *Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

För bidrag till avlönande av en särskild sundhetsinspektör i Stockholm samt av en extra läkare som biträde åt förste provinsialläkaren i Stockholms län vid handläggning av ärenden rörande könssjukvård har även under nästa budgetår beräknats 4 000 resp. 2 000 kronor. Den läkare, som f. n. uppehåller båda dessa befattningar, anses dock utan ökning av statsbidraget även böra anförtros tillsynen över i Stockholm anordnade mottagningar för profylaktisk behandling av könssjukdomar. Med hänsyn till det sjunkande antalet sjukdomsfall förutsättes, att medicinalstyrelsen tager frågan om det fortsatta behovet av nämnda båda tjänster under omprövning samt, därest tjänsterna skulle anses behövliga även under budgetåret 1952/53, förebringa erforderlig utredning till stöd härför.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 22 december 1950 med giltighet fr. o. m. den 1 januari 1951 utfärdat bestämmelser om ändrad ersättning till laboratorier för vissa bakterie- m. fl. prov i huvudsaklig överensstämmelse med ett av medicinalstyrelsen gjort förslag. Enär det på grundval av nu föreliggande material icke synes möjligt avgöra, huruvida en ytterligare sänkning av dessa ersättningar är möjlig, har åt medicinalstyrelsen uppdragits att inkomma med närmare utredning härom.

Det för kuratorsverksamheten avsedda statsbidraget beräknas till oförändrat belopp, 45 600 kronor. Frågan om fortsatt anställande av en fjärde kurator i Stockholm förutsättes emellertid av medicinalstyrelsen böra upptagas till förnyad prövning.

För bidrag till Göteborgs stad för avlönande av läkare, som ha överinseende över där särskilt anordnade poliklinikmottagningar för profylaktisk behandling av könssjukdomar, ävensom för upplysningsverksamhet rörande könssjukdomarna beräknas 1 200 resp. 10 000 kronor.

Kostnaderna för de sedan den 1 juli 1945 bedrivna frivilliga läkarundersökningarna av sjömän å svenska fartyg, som från utlandet anlända till svenska hamnar, vilka kostnader fr. o. m. budgetåret 1949/50 bestridas från detta anslag, beräknas till 55 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget uppskattas till oförändrat belopp, 900 000 kronor.

Utskottet, som förutsätter att Kungl. Maj:t noga beaktar de möjligheter till besparingar å anslaget, vilka böra följa av det sjunkande antalet sjukdomsfall, har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

115:o) **Skyddskoppypning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 128, s. 264), vilket innebär en av belastningen betingad minskning av anslaget med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skyddskoppypning* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

116:o) **Skyddsympning mot difteri.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 129, s. 264 och 265), vilket innebär en anslagsminskning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skyddsympning mot difteri* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

117:o) **Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård. Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 130 och 131, s. 265—267), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård* 75 000 kronor;

b) till *Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader* 200 000 kronor.

118:o) **Förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 132, s. 267) och under erinran, att anslaget, som i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor, med hänsyn till förefintlig reservation ansetts jämväl för nästa budgetår kunna upptagas med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

119:o) **Sjuktransporter med flygplan.** Kungl. Maj:t har (punkt 133, s. 268 och 269) föreslagit riksdagen att till Sjuktransporter med flygplan för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 85 000 kronor.

Från detta anslag gäldas kostnader för underhåll och drift av flygplan för civila sjuktransporter från Frösön, Boden-Luleå och Hägernäs. För flygplanen på Frösön och i Boden-Luleå bestridas underhålls- och driftkostnaderna i sin helhet från anslaget. För det vid Hägernäs stationerade flygplanet skola enligt överenskommelse driftkostnaderna bestridas av vederbörande landsting eller av enskilda i form av avgifter för planets begagn

nande, medan underhållskostnaderna täckas dels från detta anslag, dels genom bidrag från Stockholms läns landsting.

Departementschefen har under detta anslag anfört följande.

I detta sammanhang vill jag till en början anmäla, att AB Arosflyg i Västerås i skrivelse den 16 oktober 1950 framlagt förslag om överförande till bolaget av ambulansflygningarna i övre Norrland. Bolagets flygplan äro f. n. stationerade i Arjeplog och Porjus. Kostnaderna ha av bolaget uppskattats till 340 kronor per flygtimme vid minst 200 flygtimmar per år. Med hänsyn till de ur olika synpunkter stora fördelarna med nuvarande organisation av ambulansflygtjänsten anser jag mig icke kunna tillstyrka bolagets förslag. Enär det är angeläget, att alla möjligheter att genomföra en sjuktransport tillvaratagas, vill jag emellertid förordna, att flygförvaltningen bemyndigas att med bolaget träffa avtal om utförande av enstaka ambulansflygningar vid sådana tillfällen, när väderleksförhållandena eller andra orsaker icke möjliggöra flygning från Boden-Luleå.

Vidare får jag anmäla, att flygförvaltningen i skrivelse den 6 oktober 1950 hemställt om anvisande av medel för inköp av ett sjuktransportflygplan. Det i Boden stationerade ambulansflygplanet, som anskaffades 1940, är enligt flygförvaltningen med hänsyn till ålder och gångtid m. m. mindre lämpligt för fortsatt tjänst i denna del av landet med dess svåra terrängförhållanden. Däremot skulle det efter översyn kunna insättas i nedre Norrland (Frösön). Det därstädes stationerade flygplanet, som efter 15 års ambulanstjänst blivit hårt förslitet, skulle på detta sätt kunna ersättas. Kostnaderna för inköp av ett begagnat men i gott skick varande, tvåmotorigt amfibieflygplan ha enligt lämnad offert uppskattats till 130 000 kronor. Flygplanet, som utom besättningen kan medföra två patienter och en läkare, beräknas kunna hållas i tjänst ca åtta år. Kostnaderna för inredning och översyn av flygplanet uppskattas till 40 000 kronor samt för stationsmateriel och reservdelar till 50 000 kronor. Då jag anser mig böra tillstyrka flygförvaltningens förslag och frågan bör avgöras snarast möjligt, har jag för avsikt att föreslå, att ett reservationsanslag om 220 000 kronor anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår.

Genom inköp av nämnda amfibieflygplan kan ambulansstationen vid Boden helt överflyttas till flygflottiljen vid Kallax (F 21, Luleå). Enligt vad flygförvaltningen under hand meddelat skulle detta medföra en årlig besparing för statsverket om i runt tal 20 000 kronor, varav största delen dock belöper på flygvapnets anslag. Med hänsyn härtill och då jag i övrigt icke har något att erinra mot flygförvaltningens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår, torde anslaget kunna nedsättas till i runt tal 50 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Sunne* och *Osvald* (I: 254) och den andra inom andra kammaren av herrar *Bergstrand* och *Nordkvist* (II: 352), har hemställts, att riksdagen må bevilja ett anslag motsvarande den beräknade kostnaden av 26 000 dollar till inköp av ett helikopterflygplan avsett för angelägna transporter i östgötaskärgården och anslutande bygder i Södermanlands och Kalmar län, samt att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om utfärdande av närmare föreskrifter angående placering och bemanning av helikoptern

i anslutning till vad i motionen II: 352 anförts och utfärda bestämmelser rörande helikopterns användning. Alternativt har, därest ytterligare utredning i ärendet kan anses påkallad, hemställts, att riksdagen anhåller, att Kungl. Maj:t snarast låter verkställa en sådan utredning och för riksdagen framlägger de förslag i ärendet vartill den kan föranleda.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen II: 352.

Utskottet — som erinrar om att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 2 framlagda förslag numera anvisat medel å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår till anskaffande av ett sjuktransportflygplan m. m. — delar den i motionerna I: 254 och II: 352 uttalade uppfattningen att en tillfredsställande organisation av ambulansflygtjänsten är ett angeläget önskemål icke blott ur medicinsk utan även ur humanitär och befolkningspolitisk synpunkt. Motionärerna ha här särskilt pekat på användningen av helikopterflyg. Utskottet hyser för egen del den uppfattningen, att tillgång till helikoptrar skulle avsevärt förbättra möjligheterna att snabbt undsätta isolerade trakter med sjuktransporter, läkemedel m. m. Denna fråga bör emellertid närmare utredas, varvid särskilt möjligheterna till samordning med den militära organisationen böra beaktas. Utan tillgång till en sådan utredning är utskottet icke berett att taga ställning till motionsyrkandena om anvisande av medel till inköp av ett helikopterflygplan för den i motionerna angivna bygden samt om hemställan till Kungl. Maj:t att utfärda föreskrifter angående helikopterns placering, bemanning och användning.

Vad angår det alternativa yrkandet i motionerna att riksdagen skulle hos Kungl. Maj:t hemställa om verkställande snarast av en sådan utredning och framläggande för riksdagen av de förslag i ämnet, vartill utredningen kan föranleda, vill utskottet uttala, att Kungl. Maj:t i anledning av riksdagens beslut vid 1950 års riksdag (skriv. nr 408) torde få förutsättas ha sin uppmärksamhet riktad på angelägenheten av en för hela landet förbättrad möjlighet att vid behov kunna bispringa befolkningen i glest bebodda trakter. Vid sådant förhållande är utskottet icke berett att tillstyrka en utredning, avseende endast den i motionerna utpekade bygden.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 254 och II: 352, i vad de avse medelsanvisningen, till *Sjuktransporter med flygplan* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor;

b) att riksdagen må beträffande motionerna I: 254 och II: 352, till den del de icke behandlats under a), i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anført.

120:o) **Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 134, s. 269—272) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för centrala sjukvårdsberedningen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 139 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 131 000 kronor.

För nästa budgetår har räknats med ett ökat medelsbehov av 10 000 kronor för vikariatsersättningar och 1 200 kronor för automatiska löneklassuppflyttningar. Å andra sidan har med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet förordat vid anmälan till statsverkspropositionen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anslaget nedräknats med 3 600 kronor, vilken minskning i sin helhet ansetts böra falla på anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Nettoökningen å anslaget uppgår sålunda till 7 600 kronor eller i runt tal 8 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för centrala sjukvårdsberedningen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	8 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	117 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	14 000
Summa förslagsanslag kronor	139 000;

b) till *Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 139 000 kronor.

121:o) **Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 135, s. 272 och 273), vilket innebär en höjning av anslaget med 3 200 kronor, varav 2 000 kronor avse delposten till övriga expenser och 1 200 kronor anslagsposten till reseersättningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 19 000 kronor.

122:o) **Centrala sjukvårdsberedningen: Arbetsstudieavdelning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 136, s. 273 och 274), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för centrala sjukvårdsberedningens arbetsstudieavdelning, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Stat.

Utgifter.

A. Avlöningar.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	36 600	
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 400	41 000

B. Omkostnader.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	100	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	11 900	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	3 500	15 500

Summa kronor 56 500

Särskilda uppborndsmedel.

Ersättningar för verkställda undersökningar 4 000

Summa förslagsanslag kronor 52 500;

b) till *Centrala sjukvårdsberedningen: Arbetsstudieavdelning* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 52 500 kronor.

123:o) **Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård.** Kungl. Maj:t har (punkt 137, s. 274 och 275) föreslagit riksdagen att till Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 100 000 kronor.

Statsbidragsberättigad verksamhet är numera godkänd inom Stockholms och Göteborgs städer samt fem landstingsområden, nämligen Stockholms, Uppsala, Värmlands, Jämtlands och Västerbottens län. Rådgivningsbyråer komma att inrättas inom Älvsborgs och Örebro län samt ytterligare byråer i Stockholm och Göteborg. Med hänsyn härtill och då ansökningar föreliggande om godkännande av planer för verksamhet även inom Malmö och Hälsingborgs städer föreslås att anslaget höjes med 50 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer, att riksdagen må till *Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

124:o) **Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 139, s. 276 och 277), vilket innebär en minskning av anslaget med 30 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

125:o) **Anordnande av kurser i statsmedicin för utländska läkare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 140, s. 277 och 278) samt under erinran, att för ändamålet å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 under femte huvudtiteln anvisats ett reservationsanslag av 10 000 kronor, ävensom att nu förevarande anslag med hänsyn till befintlig reservation ansetts kunna upptagas med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anordnande av kurser i statsmedicin för utländska läkare* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Alkoholistvård m. m.

126:o) **Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 141, s. 279—282) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagen ändring i personalförteckningen för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 533 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 508 000 kronor.

Befattningen som biträdande direktör i Cg 29 tillkom för att anstaltens direktör tillfälligt skulle befrias från vissa uppgifter. Innehavaren av direktörstjänsten (vikariatslöneförordnande) har avgått med pension med utgången av januari 1951, och medel för avlöande av en biträdande direktör ha därför ej beräknats för nästa budgetår.

För att möjliggöra en nödvändig förstärkning av bevakningstjänsten ha 4 extra förmän varit anställda vid anstalten under de senaste två åren. Då ett mera stadigvarande behov av dessa befattningar anses föreligga, ha medel för 4 förmän i Cg 11 beräknats under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

För övertidsersättningar och löneklassuppflyttningar har räknats med ökad medelsanvisning av respektive 5 600 kronor och 280 kronor. Med hänsyn till belastningen har posten till rörligt tillägg uppräknats med 4 182 kronor.

Befattningen som maskinist i Ca 13 föreslås skola uppflyttas till Ca 15.

De sålunda framlagda förslagen påkalla en ökning av anslaget med i runt tal 25 000 kronor.

Personalförteckningen föreslås ändrad på det sätt, att en befattning som maskinist i Ca 13 utbytes mot en sådan befattning i Ca 15.

I en inom andra kammaren av herr *Lindberg* väckt motion (II: 101) har beträffande statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes hemställts, att riksdagen måtte besluta, att en befattning som ekonomibitråde i Ce 3 skall uppflyttas till lönegrad Ce 6, alternativt anvisa medel för anställning av ett extra ekonomibitråde i 6 lönegraden.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har ej givit utskottet anledning till erinran.

Den i motionen II: 101 väckta frågan om lönegradsplaceringen för ett ekonomibitråde bör enligt utskottets mening underkastas 1949 års tjänsteförtekningskommittés prövning. Utskottet kan alltså icke tillstyrka ifrågasvarande yrkande i motionen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 101, såvitt den berör förevarande anslag,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes att en befattning som maskinist i Ca 13 utbytes mot en sådan tjänst i Ca 15;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	317 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	150 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	54 500

Summa förslagsanslag kronor 533 000;

c) till *Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 533 000 kronor.

127:o) *Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt: Avlöningar.* Kungl. Maj:t har (punkt 143, s. 285—287) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 32 300 kronor.

Å gällande riksstat har uppförts ett anslag till statens vid fångvårdsanstalter anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalter. Anslaget är avsett för tvångsarbets- och alkoholistanstalterna i Växjö och Västervik.

Alkoholistavdelningen vid fångvårdsanstalten i Västervik har numera upphört. Anslaget föreslås därför minskat med det belopp, 3 500 kronor, som för innevarande budgetår beräknats för anstalten i Västervik.

Anslaget föreslås fr. o. m. nästa budgetår skola erhålla rubriken: *Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt: Avlöningar.*

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	16 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	13 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 100

Summa förslagsanslag kronor 32 300;

b) till *Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 32 300 kronor.

128:o) *Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt: Omkostnader.* Kungl. Maj:t har (punkt 144, s. 287 och 288) föreslagit riksdagen att till *Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 7 900 kronor.

Å gällande riksstat har uppförts ett anslag till *statens vid fångvårdsanstalter anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalter: Omkostnader.* Anslaget är avsett för tvångsarbets- och alkoholistanstalterna i Växjö och Västervik.

Då Västerviksanstalten numera upphört såsom alkoholistanstalt, har anslaget nedräknats med för anstalten beräknat omkostnadsbelopp, 1 600 kronor.

Anslaget föreslås fr. o. m. nästa budgetår skola erhålla benämningen *Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt: Omkostnader.*

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 7 900 kronor.

129:o) *Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt: Avlöningar.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 145, s. 288 och 289), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för *statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt*, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	57 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 150
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	32 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 350

Summa förslagsanslag kronor 100 000;

b) till *Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

130:o) *Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 146, s. 289), vilket innebär en anslagsminskning med 7 000 kronor, avseende delposten till nyanskaffning av inventarier, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 46 000 kronor.

131:o) *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 147, s. 290—294) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningen för statens alkoholistanstalt å Venngarn, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens alkoholistanstalt å Venngarn, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 362 900 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 359 700 kronor.

F. n. finnes vid Venngarn en provisorisk sjukavdelning, vilken omfattar 35 vårdplatser. Efter pågående ombyggnad kommer stora anstaltsbyggnaden att helt tagas i anspråk såsom sjukavdelning med sammanlagt 60 vårdplatser. Därmed kommer Venngarnsanstalten att erhålla en central ställning inom landets alkoholistsjukvård. Sjukavdelningen kommer att fungera som undersöknings- och mottagningsavdelning för klientelet vid samtliga alkoholistanstalter. Det anses därför vara av vikt, att avdelningen erhåller sådana resurser, att den framgångsrikt kan fylla sin tillämnade uppgift. Härför kräves bl. a., att anstalten tillföres psykiatrisk sakkunskap i större omfattning än f. n. Med hänsyn till avdelningens relativt begränsade vårdplatsantal och då erfarenheter ännu icke föreligga i fråga om den utökade sjukavdelningens verksamhet, anser departementschefen dock, att en heltidsbefattning för psykiater icke nu bör inrättas. I stället bör anstalten beredas möjlighet att i större utsträckning än hittills utnyttja den med arvode avlönade befattning som psykiater, vilken redan finnes vid anstalten. Psykiaterns arbetstid utgör f. n. i genomsnitt två dagar i veckan och han uppbär härför ersättning med sammanlagt omkring 8 000 kronor om året. I avvaktan på närmare erfarenheter bör tjänstgöringstiden enligt departementschefens mening utsträckas till cirka

tre dagar per vecka, varav följer, att för arvode bör beräknas ett belopp av 12 000 kronor. Med den av departementschefen föreslagna ordningen bör arvodet till husläkaren bibehållas oförändrat.

I anledning av anstaltens ändrade uppgifter har anstaltsstyrelsen ansett det vara nödvändigt, att vissa jämkningar vidtagas i personalorganisationen. Då husfadersbefattningen enligt styrelsens mening efter anstaltsorganisationens utveckling under senare år icke längre fyller avsedd funktion, bör denna befattning indragas. Den på husfadern tidigare ankommande uppgiften att öva tillsyn över ordningen på anstalten bör fördelas på vederbörande avdelningsföreståndare samt en av assistenterna. Husfaderns befattning med bl. a. anstaltens förråd skulle uppdragas åt en uppsyningsman. Vidare förordar anstaltsstyrelsen, att en ny befattning som föreståndarinna i Ca 17 och en tjänst som sjuksköterska i Ce 12 inrättas, under det att en befattning som förste förman i Ce 13 indrages. Då de framlagda förslagen synas vara ägnade att medföra en mera ändamålsenlig personalorganisation, har departementschefen i och för sig intet att erinra mot förslagen. Befattningen som föreståndarinna synes emellertid enligt departementschefen böra placeras i 14:e och sjukskötersketjänsten i 10:e lönegraden, båda tills vidare på extra ordinarie stat. När innehavaren av den uppsyningsmannatjänst i Ca 15, vilken skulle övertaga vissa av husfaderns uppgifter, avgår från tjänsten, förutsättes tjänstens lönegradsplacering skola omprövas. Vid personalförteckningen bör därför anmärkas, att vid uppkommande vakans å tjänsten frågan om dess återbesättande skall underställas Kungl. Maj:ts prövning. På Kungl. Maj:t förutsättes skola ankomma att utfärda bestämmelser om semester för föreståndarinnan och sjuksköterskan.

Departementschefen har vidare föreslagit, att 1 befattning som maskinist i Ca 13 uppflyttas till Ca 15 och 1 befattning som eldare i Ce 10 ersättes med 1 befattning som reparatör i Ce 11.

De av departementschefen sålunda framlagda förslagen jämte erforderliga löneklassuppflyttningar föranleda en ökning av medelsbehovet med 3 170 kronor eller avrundat 3 200 kronor.

Personalförteckningen föreslås av departementschefen ändrad på det sätt, att en befattning som maskinist i Ca 13 utbytes mot en sådan befattning i Ca 15. Därjämte föreslås en befattning som husfader i Ca 19 skola avföras från förteckningen.

I en inom andra kammaren av herr *Lindberg* väckt motion (II: 101) har beträffande statens alkoholistanstalt å Venngarn hemställts, att riksdagen måtte besluta, dels att en befattning såsom överläkare skall inrättas, alternativt bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva överskridande av det för psykiatern beräknade arvodet, därest så befinnes erforderligt för nöjaktigt ordnande av läkarfrågan vid anstalten, dels att vid anstalten föreslagna

befattningar såsom föreståndarinna och sjuksköterska skola placeras i lönegrad Ca 17, resp. Ce 12, dels ock att en ny befattning såsom assistent i lönegrad Ce 20 skall inrättas vid anstalten, alternativt anvisa medel för anställning av en extra assistent.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Wiklund* i Stockholm *m. fl.* väckt motion (II: 344) hemställt, att riksdagen ville anvisa erforderligt anslag för inrättande av en överläkarbefattning vid statens alkoholistanstalt å Venngarn i enlighet med anstaltsstyrelsens förslag.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, hänvisas till motionerna.

Utskottet. Såsom departementschefen framhållit böra erfarenheter av den nyinrättade, relativt begränsade sjukavdelningen först avvaktas, innan beslut fattas om inrättande av en heltidstjänst för psykiater. Utskottet är därför icke berett att redan nu tillstyrka det i motionerna II: 101 och II: 344 gjorda yrkandet om inrättande av en överläkartjänst och anvisande av anslag härför.

Med anledning av det alternativa yrkandet i motionen II: 101 om be- myndigande av riksdagen för Kungl. Maj:t att medgiva överskridande av det för psykiatern beräknade arvudet vill utskottet framhålla, att utskottets nedanstående förslag innebär att anslagsposten till avlöningar till icke- ordinarie personal — från vilken post ifrågavarande arvode utgår — skall upptagas förslagsvis.

Då det icke bör ifrågakomma att de föreslagna tjänsterna som föreståndarinna och sköterska placeras högre än föreståndarinnor och första sköterskor vid statens sinnessjukhus, kan utskottet icke förorda den i motionen II: 101 föreslagna högre lönegradsplaceringen för dessa båda befattningshavare.

Vad i motionen II: 101 anförts till stöd för yrkandet att en ny befattning såsom assistent i Ce 20 skall inrättas vid anstalten eller, alternativt, att medel skola anvisas för anställning av en extra assistent, synes utskottet i och för sig beaktansvärt. Den föreslagna befattningshavaren skulle emellertid enligt motionären närmast avses för den personliga och sociala omvårdnaden av vårdtagarna. På grund härav förefaller det utskottet som om behovet av personalförstärkning bättre skulle tillgodoses genom inrättande av en befattning för social kurator. Utredning härutinnan bör förebringas, innan ställning tages till ifrågavarande yrkande.

Under återopande av det anförda och då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 101, i vad den avser förevarande anslag, och motionen II: 344,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens alkoholistanstalt å Venngarn, vilka angivits i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1951;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens alkoholistanstalt å Venngarn, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	130 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	196 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 000
Summa förslagsanslag kronor 362 900;	

c) till *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 362 900 kronor.

132:o) *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 148, s. 294—296), vilket innebär en anslagsminskning med 13 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 271 300 kronor.

133:o) *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Vissa byggnadsarbeten.* Kungl. Maj:t har (punkt 149, s. 296—299) föreslagit riksdagen att till *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 34 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 90 000 kronor.

Det av 1946 års alkoholistvårdsutredning framlagda förslaget, att huvudbyggnaden vid Venngarn skulle användas till en sjukhuspräglad vårdavdelning, är på väg att realiseras, sedan 1950 års riksdag beviljat medel för erforderliga ombyggnadsarbeten. Sjukavdelningen beräknas bli tagen i bruk under sommaren 1951. I samband härmed bör avdelningen erhålla sådan utrustning, att den är i stånd att tillgodose de medicinska krav, som komma att ställas på denna nya behandlingsenhet. Dessutom äro vissa inredningsarbeten nödvändiga. De förslag, som i dessa avseenden framlagts

av anstaltsstyrelsen och vilka avse anskaffandet av medicinsk apparatur, nyuppsättning och komplettering av äldre inventarier för sjukrummen, inköp av inventarier för behandlingsrum och expedition samt utförande av vissa elektriska arbeten, biträdas av departementschefen med av centrala sjukvårdsberedningen förordad jämkning av kostnadsberäkningen.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Statens alkoholistanstalt å Venn-garn: Vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 34 000 kronor.

134:o) *Statens alkoholistanstalt å Haknäs: Avlöningar.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 150, s. 299 och 300), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens alkoholistanstalt å Haknäs, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	13 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	2 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	11 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 800

Summa förslagsanslag kronor 30 000;

b) till *Statens alkoholistanstalt å Haknäs: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

135:o) *Statens alkoholistanstalt å Haknäs: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 151, s. 300 och 301), vilket innebär en ansökningsökning med 4 500 kronor, avseende delposten till underhåll av byggnader m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens alkoholistanstalt å Haknäs: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 25 700 kronor.

136:o) *Tillfälligt omhändertagande av alkoholister m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 154, s. 302), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tillfälligt omhändertagande av alkoholister m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 240 000 kronor.

137:o) **Resor vid tvångsinternering av alkoholister.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 155, s. 302 och 303), vilket innebär en av belastningen betingad höjning av anslaget med 5 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Resor vid tvångsinternering av alkoholister* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

138:o) **Interneringskostnader i vissa fall.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 156, s. 303), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Interneringskostnader i vissa fall* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

139:o) **Länsnykterhetsnämnderna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 157, s. 303 och 304) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för länsnykterhetsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till länsnykterhetsnämnderna: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 265 700 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 270 000 kronor.

För nästa budgetår har för löneklassuppflyttningar räknats med ett ökat medelsbehov av 3 300 kronor. Å andra sidan har anslaget med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan till statsverkspropositionen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordad nedräknats med 7 600 kronor, vilken minskning ansetts böra i sin helhet falla på anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för länsnykterhetsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	31 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	218 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	15 800

Summa förslagsanslag kronor 265 700;

b) till *Länsnykterhetsnämnderna: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 265 700 kronor.

140:o) **Länsnykterhetsnämnderna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 158, s. 305), vilket innebär en anslagsökning med 500 kronor, avseende anslagsposten till sjukvård m. m., hemställer utskottet, att riksdagen må till *Länsnykterhetsnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 129 000 kronor.

141:o) **Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. Bidrag till övervakning enligt alkoholistlagen.** Bidrag till Stockholms stadsmission för viss alkoholistvårdande verksamhet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 159—161, s. 306 och 307), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.* ett anslag av 382 000 kronor;

b) till *Bidrag till övervakning enligt alkoholistlagen* ett förslagsanslag av 25 000 kronor;

c) till *Bidrag till Stockholms stadsmission för viss alkoholistvårdande verksamhet* ett anslag av 10 000 kronor.

Överståthållarämbetet och landsstaten.

142:o) **Överståthållarämbetet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 163, s. 311 och 312), vilket innebär en anslagsökning med 15 000 kronor — varav beträffande kansliavdelningarna 1 400 kronor, fördelade med 1 200 kronor på anslagsposten till sjukvård m. m. och med 200 kronor på anslagsposten till reseersättningar, samt beträffande skatteavdelningen 13 600 kronor, fördelade med 2 300 kronor på anslagsposten till sjukvård m. m. och med 11 300 kronor på delposten till övriga expenser — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Överståthållarämbetet: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 315 000 kronor.

143:o) **Länsstyrelserna: Sjukvård m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 165, s. 316), vilket innebär en av belastningen betingad höjning av anslaget med 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsstyrelserna: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

144:o) **Länsstyrelserna: Reseersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 166, s. 316 och 317), vilket innebär en anslagsminskning med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsstyrelserna: Reseersättningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

145:o) **Länsstyrelserna: Expenser.** Kungl. Maj:t har (punkt 167, s. 317—319) föreslagit riksdagen att till *Länsstyrelserna: Expenser* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 950 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 3 875 000 kronor.

Kostnaderna för de ändamål, för vilka länsstyrelserna beräknat medel under anslaget, ha enligt länsstyrelsernas egna uppgifter under de två senaste förflutna budgetåren uppgått till ca 3 423 000 resp. 3 588 000 kronor. För nästa budgetår har departementschefen räknat med ett medelsbehov av 3 440 000 kronor, varav 610 000 kronor till bränsle, lyse och vatten, 2 700 000 kronor till övriga expenser för eget behov och 130 000 kronor till expenser för annat än eget behov.

Till anskaffande av s. k. fönsterkuvert för försändande till de skattskyldiga av debetsedlar samt tryckning genom postverkets försorg av anställningskort, uppbördskort och debetsedlar ävensom till bestridande av kostnader för möblering av representationsrum i landshövdingebostäder m. m. beräknas oförändrat 500 000 kronor.

Styrelsen för kursverksamheten för aspiranter å häradskrivar- och kronokamrerartjänster har föreslagit bl. a. anordnande av utbildning för häradskrivar- och kronokamreraraspiranter samt landskontorister ävensom tillsättande av en nämnd med uppgift att omhändera vissa utbildningskurser för landsstatstjänstemän m. m. Departementschefen har ansett sig i stort sett kunna ansluta sig till de av kursstyrelsen framlagda förslagen, varvid det förutsatts få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare besluta om kursernas utformning. Departementschefen delar även styrelsens åsikt om lämpligheten av att förekommande frågor om utbildning av och studiekonferenser för andra befattningshavare vid länsstyrelserna handhas av en särskild nämnd. Kursverksamheten för häradskrivarerna m. fl. aspiranter förutsättes taga sin början hösten 1951. Kostnaderna för nästa budgetår uppskattas till 10 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag men förutsätter att kurserna utformas under strängt beaktande av sparsamhetssynpunkter och att studiekonferenser för befattningshavare vid länsstyrelserna anordnas endast i den

mån kostnaderna kunna rymmas inom det av riksdagen anvisade anslagsbeloppet. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Länsstyrelserna: Expenser* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 950 000 kronor.

146:o) *Länsstyrelserna: Publikationstryck*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 168, s. 319 och 320), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsstyrelserna: Publikationstryck* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

147:o) *Landsfogdarna m. fl.: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 169, s. 320—322) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningen för landsfogdarna m. fl., dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för landsfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till *Landsfogdarna m. fl.: Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 950 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 925 000 kronor.

Vad angår anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal har medelsbehovet för aspirantorganisationen av riksåklagarämbetet uppskattats till 290 000 kronor. Då staten åtagit sig att ansvara för utbildningen av aspiranter på stadsfiskals- och landsfogdetjänster samt trängande behov alltjämt föreligger att utbilda sådana aspiranter, har departementschefen godtagit ämbetets medelsberäkning. Vidare föreslås utbyte av en fast landsfogdeassistenttjänst (Ce 25) i Norrbottens län mot en tjänst såsom biträdande landsfogde (Ce 30). Partiell tjänstledighet för landsfogden i länet förutsättes härigenom i fortsättningen ej skola erfordras annat än i undantagsfall. För arvoden åt tingsnotarier under deras tjänstgöring på landsfogdeexpedition har räknats med ett belopp av 20 000 kronor. Under anslagsposten har i enlighet härmed räknats med ett ökat medelsbehov av sammanlagt 23 000 kronor.

För rörligt tillägg beräknas ett med 2 000 kronor förhöjt belopp.

På personalförteckningen föreslås fr. o. m. nästa budgetår skola upptagas en tjänst såsom biträdande landsfogde i Ce 30 i utbyte mot en landsfogdeassistenttjänst i Ce 25 samt 10 tjänster såsom ambulerande landsfogdeassistenter i Ce 25. Härjämte föreslås från personalförteckningen skola avföras en tjänst såsom landsfogde å övergångsstat, vars innehavare erhållit avsked från tjänsten.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för landsfogdarna m. fl., vilka angivits i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1951;

b) fastställa följande avlöningsstat för landsfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	375 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	478 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	97 000

Summa förslagsanslag kronor 950 000;

c) till *Landsfogdarna m. fl.*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 950 000 kronor.

148:o) *Landsfogdarna m. fl.*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 170, s. 323), vilket innebär en anslagshöjning med 15 000 kronor, varav 1 000 kronor avse anslagsposten till sjukvård m. m., 10 000 kronor anslagsposten till reseersättningar och 4 000 kronor anslagsposten till expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Landsfogdarna m. fl.*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 170 000 kronor.

149:o) *Häradsskrivarna m. fl.*: Avlöningar. Kungl. Maj:t har (punkt 171, s. 323—325) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningen för häradsskrivarna m. fl., dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för häradsskrivarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till *Häradsskrivarna m. fl.*: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 8 100 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 8 310 000 kronor.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången föreslås fr. o. m. nästa budgetår 52 nya ordinarie kontorsbiträdestjänster uppförda på personalförteckningen för häradsskrivarna m. fl. Antalet ordinarie kontorsbiträden skulle därefter uppgå till 165. Vidare föreslås två å övergångsstat uppförda häradsskrivartjänster å oreglerad avlöningsstat skola avföras från personalförteckningen.

Vad angår beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår har anslagsposten till avlöningar till ordinarie personal upptagits till 2 500 000 kronor mot för innevarande budgetår 2 600 000 kronor. Av det sålunda angivna beloppet utgöra i runt tal 2 400 000 kronor grundlöner, 69 000 kronor övergångsvis utgående ersättning till häradsskrivare för mistade sportler och 31 000 kronor vikariatsersättningar.

Under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal erfordras 4 062 000 kronor till grundlöner till personal enligt gällande personalplaner. För tillgodoseende av det arbetskraftsbehov, som härutöver erfordras för arbetsuppgifternas fullgörande, skulle behöva anvisas ytterligare 750 000 kronor till tillfällig personal, 60 000 kronor till vikariatsersättningar och 122 000 kronor till övertidsersättningar, varjämte 6 000 kronor böra beräknas för semesterersättningar. Med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet förordat vid anmälan till statsverkspropositionen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anses emellertid anslaget böra nedräknas. Medelsanvisningen synes dock kunna reduceras med ett något större belopp än som svarar mot en treprocentig nedräkning. Anslagsposten föreslås minskad med 265 000 kronor och har i anslutning därtill upptagits till 4 735 000 (— 85 000) kronor.

För tilläggsförmåner åt befattningshavare å äldre stat beräknas 12 000 (— 3 000) kronor.

Medelsbehovet för rörligt tillägg uppskattas till 853 000 (— 22 000) kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för häradsskrivarna m. fl., vilka angivits i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1951;

b) godkänna följande avlöningsstat för häradsskrivarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 500 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 735 000
3. Tilläggsförmåner åt befattningshavare å äldre stat, <i>förslagsvis</i>	12 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	853 000

Summa förslagsanslag kronor 8 100 000;

c) till *Häradsskrivarna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 8 100 000 kronor.

150:o) **Häradsskrivarna m. fl.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 172, s. 325 och 326) — vilket innebär att anslagsposten till sjukvård m. m. ökas med 4 000 kronor, att posten till reseersättningar minskas med 20 000 kronor, att posten till expenser ökas med 55 000 kronor och att posten till övriga utgifter (kurskostnader) utgår eller sålunda att anslaget i dess helhet nedräknas med 8 000 kronor — hemställer utskottet, att riksdagen må till *Häradsskrivarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 924 000 kronor.

Polisväsendet.

151:o) **Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 175, s. 328—331) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningen för statspolisintendenten m. fl., dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statspolisintendenten m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 173 600 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 166 600 kronor.

För nästa budgetår föreslås anslaget uppräknat med 7 000 kronor, varav 4 080 kronor avse en ny tjänst som skrivbiträde i reglerad befordringsgång vid statspolisens avdelning i Umeå samt 2 920 kronor löneklassuppflyttingar m. m.

Vidare förordas, att en extra ordinarie kanslibiträdestjänst ordinarie-sättes samt att jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången 2 kontorsbiträden erhålla ordinarie anställning.

I personalförteckningen föreslås en befattning som kanslibiträde i Ca 11 uppföras samt antalet kontorsbiträden i Ca 8 ökas från 4 till 6.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statspolisintendenten m. fl., vilka angivits i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1951;

b) godkänna följande avlöningsstat för statspolisintendenten m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till statspolisintendenten samt kostnader för hans pensionering, <i>förslagsvis</i>	25 900
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	52 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	80 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	15 000

Summa förslagsanslag kronor 173 600;

c) till *Statspolisintendenten m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 173 600 kronor.

152:o) **Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 176, s. 331—333) samt under erinran, att av anslaget — som i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med 174 500 kronor — 208 000 kronor avses för utbyte av 14 äldre bilar, 14 000 kronor för inköp av ridhästar m. m. och 500 kronor för inköp av polis-hundar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 222 500 kronor, därav 208 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

153:o) **Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditjonskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 177, s. 333—335), vilket innebär en anslagsminskning med 75 000 kronor, varav 2 000 kronor avse underhåll och vård av vissa av statspolisens hästar m. m., i runt tal 6 000 kronor polishundorganisationen samt i runt tal 67 000 kronor underhåll och drift av motorfordon m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditjonskostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 585 000 kronor, därav 236 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

154:o) **Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistriktet.** Kungl. Maj:t har (punkt 178, s. 335—339) föreslagit riksdagen att till Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistriktet för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 4 400 000 kronor, därav 650 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 4 370 000 kronor.

Kostnaderna för hållande av personal vid ordningsstatspolisen resp. vid kriminalstatspolisen uppskattas i nära anslutning till relevanta belast-

ningssiffror till i runda tal 2 665 000 (+ 10 000) kronor och 1 310 000 (+ 26 000) kronor.

Till hyra för stall och garage har räknats med ett ökat medelsbehov av ca 1 000 kronor, varför kostnaderna för ändamålet totalt uppskattats till 43 000 kronor.

För underhåll och vård av statspolisens hästar beräknas 141 000 (— 7 000) kronor.

Kostnaderna för expeditjonslokaler m. m. beräknas till oförändrat belopp, 241 000 kronor.

Anslaget har i enlighet härmed för nästa budgetår upptagits till 4 400 000 (+ 30 000) kronor. Härav förutsättes enligt gällande principer ett belopp av ca 650 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 4 400 000 kronor, därav 650 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

155:o) **Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 179, s. 339 och 340), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 82 600 kronor.

156:o) **Poliskåren i Boden: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 180, s. 340—345) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för poliskåren i Boden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Poliskåren i Boden: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 318 700 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 315 700 kronor.

För nästa budgetår har anslaget uppräknats med 3 000 kronor, varav 1 300 kronor avse vikariats- och övertidersättningar samt 1 700 kronor löneklassuppflyttningar m. m.

Departementschefen har i detta sammanhang anmält en fråga om överskridande av poliskårens icke-ordinariepost för budgetåret 1949/50. För att tillgodose behovet av vakansvikarier och rekryteringspersonal hade polischefen under nämnda budgetår anställt ett antal extra konstaplar. Polischefen gjorde under våren 1950 framställning om att få bibehålla dessa i tjänst, oaktat det totala antalet konstaplar vid kåren efter den 1 april 1950,

då eleverna vid polisskolans överkonstapelsklass återvände, kunde väntas överstiga det medgivna antalet. Denna framställning bifölls icke. Då konstaplarna ansågos böra åtnjuta viss uppsägningstid, kom anslaget emellertid att överskridas med ett belopp av 1 126 kronor, som icke kan innefattas i det av riksdagen genom skrivelse nr 16/1949 givna bemyndigandet. Departementschefen förutsätter, att, därest riksdagen icke uttalar erinran däremot, vid det gjorda överskridandet må få bero.

Utskottet. Ehuru utskottet finner det gjorda överskridandet av polis-kårens icke-ordinariepost anmärkningsvärt, vill utskottet likväl icke motsätta sig att vid detsamma må få bero. Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag i övrigt, hemställer utskottet,

att riksdagen må

- a) godkänna följande avlöningsstat för poliskåren i Boden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	278 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	51 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	39 500
	<hr/>
	Summa kronor 369 700

Särskilda uppbördsmedel.

Ersättning från Bodens stad	51 000
	<hr/>
	Summa förslagsanslag kronor 318 700;

- b) till *Poliskåren i Boden: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 318 700 kronor.

157:o) *Poliskåren i Boden: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 181, s. 345—347), vilket innebär en anslagsökning med 16 500 kronor, varvid delposten till spilthyra och furage m. m. för hästar nedräknats med 1 500 kronor samt för inköp av möbler och för utbyte av en av poliskårens personbilar beräknats 5 000 kronor respektive 13 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Poliskåren i Boden: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

158:o) *Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 182, s. 347 och 348), vilket innebär en anslagsökning med 75 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

159:o) *Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 183, s. 348 och 349), vilket innebär en av belastningen betingad ökning av anslaget med 1 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

160:o) *Statens polisskola: Avlöningar.* Kungl. Maj:t har (punkt 184, s. 349—354) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens polisskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Statens polisskola: *Avlöningar för nämnda budgetår* anvisa ett förslagsanslag av 287 400 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 244 400 kronor.

Två avdelningar i konstapelsklassen vid polisskolan i Stockholm föreslås skola överflyttas till polisskolan i Göteborg, som i samband därmed föreslås skola förstärkas. Göteborgsskolan förutsättes få samma ställning i organisatoriskt hänseende som polisskolan i Malmö. Vidare förordas en utökning av överkonstapelsklassen i Stockholm med två avdelningar. För genomförande av förslagen har räknats med ett ökat medelsbehov under anslaget av 38 000 kronor, varav 5 800 kronor för omläggning av undervisningen i Stockholm och 32 200 kronor för polisskolan i Göteborg.

För förstärkning av polisskolans i Stockholm kansli föreslås inrättande av en skrivbiträdestjänst i reglerad befordringgång, medförande en ökad medelsanvisning av 4 260 kronor.

För löneklassförändringar m. m. har räknats med ett ökat medelsbehov av 740 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens polisskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	23 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	195 700

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal . . .	59 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 600

Summa förslagsanslag kronor 287 400;

b) till *Statens polisskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 287 400 kronor.

161:o) *Statens polisskola*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 185, s. 354 och 355), vilket innebär uppräknig av anslagsposterna till reseersättningar och övriga utgifter med 500 resp. 13 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens polisskola*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

162:o) *Statens kriminaltekniska anstalt*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 186, s. 355—359) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningen för statens kriminaltekniska anstalt, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens kriminaltekniska anstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till *Statens kriminaltekniska anstalt*: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 438 500 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 437 500 kronor.

Departementschefen har anmält, att Kungl. Maj:t genom beslut den 22 juni 1950 från anslaget till Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m. ställt ett belopp av 3 922 kronor till kriminaltekniska anstaltens förfogande till bestridande av kostnaderna för en av anstalten påbörjad utredning angående en sprängningsolycka i Norrland. Omständigheterna vid olyckan hade givit misstankar om att sabotage kunde föreligga. För utredningen anlidade anstalten särskilda experter. Med hänsyn till att kostnaderna för utredningen voro relativt betydande, ansågos de böra bestridas i särskild ordning och icke böra belasta anstaltens delpost till expertarvoden.

Anslaget föreslås för nästa budgetår uppräknat med 1 000 kronor för löneklassförändringar m. m.

Vidare föreslås att en byråingenjör i Cg 25 vid kemiska laboratoriet och 4 laboratorieassistenter i Cg 18 vid skrifttekniska laboratoriet överföras på extra ordinarie stat. Härjämte förordas, att enligt bestämmelserna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal 3 extra ordinarie kontorsbiträden överföras på ordinarie stat.

Under innevarande budgetår har Kungl. Maj:t, i likhet med vad som tidigare skett under en följd av år, medgivit, att vid anstalten finge för bestyr med det centrala passregistret finnas anställd viss tillfällig biträdespersonal. Då Kungl. Maj:t jämväl under nästa budgetår anses böra ha samma möjlighet att anställa dylik personal, föreslås anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal skola uppföras förslagsvis.

I personalförteckningen för anstalten föreslås 1 byråingenjör i Ce 25 samt ytterligare 3 kontorsbiträden upptagas.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1951 angivna ändringar i personalförteckningen för statens kriminaltekniska anstalt;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens kriminaltekniska anstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	164 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	228 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	45 700

Summa förslagsanslag kronor 438 500;

c) till *Statens kriminaltekniska anstalt: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 438 500 kronor.

163:o) *Statens kriminaltekniska anstalt: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 187, s. 359 och 360), vilket innebär en anslagsminskning med 45 000 kronor, avseende anslagsposten till publikationstryck, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens kriminaltekniska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 318 000 kronor.

164:o) *Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 188, s. 361), vilket innebär en av belastningen betingad höjning av anslaget med 55 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 315 000 kronor.

165:o) **Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 189, s. 361 och 362), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

166:o) **Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 190, s. 362), vilket innebär en anslagshöjning med 300 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor, därav 200 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

167:o) **Poliskollegierna. Ersättning vid förhör i polisiära disciplinärenden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 191 och 192, s. 362 och 363), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Poliskollegierna* 2 000 kronor;

b) till *Ersättning vid förhör i polisiära disciplinärenden* 1 000 kronor.

168:o) **Ersättning vid biträde åt ordningsmakten m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 193, s. 363), vilket innebär en av belastningen betingad höjning av anslaget med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning vid biträde åt ordningsmakten m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

169:o) **Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdragande av spioneri m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 194, s. 363 och 364) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för den särskilda polisverksamheten för hindrande och uppdragande av spioneri m. m., dels ock till Kostnader för särskild

8 — Bihang till riksdagens protokoll 1951. 6 saml. Nr 11.

polisverksamhet för hindrande och uppdagande av spioneri m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 816 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2 725 000 kronor.

Statspolisintendenten har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 1 402 000 kronor, varav 742 000 kronor för spaningsverksamheten och 660 000 kronor för radiokontrollen.

Departementschefen har i anledning härav anfört följande.

I den vid höstsessionen av 1950 års riksdag avlämnade propositionen nr 248 föreslog Kungl. Maj:t bl. a. en förstärkning av de personella och materiella resurserna för den särskilda polisverksamheten för hindrande och uppdagande av spioneri m. m. Kostnaden härför beräknades till 1 miljon kronor, varav 499 700 kronor för spaningsverksamheten och 500 300 kronor för radiokontrollen. Riksdagen uttalade ingen erinran mot de framlagda förslagen. Kungl. Maj:t har sedermera ställt medel till vederbörande myndigheters förfogande i enlighet med vad som anfördes i propositionen. Medelsanvisningen har inneburit, att de flesta av de förslag, som statspolisintendenten framfört i petitan för budgetåret 1951/52, blivit tillgodosedda redan under budgetåret 1950/51. I den mån dessa förslag avsett utgifter av engångsnatur, böra alltså motsvarande minskningar göras i de belopp, som upptagits i petitan. I övrigt har jag i stort sett intet att erinra mot statspolisintendentens förslag.

Departementschefen har under anslaget beräknat medel för anställande av en polisnotarie i Ce 25. Med hänsyn härtill föreslås en särskild personalförteckning skola fastställas. Departementschefen har beräknat för spaningsverksamheten 2 657 000 (+ 570 000) kronor och för radiokontrollen 1 159 000 (+ 521 000) kronor. På Kungl. Maj:t förutsättes få ankomma att vidtaga sådana jämkningar i den avsedda organisationen, som må finnas påkallade.

Utskottet. Med hänsyn till vad utskottet under ärendets behandling inhämtat rörande förslagens innebörd och medelsbehovet vill utskottet icke motsätta sig att medel anvisas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för den särskilda polisverksamheten för hindrande och uppdagande av spioneri m. m.:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
	<i>Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än Ce 24.</i>	
1 polisnotarie	Ce 25;
b) till	<i>Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdagande av spioneri m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 816 000 kronor.</i>	

170:o) **Ersättningar åt befattningshavare på avgångsstat vid polis- och åklagarväsendet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 195, s. 365) och under erinran, att anslaget, som anvisades första gången för budgetåret 1946/47, vid utgången av sistförflutna budgetår ännu icke till någon del tagits i anspråk, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar åt befattningshavare på avgångsstat vid polis- och åklagarväsendet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

Civildförsvaret.

171:o) **Civildförvarsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 196, s. 366—372) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningen för civildförvarsstyrelsen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för civildförvarsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till Civildförvarsstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 897 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 817 000 kronor.

För nästkommande budgetår föreslås inrättande av en tjänst som kansli-skrivare i Cg 15 på administrativ-kamerala byrån för upphandlingsverksamheten samt två skrivbiträdestjänster i reglerad befordringsgång.

För ersättningar till särskilt tillkallade sakkunniga har räknats med ett ökat medelsbehov av 45 000 kronor. För automatiska utgiftsökningar på grund av löneklassuppflyttningar m. m. har beräknats 19 000 kronor.

Vidare föreslås att en tjänst som byråintendent i Ce 27 och fyra kontorsbiträdestjänster, de senare jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången, överföras på ordinarie stat.

I personalförteckningen för styrelsen föreslås 1 byråintendent Ce 27 skola utgå och 1 byråintendent Ca 27 tillkomma, varjämte antalet kontorsbiträden i Ca 8 föreslås skola ökas från 16 till 20.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för civildförvarsstyrelsen, vilka angivits i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1951;

b) godkänna följande avlöningsstat för civildförvarsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	305 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	13 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	492 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	86 500
Summa förslagsanslag kronor	
	897 000;

c) till *Civildéforsvarsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 897 000 kronor.

172:o) *Civildéforsvarsstyrelsen*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 197, s. 372 och 373) — vilket innebär dels en uppräknings av följande anslagsposter, nämligen anslagsposten till sjukvård m. m. med 4 500 kronor, anslagsposten till expenser med 31 000 kronor, varav till expenser för eget behov (delposten till övriga expenser) 8 000 kronor och till expenser för annat än eget behov 23 000 kronor, samt anslagsposten till publikationstryck med 20 000 kronor, dels ock en minskning av anslagsposten till omkostnader för krigsskyddsnämnden för kraftanläggningar med 500 kronor — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Civildéforsvarsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 255 000 kronor.

173:o) *Civildéforsvarsområdenas administration*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 198, s. 374—379) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för *civildéforsvarsområdenas administration*, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52, dels ock till *Civildéforsvarsområdenas administration*: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 770 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2 420 000 kronor.

Av de 175 heltidsanställda befattningshavarna i den nuvarande organisationen äro 54 extra ordinarie och 46 extra tjänstemän varjämte 75 inneha tjänster i den reglerade befordringsgången, dock att 57 befattningshavare inom den sistnämnda gruppen erhålla befordran endast såsom extra tjänstemän. Vid tjänsternas fördelning på extra ordinarie och extra har principen varit, att extra ordinarie befattning inrättats i de fall, då motsvarande kommunala befattning vid statens övertagande av organisationen var förenad med pensionsrätt, eller då befattningshavaren eljest förvärvat kommunal pensionsrätt. *Civildéforsvarsorganisationens* stadga och effektivitet måste givetvis bliva lidande på att befattningar av extra natur äro domine-

rande inom botteninstansen. Departementschefen anser därför nödvändigt, att antalet pensionsberättigade tjänster ökas men anser sig dock f. n. endast kunna tillstyrka, att högst 20 extra befattningar överförs på extra ordinarie stat. De befattningar, som överförs, anses böra fylla ett uppenbart stadigvarande behov.

Den nuvarande personalstyrkan inom civilförvarsområdena har visat sig vara otillräcklig för de uppgifter, som skola fullgöras i botteninstansen. Eftersläpningar ha därför uppstått inom olika verksamhetsområden. Möjligheter måste givas den lägsta instansen att fullgöra sina uppgifter. Departementschefen biträder därför av civilförvarsstyrelsen gjord hemställan, att medelstillelningen för anställande av tillfällig personal höjes med 300 000 kronor. Av styrelsen framställt förslag om utökning av antalet teknikertjänster biträder departementschefen i så måtto, att 2 nya tekniska experter förordas skola anställas. I samband härmed kan en ny distriktsindelning göras, där intet distrikt omfattar mer än två län.

Förslag av civilförvarsstyrelsen, att kretscheferna skulle erhålla ersättning för sitt uppdrag, anser departementschefen sig icke kunna biträda.

Civilförvarschefen i Stockholms civilförvarsområde, vilken f. n. är en pensionerad officer, uppbär ett arvode av 12 000 kronor om året. 1950 års riksdag beslöt, att tjänsten efter den nuvarande civilförvarschefens avgång skulle placeras i Ce 33. Vid en pågående organisationsundersökning rörande civilförvarsbyrån i Stockholm har statens organisationsnämnd funnit, att befattningen borde placeras i Cp 14. Då det ansetts av vikt, att man redan i samband med den nuvarande befattningshavarens avgång, vilken beräknas ske den 30 juni 1951, skall kunna förvärva en lämplig innehavare till tjänsten, har förslaget om lönegradsplaceringen ansetts böra framföras redan nu, innan organisationsundersökningen i övrigt avslutats. Organisationsnämnden har även erhållit den uppfattningen, att vissa arbetsuppgifter kunna överflyttas från civilförvarsdirektören vid överståthållarämbetet till civilförvarschefen samt att en befattningshavare med ställning som civilförvarsdirektör icke är behövlig. Nämnden har emellertid icke ansett sig kunna yttra sig om ämbetets behov av arbetskraft för kvarstående och eventuellt tillkommande försvarsuppgifter. För egen del anser departementschefen sig icke kunna taga ställning till frågan om lönegradsuppflyttning av tjänsten som civilförvarschef, förrän departementschefen blivit i tillfälle att pröva resultatet av organisationsundersökningen i dess helhet. I avbidan härpå förutsattes även tjänsten som civilförvarsdirektör vid överståthållarämbetet få bibehållas. För nästa budgetår räknar departementschefen för civilförvarschefens del med avlöning efter 33 lönegraden.

Anslaget har för nästa budgetår uppräknats med 300 000 kronor för utökning av tillfällig personal, 28 800 kronor för 2 nya tekniska experter samt 5 256 kronor, motsvarande skillnaden mellan lön efter Ce 33 och

arvode om 12 000 kronor för civilförsvarschefen i Stockholm. Härtill komma automatiska utgiftsökningar på grund av löneklassuppflyttningar m. m. om tillhoppa 15 944 kronor. Anslaget skulle alltså ökas med 350 000 kronor.

En särskild anslagspost till arvoden och ersättningar för mistad arbetsinkomst till civilförsvarschefer och deras ställföreträdare förordas skola utbrytas ur icke-ordinarieposten. Den nya anslagsposten, vilken föreslås benämnd Arvoden till civilförsvarschefer m. m., förutsättes skola uppföras förslagsvis.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Nyström* (I: 120) och den andra inom andra kammaren av herrar *Gavelin* och *Jansson* i Kalix (II: 199), har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att 3 nya tekniska tjänster för civilförsvarets lokala organisation inrättas och att för budgetåret 1951/52 medel härför anvisas med 43 200 kronor, samt att de nya teknikertjänsterna tillföras dels Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Blekinge län, dels Stockholms, Uppsala och Västmanlands län, dels ock Västerbottens och Norrbottens län.

Vidare har i en inom första kammaren av herr *Nyström* väckt motion (I: 121) hemställts, att riksdagen måtte besluta, att medel anvisas till arvoden åt kretschefer och att arvodet skall uppgå till 180 kronor per år till kretschef, som tillika är civilförsvarschef, och 300 kronor per år till övriga kretschefer, samt att riksdagen för budgetåret 1951/52 till arvoden åt kretschefer måtte anvisa medel om 20 000 kronor.

Härjämte har i en inom första kammaren av herr *Nyström* väckt motion (I: 200) hemställts, att riksdagen måtte besluta att samtliga de heltidsanställda befattningshavare inom civilförsvarsområdenas administration, som äro upptagna i en för denna personal av Kungl. Maj:t fastställd plan, skola beredas extra-ordinarie anställning.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, hänvisas till motionerna I: 120, I: 121 och I: 200.

Utskottet är icke berett att taga slutlig ståndpunkt till frågan, huruvida behovet av teknisk sakkunskap inom civilförsvaret bör tillgodoses centralt eller genom anställande av tekniker inom den regionala organisationen. Departementschefens förslag att två nya teknikertjänster skola inrättas synes innebära en lämplig avvägning mellan de olika meningar, som kommit till uttryck i denna fråga. Utskottet är därför icke berett att tillstyrka yrkandet i motionerna I: 120 och II: 199 om inrättande av tre nya tekniska tjänster för civilförsvarets lokala organisation samt anvisande för nästa budgetår av medel härför med 43 200 kronor. Bestämmandet av de två nya teknikertjänsternas placering bör ankomma på Kungl. Maj:t.

Även om svårigheter på sina håll yppats att erhålla kvalificerade och in-

tresserade kretschefer, finner utskottet i likhet med statskontoret att tillräckliga skäl icke blivit anförda för anvisande i nuvarande statsfinansiella läge av medel till arvoden åt kretschefer. Utskottet avstyrker därför yrkandena i motionen I: 121 om anvisande av medel till arvoden åt kretschefer efter 180 kronor per år till kretschef, som tillika är civilförsvarschef, och 300 kronor per år till övriga kretschefer ävensom om anvisande för budgetåret 1951/52 av medel för ändamålet med 20 000 kronor.

Ehuru utskottet i likhet med motionären finner det önskvärt, att samtliga heltidsanställda befattningshavare inom civilförsvarsområdenas administration, vilka fylla ett uppenbart stadigvarande behov, beredas extra ordinarie anställning, är utskottet med hänsyn till de kännbara ekonomiska förpliktelser, staten ikläder sig genom att tillförsäkra dessa tjänstemän pensionsrätt, icke berett att nu gå längre i förevarande avseende än departementschefen. Utskottet kan därför icke förorda bifall till yrkandet i motionen I: 200 att samtliga de heltidsanställda befattningshavare inom civilförsvarsområdenas administration, som äro upptagna i en för denna personal av Kungl. Maj:t fastställd plan, skola beredas extra-ordinarie anställning.

Kungl. Maj:ts förslag anser sig utskottet kunna godtaga. Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 120 och II: 199 samt I: 121 och I: 200

a) godkänna följande avlöningsstat för civilförsvarsområdenas administration, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Arvoden till civilförsvarschefer m. m., <i>förslagsvis</i>	288 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	2 357 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	125 000

Summa förslagsanslag kronor 2 770 000;

b) till *Civilförsvarsområdenas administration: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 770 000 kronor.

174:o) **Civilförsvarsområdenas administration: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 199, s. 380 och 381) föreslagit riksdagen att till *Civilförsvarsområdenas administration: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 410 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 350 000 kronor.

Anslagsposten till expenser föreslås med hänsyn till dels belastningen och dels de under anslaget till civilförvarsområdenas administration: Avlöningar föreslagna personalförstärkningarna skola uppräknas med 60 000 kronor. Departementschefen har i detta sammanhang erinrat om att Kungl. Maj:t den 22 december 1950 medgivit, att anslagsposten finge överskridas med 110 000 kronor för anskaffning m. m. av en adresseringsmaskinanläggning för Stockholms civilförvarsområde.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Civilförvarsområdenas administration: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 410 000 kronor.

175:o) **Bidrag till vissa frivilliga organisationer.** Kungl. Maj:t har (punkt 201, s. 381 och 382) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa frivilliga organisationer för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 285 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

Departementschefen har ansett sig för nästa budgetår icke kunna förorda någon höjning av anslaget.

Utskottet har i förevarande sammanhang till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Åman* och *Herlitz* (I: 119) och den andra inom andra kammaren av herr *Thapper* och fröken *Wetterström* (II: 71), i vilka hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1951/52 anvisa 20 400 kronor såsom bidrag till riksluftskyddsförbundets upplysningsverksamhet.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen II: 71.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

Ehuru utskottet i princip delar den i motionerna I: 119 och II: 71 uttalade uppfattningen om vikten av en tillfredsställande upplysningsverksamhet på förevarande område, är utskottet med hänsyn till den statsfinansiella situationen icke berett att tillstyrka yrkandet i motionerna om anvisande för budgetåret 1951/52 av 20 400 kronor såsom bidrag till riksluftskyddsförbundets upplysningsverksamhet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 119 och II: 71 till *Bidrag till vissa frivilliga organisationer* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 285 000 kronor.

176:o) **Försöksverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 202, s. 383—385) föreslagit riksdagen att till *Försöksverksamhet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med samma belopp.

Från detta anslag har civilförsvarsstyrelsen under en följd av år bl. a. ställt medel till förfogande för försvarets forskningsanstalt och fortifikationsförvaltningen för utförande av vissa forskningsuppgifter, som främst beröra civilförsvaret. Styrelsen har nu hemställt, att de nämnda myndigheterna skola åläggas dels att utan särskild ersättning i möjligaste mån inrikta forskningsverksamheten jämväl med hänsyn till civilförsvarets behov och dels att delgiva styrelsen försöks- och forskningsresultat. Med hänsyn till vad forskningsanstalten och fortifikationsförvaltningen anfört i sina remissyttranden, har departementschefen efter samråd med chefen för försvarsdepartementet ansett sig icke kunna förorda att dessa myndigheter åläggas att utan särskild ersättning inrikta sin verksamhet på angivet sätt. I den mån den för militära syften bedrivna forskningsverksamheten kan vara av intresse även för civilförsvaret, anses dock civilförsvarsstyrelsen böra erhålla del av de framkomna resultaten. Det synes lämpligt, att en särskild föreskrift i detta hänseende utfärdas.

Den av civilförsvarsstyrelsen begärda höjningen av anslaget till försöksverksamhet anser departementschefen sig icke kunna tillstyrka. Anslaget föreslås alltså skola uppföras med ett oförändrat belopp.

Utskottet understryker departementschefens uttalande, att civilförsvarsstyrelsen bör erhålla del av de framkomna forskningsresultaten vid försvarets forskningsanstalt och fortifikationsförvaltningen, i den mån resultaten kunna vara av intresse även för civilförsvaret. Då Kungl. Maj:ts förslag ej heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Försöksverksamhet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kronor.

177:o) **Engångsanskaffning av materiel.** Kungl. Maj:t har (punkt 203, s. 385—390) föreslagit riksdagen att till *Engångsanskaffning av materiel* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 16 315 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 4 626 000 kronor.

Civildéfvarsstyrelsen har hemstállt, att anslaget uppfóres med 41 624 400 kronor.

Sedan civildefvarsstyrelsen avgav sin anslagsframställning har riksdagen i anledning av propositionen nr 248/1950 anvisat medel á tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1950/51 till bl. a. förstärkning av civildefvarsrets beredskap. Därvid har riksdagen bl. a. anvisat tillhopa 29 260 000 kronor till materielanskaffning för civildefsvaret, varav 19 000 000 kronor under detta anslag. Fortfarande kvarstå emellertid brister på materiel till avsevärda belopp.

Till personlig utrustning ha 7 200 000 kronor beräknats i tilläggsstaten. Kvarstående brister uppgå till ca 10 322 000 kronor. För budgetåret 1951/52 föreslår departementschefen att ungefär hälften av detta belopp eller 5 000 000 kronor anvisas.

Vad angår alarmeringsanläggningar beräknades á tilläggsstaten 100 000 kronor till anskaffning av all felande reservmateriel. Övriga brister kvarstå fortfarande otäckta. För sådan komplettering av befintliga alarmeringsanläggningar, som är erforderlig till följd av större samhällens tillväxt, föreslås för nästa budgetår skola anvisas ett belopp av 50 000 kronor.

Bristerna på signalmateriel ha täckts genom medelsanvisningen á tilläggsstat, varför ytterligare medel ej erfordras för budgetåret 1951/52. Där est riksdagen ej har något att erinra däremot, ämnar departementschefen föreslå Kungl. Maj:t att lämna civildefvarsstyrelsen det begärda bemyndigandet att inom ramen för de medel, som tidigare anslagits till ändring av polisradiostationer, i vissa fall anskaffa nya radiostationer för civildefsvarets del.

I fråga om teknisk materiel anvisades á tilläggsstat 400 000 kronor, varav 350 000 kronor till bombröjningsmateriel. Bristerna uppgå till ca 2 300 000 kronor. Procentuellt sett är behovet emellertid — i jämförelse med övriga materielgrupper — relativt väl tillgodosett, varför departementschefen anser sig icke böra upptaga något belopp till teknisk materiel för budgetåret 1951/52.

Till gasskyddsmateriel har vid anvisningen á tilläggsstaten avsetts ett belopp av 7 880 000 kronor, varav 3 422 000 kronor beräknats för anskaffning av materiel enligt organisationsplanerna och tillhopa 4 458 000 kronor för vissa speciella gasskyddsåtgärder. Kvarstående brister enligt organisationsplanerna uppgå till ca 18 913 000 kronor. Departementschefen förordar, att för budgetåret 1951/52 1 000 000 kronor anvisas till inköp av gasskyddsmateriel enligt organisationsplanerna. I fråga om de speciella gasskyddsåtgärderna anses under nästa budgetår återstående medelsbehov böra täckas. Departementschefen beräknar härvid för impregnering och revidering av gasmaskbehållare 822 000 kronor, för impregnering och revidering av filter till luftreningsaggregat 325 000 kronor och för inköp av reservfilter till luftreningsaggregat 2 150 000 kronor. För omsättning av icke lagrings-

beständig gasskyddsmateriel tillstyrkes en medelsanvisning av 5 000 000 kronor. Medelsbehovet för inköp av gasskyddsmateriel skulle således utgöra 9 297 000 kronor.

Kvarstående brister på socialtjänstmateriel uppgå till ca 3 095 000 kronor. För nästa budgetår föreslås, att 100 000 kronor anvisas för anskaffning av mattransportkärl och vattenflaskor.

För sjukvårdsmateriel och läkemedel anvisades å tilläggsstaten 1 455 000 kronor. Brister för ca 5 804 000 kronor kvarstå. Departementschefen förordar, att $\frac{1}{4}$ av dessa brister täckes genom medelsanvisning under budgetåret 1951/52. I enlighet härmed anses i runt tal 1 450 000 kronor böra anvisas.

Civildörsvarsstyrelsens hemställan om 308 000 kronor till inköp av instrument för mätning av radioaktiv strålning tillstyrkes av departementschefen.

Medicinalstyrelsen har hemställt, att ett belopp av 110 000 kronor skall ställas till sjukvårdsberedskapsnämndens förfogande för inköp av viss utrustning för sanitetsbehandling av flyktingar. Departementschefen tillstyrker, att det begärda beloppet anvisas. Eftersom den sanitetsbehandling, varom är fråga, avses skola ankomma på civilförsvarsmyndigheterna, förordas, att anskaffningen av materielen uppdrages åt civilförsvarsstyrelsen. Medel för anskaffningen föreslås skola anvisas under detta anslag. Även materielens förvaring förutsättes tills vidare få ombesörjas av civilförsvarsstyrelsen, i avbidan på att frågan om sanitetsanstalternas organisation i dess helhet blir löst.

Det sammanlagda medelsbehovet skulle alltså uppgå till 16 315 000 (+ 11 689 000) kronor.

I en inom första kammaren av herr *Karl Andersson m. fl.* väckt motion (I: 201) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till Engångsanskaffning av materiel för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen.

Utskottet. Den mest betungande utgiftsposten under förevarande anslag avser anskaffning och förnyelse av gasskyddsmateriel. Utskottet har under ärendets behandling inhämtat, att forskning pågår rörande möjligheterna att framställa lagringsbeständig gasskyddsmateriel. Även om ännu intet kan sägas om och i så fall när man skall kunna i fabriksmässig skala framställa lagringsbeständig gasskyddsmateriel, synes det utskottet icke utslutet att så skall kunna ske inom ej avlägsen framtid. Med hänsyn härtill, ävensom till vikten av att myndigheterna genom en restriktiv medelsanvisning åläggas den noggrannaste prövning av angelägenhetsgraden hos varje avsett inköp och till de allmänna synpunkter, som anförts i motionen

I: 201, förordar utskottet att medelsanvisningen för inköp av gasskyddsmateriel begränsas med 1 000 000 kronor.

Då de för övriga ändamål beräknade beloppen under anslaget icke föranleda erinran från utskottets sida, hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen I: 201 till *Engångsanskaffning av materiel* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 15 315 000 kronor.

178:o) **Inköp av brandmateriel.** Kungl. Maj:t har (punkt 204, s. 390 och 391) föreslagit riksdagen att till Inköp av brandmateriel för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 680 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 500 000 kronor.

Sedan å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisats 7 205 000 kronor till inköp av brandmateriel, uppgå bristerna till sammanlagt ca 17 658 000 kronor. Av detta belopp avse 8 185 000 kronor motorsprutor, 558 000 kronor rörtransportvagnar, 1 360 000 kronor snabbkopplingsrör, 4 368 000 kronor brandslang samt 3 187 000 kronor tappkransslang och övrig materiel. För budgetåret 1951/52 upptages medel till inköp av $\frac{1}{6}$ av motorsprutorna och brandslangen samt $\frac{1}{4}$ av övriga materielslag. I enlighet härmed beräknas medelsbehovet till i runda tal 910 000 kronor för motorsprutor, 140 000 kronor för rörtransportvagnar, 340 000 kronor för snabbkopplingsrör, 490 000 kronor för brandslang samt 800 000 kronor för tappkransslang och övrig materiel eller tillhoppa således 2 680 000 kronor.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Inköp av brandmateriel* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 680 000 kronor.

179:o) **Anskaffning av viss förbrukningsmateriel.** Kungl. Maj:t har (punkt 205, s. 391 och 392) föreslagit riksdagen att till Anskaffning av viss förbrukningsmateriel för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor.

Anslaget, som hittills varit av förslagsanslags natur, är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 125 000 kronor.

I petitaframställningen för budgetåret 1950/51 beräknade civilförsvarsstyrelsen kostnaderna för tillgodoseende av det årliga behovet av förbrukningsmateriel vid förutsedd omfattning av utbildningen till ca 141 000 kro-

nor. I statsverkspropositionen äskades emellertid endast 125 000 kronor, enär utbildningen icke beräknades kunna genomföras i avsedd omfattning. Riksdagen biföll detta förslag. Styrelsen, som förutsätter, att utbildningen under budgetåret 1951/52 skall kunna ske i fullt planlagd utsträckning, har beräknat medelsbehovet till 141 000 kronor.

Departementschefen har icke haft annat att erinra mot civilförvarsstyrelsens beräkningar av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår än att det föreslagna beloppet ansetts böra avrundas till 140 000 kronor.

Anslaget föreslås i fortsättningen skola uppföras såsom reservationsanslag.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till Anskaffning av viss förbrukningsmateriel för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor.

180:o) **Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 206, s. 392 och 393), vilket innebär en höjning av anslaget med 632 000 kronor, varav 579 000 kronor avse förrådshållning av civilförvarsmateriel, 43 000 kronor drift av statsägda alarmeringsanläggningar samt 10 000 kronor kontroll och efterbesiktning av gas-skyddsmateriel, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Förvaring och underhåll av viss materiel m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 632 000 kronor.

181:o) **Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförvarsområdena.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 207, s. 393—395), vilket innebär en höjning av anslaget med 1 720 000 kronor, avseende statsbidrag till aktiebolaget Stockholms spårvägar för skyddsrum, som beräknas bliva färdigställda under budgetåret 1951/52, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförvarsområdena för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 915 000 kronor.

182:o) **Kostnader för viss motorfordonsberedskap.** Kungl. Maj:t har (punkt 210, s. 396) föreslagit riksdagen att till Kostnader för viss motorfordonsberedskap för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 330 000 kronor.

Under anslaget, som uppfördes första gången för budgetåret 1948/49,

ha medel anvisats dels till besiktning av civilförsvarets motorfordon för utrönande av fordonens skick och dels till inköp av viss utrustning för fordonen. För besiktningen har varje år anvisats ett belopp av 50 000 kronor. Kostnaderna för besiktningen anses böra utbrytas ur anslaget och upptagas under ett särskilt förslagsanslag.

Vad beträffar medelsanvisningen till utrustning av fordonen har ett belopp av 3 055 000 kronor anvisats å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1950/51. Härigenom ha av civilförvarsstyrelsen i dess petita för budgetåret 1951/52 redovisade brister i fråga om hjul och ringar till kokvagnar samt kärl för distribution av bensin m. m. blivit helt tillgodosedda. Kvarstående brister å övrig materiel motsvara ett medelsbehov av ca 4 543 000 kronor. Departementschefen förordar, att 2 000 000 kronor anvisas för budgetåret 1951/52.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Kostnader för viss motorfordonsberedskap* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

183:o) **Besiktning av motorfordon.** Kungl. Maj:t har (punkt 211, s. 397) föreslagit riksdagen att till Besiktning av motorfordon för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

Anslag under denna rubrik har icke tidigare funnits uppfört å riksstaten. Däremot har under ett vart av budgetåren 1948/49—1950/51 under reservationsanslaget *Kostnader för viss motorfordonsberedskap* anvisats ett belopp av 50 000 kronor för besiktning av civilförsvarets motorfordon.

Kostnaderna för besiktning av motorfordon anses böra utbrytas ur reservationsanslaget till *Kostnader för viss motorfordonsberedskap* samt upptagas under ett särskilt förslagsanslag. Detta anslag föreslås för budgetåret 1951/52 skola uppföras med 50 000 kronor under benämningen *Besiktning av motorfordon*.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Besiktning av motorfordon* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

Brandväsendet.

184:o) **Statens brandinspektion: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 212, s. 398 och 399), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens brandinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

A. Riksbrandinspektören.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	17 400
2. Arvoden åt sakkunniga	5 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 700

B. Länsbrandinspektörerna, länssocksbrandinspektörerna och biträden åt länssocksbrandinspektörerna.

Arvoden	82 700
---------	--------

Summa förslagsanslag kronor 106 800;

b) till *Statens brandinspektion: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 106 800 kronor.

185:o) **Statens brandinspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 213, s. 399 och 400), vilket innebär en höjning av anslagsposten till tryckningskostnader m. m. med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens brandinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 53 500 kronor.

186:o) **Statens brandskola: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 214, s. 400 och 401), vilket innebär en anslagsökning med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens brandskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	16 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	73 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 300

Summa förslagsanslag kronor 94 500;

b) till *Statens brandskola: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 94 500 kronor.

187:o) **Statens brandskola: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 215, s. 402 och 403), vilket innebär en nedräkning med 1 400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens brandskola: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 56 600 kronor.

188:o) **Bidrag till svenska brandskyddsföreningen. Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 216 och 217, s. 403 och 404), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 anvisa

a) till *Bidrag till svenska brandskyddsföreningen* ett anslag av 2 000 kronor;

b) till *Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund* ett anslag av 5 000 kronor.

189:o) **Bidrag till förebyggande och släckning av brand.** Kungl. Maj:t har (punkt 218, s. 404 och 405) föreslagit riksdagen att till Bidrag till förebyggande och släckning av brand för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 600 000 kronor.

Riksbrandinspektören har gjort framställning om upphävande av kungörelsen den 2 december 1938 (nr 745) angående statsbidrag till kommuns skogsbrandväsen. Något statsbidrag enligt kungörelsen har icke utgått efter budgetåret 1943/44. Därest riksdagen icke uttalar någon erinran häremot, avser departementschefen föreslå Kungl. Maj:t, att kungörelsen skall upphöra att gälla fr. o. m. den 1 juli 1951.

Med hänsyn till medelsåtgången under de senast förflutna budgetåren föreslås anslaget höjt med 100 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till förebyggande och släckning av brand* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

190:o) **Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 219, s. 406 och 407), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

191:o) **Bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer.** Kungl. Maj:t har (punkt 220, s. 407 och 408) föreslagit riksdagen att till Bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 100 kronor.

Å anslaget tidigare förefintlig reservation beräknas i sin helhet bliva tagen i anspråk under innevarande budgetår.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Diverse.

192:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Medicinalstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Karolinska sjukhusets delfond. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 221—225, s. 409 och 410) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1951/52 såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Medicinalstyrelsens delfond* 5 492 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* 3 289 000 kronor;

c) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond* 469 000 kronor;

d) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Karolinska sjukhusets delfond* 1 096 000 kronor;

e) till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* 10 500 kronor.

193:o) **Statens utlänningskommission: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 226, s. 410—412) föreslagit riksdagen att till Statens utlänningskommission: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 078 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2 100 000 kronor.

Åt 1949 års utlänningskommitté har uppdragits att utreda frågan om den centrala utlänningsmyndighetens organisation. Utredningen väntas ej vara färdig inom sådan tid, att frågan kan underställas 1951 års riksdag.

Kommissionen har för budgetåret 1951/52 räknat med oförändrad personalkader eller 297 befattningshavare. Departementschefen har intet annat att erinra mot denna beräkning än att han — med hänsyn till 3-procentsnedräkningen — föreslår, att anslaget nedräknas med i runt tal 57 000 kronor.

På grund av löneklassförändringar, uppflyttningar i reglerad befordringsgång m. m. bör anslaget å andra sidan uppräknas med 35 000 kronor. Nettominskningen blir alltså 22 000 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må till *Statens utlänningskommission: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 078 000 kronor.

194:o) *Statens utlänningskommission: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 227, s. 412 och 413), vilket innebär en höjning av anslagsposten till sjukvård m. m. med 3 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens utlänningskommission: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 248 000 kronor.

195:o) *Bidrag till internationellt hälsovårdsarbete.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 228, s. 413 och 414), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till internationellt hälsovårdsarbete* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 630 000 kronor.

196:o) *Vissa kostnader i anledning av allmänna val.* Kungl. Maj:t har (punkt 229, s. 414) föreslagit riksdagen att till *Vissa kostnader i anledning av allmänna val* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

Anslaget har för innevarande budgetår anvisats med 200 000 kronor.

Departementschefen anför följande:

För de budgetår, då det — i likhet med vad fallet är under 1951/52 — ej förekommer val till riksdagens andra kammare eller kommunala val, har anslaget brukat uppföras med 1 000 kronor. Därvid har man i första hand räknat med utgifter för resekostnads- och traktamentsersättningar till landstingsmän och stadsfullmäktige för deltagande i val till riksdagens

första kammare. Belastningen å anslaget under budgetåren 1947/48 och 1949/50 har emellertid avsevärt överstigit anvisade 1 000 kronor. Detta torde huvudsakligen ha berott på att betalningen av kostnaderna för de under närmast föregående budgetår förrättade kommunalvalen resp. andrakammarvalet släpat efter. Med hänsyn till belastningssiffrorna anser jag, att anslaget för budgetåret 1951/52 bör uppföras med 150 000 kronor.

Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Vissa kostnader i anledning av allmänna val* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

197:o) **Kommunal upplysningsverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 230, s. 414—417) föreslagit riksdagen att till *Kommunal upplysningsverksamhet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 185 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 227 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att den kommunala upplysningsverksamheten huvudsakligast varit motiverad av kommunindelingsreformen, vilken skall träda i kraft den 1 januari 1952. Även under tiden därefter räknar han med ett kvardröjande behov av sådan upplysningsverksamhet, som har ett direkt samband med tillkomsten av de nya storkommunerna. Medel till upplysningsverksamheten böra därför anvisas åtminstone intill utgången av budgetåret 1951/52.

Någon ny korrespondenskurs bör icke utarbetas under budgetåret 1951/52, varför några fasta kostnader för kursverksamheten icke torde uppkomma under nästa budgetår. De rörliga kostnaderna för korrespondensundervisningen beräknas nedgå från 10 till 7 kronor per deltagare och kurs.

Anslaget föreslås nedräknat med 42 000 kronor.

Utskottet — som förutsätter att frågan om fortsatt kursverksamhet med statsanslag även efter den 1 juli 1952 prövas med särskild hänsyn till den statsfinansiella situationen — har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Kommunal upplysningsverksamhet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 185 000 kronor.

198:o) **Resestipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 231, s. 417 och 418), vilket innebär oförändrad medelsanvisning för här ifrågasvarande ändamål hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Resestipendier* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

199:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 232, s. 418), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

200:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 233, s. 418), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

201:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 234, s. 418), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

202:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 18: Inredning och utrustning av nybyggnad för statens rättskemiska och farmaceutiska laboratorier;

punkten 31: Utrustning av nya sinnessjukhus;

punkten 33: Driftkostnadsersättning för psykiatriska klinikerna i Lund och Uppsala;

punkten 50: Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn;

punkten 51: Karolinska sjukhuset: Avlöningar;

punkten 52: Karolinska sjukhuset: Omkostnader;

punkten 53: Karolinska sjukhuset: Utrustning;

punkten 56: Bidrag till akademiska sjukhuset i Uppsala;

punkten 62: Avlöning av vissa läkare vid Norrulls barnsjukhus;

punkten 63: Bidrag till vissa driftkostnader vid Norrulls barnsjukhus;

punkten 64: Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn;

punkten 138: Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar;

punkten 142: Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: Omkostnader;

punkten 152: Bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter m. m.;

punkten 153: Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m.;

punkten 162: Överståthållarämbetet: Avlöningar;

punkten 164: Länsstyrelserna: Avlöningar;

punkten 173: Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar;

punkten 174: Landsfiskalerna m. fl.: Omkostnader;

punkten 200: Civilförsvaret. Utbildnings- och övningsverksamhet;

punkten 208: Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.;

punkten 209: Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skolskyddsrum;

vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 6 april 1951.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ivar Anderson, Mannerskantz, Ohlon, Leander, fröken Andersson, herrar Sundelin, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Einar Persson, Ivar Persson, fru Lindström, herrar Birger Andersson och Jansson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Svensson i Grönvik, Boman i Kieryd, Lindholm, Rubbestad, Eriksson i Sandby, Ståhl, Bergstrand, Akerström, Petterson i Degerfors, fröken Elmén, herrar Jansson i Kalix, Birke och fru Ericsson i Luleå.

RESERVATIONER.

1) vid punkten 3:o) (Medicinalstyrelsen: Avlöningar) av herr *Mannerskantz*;

2) vid punkten 25:o) (Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden) av herr *Ståhl*;

3) vid punkten 75:o) (Bidrag till resor för vanföra m. m.) av fröken *Andersson* samt herrar *Ståhl* och *Bergstrand*;

4) vid punkten 107:o) (Bidrag till folkbildningsorganisationerna för anordnande av allmän sexualhygienisk upplysningsverksamhet) av herr *Man-*

nerskantz, fröken *Andersson* samt herrar *Rubbestad* och *Birke*, vilka ansett, att utskottet bort avstyrka Kungl. Maj:ts förslag och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet anser, att ifrågavarande upplysningsverksamhet icke har det samhällseliga värde, att densamma bör komma i åtnjutande av bidrag av statsmedel. Med beaktande jämväl av den allmänna återhållsamhet, som på andra områden präglar årets budgetförslag, hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke må av riksdagen bifallas.»

5) vid *punkten 108:o* (Abortförebyggande åtgärder) av herr *Mannerskantz*, fröken *Andersson* samt herrar *Rubbestad* och *Birke*, vilka ansett, att den abortförebyggande verksamheten bort ges en i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag begränsad omfattning och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet ställer sig tveksamt till utvidgningen av den verksamhet i abortförebyggande syfte, som bedrivs med statsbidrag från ifrågavarande anslag. Med hänsyn härtill vill utskottet uttala sin tillfredsställelse över att en särskild översyn av denna verksamhet och därmed sammanhängande spörsmål igångsatts. I avvaktan på resultatet härav bör emellertid enligt utskottets mening statsbidragsgivningen till rådgivningsbyråerna begränsas till de byråer, som uppbära sådant bidrag under innevarande budgetår. Enligt i propositionen lämnade uppgifter torde antalet byråer den 1 juli 1951 uppgå till sju. Begränsas statsbidragsgivningen på nu angivet sätt och enligt regler, som böra utformas av Kungl. Maj:t, torde det för rådgivningsbyråerna beräknade beloppet kunna minskas med omkring 49 000 kronor. Enligt utskottets mening bör vidare medelsanvisningen till preventivrådgivning för män upphöra, då något egentligt behov av dylik verksamhet icke föreligger. Då för sistnämnda ändamål beräknats 1 000 kronor, skulle anslaget i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag kunna minskas med 50 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Abortförebyggande åtgärder* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.»

6) vid *punkten 177:o* (Engångsanskaffning av materiel) av herr *Mannerskantz*, fröken *Andersson*, herrar *Sundelin*, *Ivar Persson*, *Skoglund* i *Doverstorp*, *Ward*, *Boman* i *Kieryd* och *Ståhl* samt fröken *Elmén*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Den mest betungande utgiftsposten under förevarande anslag avser anskaffning och förnyelse av gasskyddsmateriel. Utskottet har med anledning härav under ärendets behandling noga övervägt möjligheterna att nedbringa kostnaderna för sådan materiel. Bl. a. har utskottet inhämtat, att forskning pågår rörande möjligheterna att framställa lagringsbeständig gasskyddsmateriel. Även om denna forskning givit vissa resultat, kan dock intet sägas om och i så fall när man skall kunna i fabriksmässig skala framställa lagringsbeständig gasskyddsmateriel. Med hänsyn härtill och till vad utskottet inhämtat rörande behovet av att täcka bristerna på detta område vill utskottet icke motsätta sig att medel anvisas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Då de för övriga ändamål beräknade beloppen under anslaget icke föranleda erinran från utskottets sida, hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 201 till *Engångsanskaffning av materiel* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 16 315 000 kronor.»
